



HYRYNSALMI

TALOUSARVIO 2026 JA TALOUSSUUNNITELMA 2027–2028



Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

2.12.2025
xx.xx.2025

Kunnanjohtajan katsaus

Kunnan talousarvio ja -suunnitelma on valtuuston tahto kunnan käytössä olevien resurssien allokoinnista lakisääteisten ja muiden valtuuston päättämien palvelujen tuotantoon. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä määrärahat siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan kestävästi myös tulevaisuudessa.

Suomessa kunnat ovat erittäin vahvoja paikallisia toimijoita ja palvelujen järjestäjiä sekä turvaajia. Noin 2000 asukkaan Hyrynsalmikin käyttää, konserniyhtiöiden kanssa, tällä hetkellä vuosittain n. 11 milj. € erilaisten palvelujen organisointiin ja tuottamiseen. Peruskunta järjestää palveluja yli 9 M €:n budjetilla, josta valtaosa (noin puolet) käytetään sivistyspalveluihin ja varhaiskasvatukseen sekä kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin; huomattava osa erilaisiin teknisiin palveluihin ja infrastruktuuriin sekä erilaisiin elinvoimaa lisääviin palveluihin ja investointeihin. Hallintoa kehitetään ja virtaviivaistetaan sekä siihen satsataan sen verran kuin sujuvan päätöksenteon ja hallitun suunnittelun tarve vaativat.

Hyrynsalmen kunnan taloutta on tervehdytetty määrätietoisesti ja tasapainoon päästiin jo vuoden 2022 aikana. Myös tämän jälkeen on kyetty kerryttämään ylijäämää - ja siihen pyritään myös jatkossa. Vuoden 2026 talousarvio on noin 0,5 M € plussalla ja suunnitelmavuodet 2026 ja 2027 näyttävät myös hyviltä. Riskejä liittyy kuitenkin haastavaan yleiseen suhdannetilanteeseen, hyvinvointialueiden ml. Kainuun hyvinvointialueen haastavaan taloustilanteeseen. Kainuun hyvinvointialue on käynnistänyt koko konsernia koskevat yt-neuvottelut marraskuussa 2025 ja tavoittelee tälle vuodelle positiivista tilinpäätöstä. Hyvinvointialueella on kovat paineet pienentää toimintakulujaan. Myös hyvinvointialueen toiminnot Hyrynsalmella ja sen kunnalle maksamat vuokrat ovat mahdollisia säästökohteita. Vuonna 2024 hyvinvointialue maksoi Hyrynsalmelle vuokria yhteensä 583 488 €, mikä oli 67 % kaikista Hyrynsalmen kunnan vuokratuloista. Hyrynsalmella on myös noin 98 hyvinvointialueen työpaikkaa.

Valmisteilla ollut kuntien valtionosuusuudistus ei kuntaministeri Anna-Kaisa Ikonen ilmoituksen (22.11.2025) mukaan toteudu tällä hallituskaudella. Näin esim. tuulivoima säilyy merkittävänä verotulojen lähteenä Hyrynsalmelle. Vuonna 2024 voimalaitosverotulo kunnalle oli 1,2 milj. €. Valtion tarve julkisen talouden sopeuttamiseen kuitenkin säilyy ja haastaa myös kuntia.

Hyrynsalmella on tällä hetkellä hyvät palvelut ja positiivisesti kehittyvä talous ja pieni velka- taakka. Investointipaineet ovat kuitenkin huomattavat. Investoinnit on viime vuosina hoidettu kassavaroilla, mutta korjaus- ja investointivelkaa on syntynyt. Vuoden 2026 nettoinvestoinnit ovat nousemassa yli 0,9 miljoonaan euroon. Niitä rahoitetaan kassavaroilla, mutta rahoitukseen otetaan myös harkitusti pitkäaikaista lainaa. Korjaus- ja muutosinvestoinneilla tuetaan rakenteellisten säästöjen syntymistä pitkällä aikajänteellä.

Vanhusvaltaisen kunnan elinkeinorakenteessa korostuvat vahvasti julkisipalvelut: noin kolman- nes työpaikoista on suoraan julkisen rahoituksen varassa. Sosiaali- ja terveyden huolto on kunnan suurin työllistäjä yli sadalla työpaikalla. Strategisina kehittämisen painopisteinä ovat eri väestöryhmien hyvinvointi, tehokkaat ja tulokselliset palveluprosessit, alueen elinvoiman vahvistaminen investointeja, yrityksiä, uusia asukkaita (erityisesti lapsiperheitä) sekä matkaili- joita kuntaan houkuttelemalla. Erityistä potentiaalia nähdään matkailussa sekä biotaloudessa, jossa korostetaan ruoan tuotantoa sekä uusiutuvaa energiantuotantoa. Kehittämistyön ja in- vestointien edistämisen tueksi haetaan aktiivisesti EU:n ja kansallista hankerahoitusta. Myös vuoropuhelua kunnan alueella toimivien yritysten kanssa lisätään.

Kunnan tärkeimpinä tehtävinä säilyvät varhaiskasvatus, perusasteen koulutus, elinvoiman ke- hittäminen, hyvästä elinympäristöstä huolehtiminen sekä hyvinvointipalveluiden tuottaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Toimintaympäristön muutosvauhdin ja haasteiden kasva- essa Hyrynsalmen kunnalta vaaditaan tulevaisuusviisasta älykästä sopeutumista, tuloksellista edunvalvontaa ja yhteistyötä Kainuun kuntien ja maakunnallisten toimijoiden kanssa.

Jouni Ponnikas

SISÄLLYS

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

1	TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT	4
1.1	TALOUELLINEN KEHITYS JA KUNTATALOUS	4
1.2	HYRYNSALMI ALUEENA JA KUNTANA	5
	Alue ja väestö	5
	Elinkeinot ja työllisyys	7
	Alueidenkäyttö	7
1.3	HYRYNSALMEN KUNTASTRATEGIA	8
	Tausta ja alueen kehittämistarpeet	8
	Kriittiset menestystekijät	10
	Strategian arvopohja ja yleistavoitteet	11
	Interventiologiikka ja tavoitteet	12
	Keinot strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi	12
	Strategian toteutus	13
1.4	ORGANISAATIO JA JOHTAMINEN	13
1.5	KUNTAKONSERNIN TAVOITTEET JA OHJAUS	15
	Kiinteistö Oy Ahmahaka	16
	Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalo	18
	Asunto Oy Kiviöntaito	19
	Vesi-Mega Oy	19
2	TALOUSARVIO 2025 JA TALOUSSUUNNITELMA VUOTEEN 2027	22
2.1	TALOUSARVION SITOVIUUS	22
2.2	TULO- JA MENOPERUSTEET	22
2.3	HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2026–2028	24
2.4	TALouden TASAPAINOTTAMINEN JA TALouden HALLINTA	25
2.5	TULOS- JA RAHOITUSLASKELMA	26
3	KÄYTTÖTALOUS	29
3.1	KÄYTTÖTALouden YLEISKUVA	29
3.2	TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET VASTUUALUEITTAIN	30
	HALLINTO- JA ELINVOIMAPALVELUT	30
	KESKUSVAALILAUTAKUNTA	30
	KUNNANVALTUUSTO	31
	TARKASTUSLAUTAKUNTA	32
	KUNNANHALLITUS SEKÄ HALLINTO- JA ELINVOIMAPALVELUT	34
	Kunnanhallitus	35
	Maakuntahallinto	37
	Hallinto- ja henkilöstöpalvelut	38
	Työllistämistoimenpiteet	41
	Elinvoimapalvelut	43
	Hanketoiminta	45
	Aluearkkitehti/Kaavoittaja/Maankäyttöinsinööri	46
	Maaseutupalvelut	46
	SIVISTYSPALVELUT	46
	Hallinto	47
	Varhaiskasvatus	49
	Perusopetus	51
	Kansalaisopisto	53
	Kirjasto	55
	Kulttuuripalvelut	57
	Vapaa-aikapalvelut	60
	Sivistystoimen hankkeet 2026	63
	TEKNISET PALVELUT	65
	Tekninen hallinto	67
	Valvonta ja kaavoitus	68
	Liikenneväylät	70

<i>Ulkoilu ja yleiset alueet</i>	<i>71</i>
<i>Kiinteistöt</i>	<i>73</i>
<i>Konevarikko</i>	<i>75</i>
4 INVESTOINNIT	77

LIITTEET:

Liite 1	Avustukset vuonna 2026
Liite 2	Talousarvioasetelma 2026
Liite 3	Kiinteistö Oy Ahmahakan toimintasuunnitelma ja talousarvio 2026
Liite 4	Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalon toimintasuunnitelma ja talousarvio 2026
Liite 5	Asunto Oy Kiviöntaidon toimintasuunnitelma ja talousarvio 2026
Liite 6	Vesi-Mega Oy:n talousarvio 2026

1 Talousarvion ja -suunnitelman lähtökohdat

1.1 Taloudellinen kehitys ja kuntatalous

Yleinen taloudellinen kehitys ja julkinen talous

Valtiovarainministeriön syksyn 2025 taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talous jatkaa toipumistaan, mutta kasvu pysyy vaimeana. Bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan 1,0 prosenttia vuonna 2025, 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia vuonna 2027. Kasvua tukevat hidastuva inflaatio, korkojen lasku sekä tuloveronalennukset, jotka lisäävät kotitalouksien kulutusta. Kulutuksen kasvua ovat hillinneet heikko työllisyystilanne, epävarmuus ja vaatimaton luottamus talouteen. Investoinnit vahvistuvat erityisesti rakentamisen, energiasiirtymän ja puolustusmateriaalihankintojen ansiosta. Talousnäkymiä varjostavat kuitenkin kansainväliset riskit, kuten Yhdysvaltojen tullipolitiikka ja yleinen epävarmuus. Työllisyys paranee hitaasti, ja merkittävä kasvu nähdään vasta vuosina 2026–2027. Työttömyysasteen arvioidaan laskevan 9,4 prosentista vuonna 2025 noin 8,4 prosenttiin vuoteen 2027 mennessä.

Julkisen talouden alijäämä pysyy korkeana, noin 4,3 prosentissa BKT:stä vuonna 2025, mutta sen odotetaan vähenevän noin kolmeen prosenttiin ennustejakson lopussa. Velkasuhde taantuu hetkellisesti vuonna 2027, mutta alkaa jälleen kasvaa ja ylittää 90 prosenttia BKT:stä vuoteen 2029 mennessä. Sopeutustoimet hillitsevät alijäämää, mutta puolustusinvestoinnit, hoivamenot ja velanhoitokulut lisäävät painetta julkiseen talouteen.

Kuntatalous ja hyvinvointialueet pysyvät haasteellisessa tilanteessa. Kainuun hyvinvointialue saa hyvinvointialueista asukasta kohden eniten rahoitusta ja sopeuttaa toimintonsa rahoitusraamiin. Hyrynsalmen kunnan tulee olla hyvinvointialueelle aktiivinen kumppani kestävien ratkaisujen etsimisessä.

Kuntatalous

Kuntahallinnon rahoitusasema oli viime vuonna noin 900 miljoonaa alijäämäinen, pienentyen hieman edellisvuodesta. Valtionosuudet vähenivät muun muassa sote-siirtolaskelman tarkistuksen ja indeksisäästöjen vuoksi, mutta erityisesti verotulojen vahva kehitys ja kulutusmenojen kasvun hidastuminen tukivat samanaikaisesti kuntien taloutta. Kuntahallinnon rahoitusjäämä suhteessa BKT:hen heikkenee kuitenkin -0,6 prosenttiin. Kuntahallinnon ennustetaan pysyvän 0,5–0,6 prosenttia alijäämäisenä suhteessa BKT:hen myös vuosina 2026–2027. Kuntatalouden tilanteeseen vaikuttaa merkittävästi pääosin hintojen noususta aiheutuva kulutusmenojen kasvu sekä valtionapuihin tehtävät leikkaukset. Sovitut palkkaratkaisut nostavat työvoimakustannuksia 2,8 % vuonna 2025, 3,2 % vuonna 2026 ja 3,9 % vuonna 2027. Kuntalan ansiokehityksen ennakoidaan ylittävän yleisen ansiokehityksen erityisesti vuosina 2027–2028.

Alkuvuodesta 2025 voimaan tullut TE-palvelu-uudistus siirsi kuntien vastuulle työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisen ja laajensi kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista. Uudistuksen seurauksena kuntahallinto on aiempaa suhdanneherkempi, sillä nyt tulojen lisäksi myös menot reagoivat työllisyyskehitykseen. Hyrynsalmella työllisyyskehityksen voi ennakoida olevan vakaata. Kunnassa on muutoskestävät työmarkkinat, joilla on paljon pieniä työnantajia ja julkisen sektorin työpaikkoja. TE-palvelu-uudistuksesta huolimatta kuntien peruspalvelutuotannon painopiste säilyy koulutus- ja sivistyssektorilla, jonka kokonaispalvelutarve on laskeva syntyvyyden laskun vuoksi. Palveluiden järjestämisen kustannukset eivät kuitenkaan alene samassa suhteessa. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste sekä erityisen tuen tarve ovat lisääntyneet viime vuosina. Hyrynsalmen koulutus- ja varhaiskasvatussektoria haastavat erityistä tukea vaativien lasten ja nuorten suhteellisesti suuri määrä. Oppilaskohtaiset kustannukset ovat kunnassa suuret.

Kuntien investoinnit pysyvät kokonaisuutena korkealla tasolla, vaikka kuntakohtaiset erot ovat huomattavia. Osassa kunnista investointinäköymät ovat laskevia, mutta etenkin kasvukeskussissa muuttoliike ylläpitää kuntien investointipaineita. Valtaosa panostuksista kohdistuu välttämättömään perusinfrastruktuuriin kuten rakennuksiin, mutta myös vihreän siirtymän investoinnit pitävät osaltaan investointitasoa korkealla.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde. Vuonna 2025 kuntien kokonaisverotulot kasvavat vain 0,7 prosenttia erityisesti kunnallisveron heikon kehityksen ja yhteisöverotuottojen supistumisen takia. Kokonaisverotulojen kasvu kuitenkin kiihtyy 5,8 prosenttiin vuonna 2026 ja on keskimäärin 3,8 prosenttia vuosina 2027–2029.

Tulonsiirrot valtiolta kunnille kasvavat vuonna 2025 TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntien tehtävien ja rahoitusvastuun laajentuessa. Valtionosuuksien kasvu jää kuitenkin siirtyneiden tehtävien kustannusten kasvua pienemmäksi, sillä valtionosuuksiin tehdään samanaikaisesti leikkauksia. Vuonna 2026 valtion tulonsiirrot kuntahallinnolle laskevat ennen kaikkea hallituksen peruspalveluiden valtionosuuksiin kohdentamien vähennysten vuoksi. Kun valtionosuuksiin jo aiemmin kohdennetut määräaikaisten leikkaukset päättyvät vuoden 2027 jälkeen, nousevat valtion tulonsiirrot kuntahallinnolle. Verorahoitus ei kuitenkaan riitä kattamaan kuntahallinnon tulojen ja menojen välistä epätasapainoa, vaikka kuntahallinnon alijäämän arvioidaan supistuvan ennustejakson lopulla 0,4 prosenttiin.

Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkoja säästötoimia tulevina vuosina, sillä palvelut ja palveluverkko on sopeutettava käytettävissä oleviin tuloihin. Kuntahallinnon alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa ja velkasuhde jatkaa kasvuaan tarkasteluvuosina. Epävarmuutta aiheuttavat myös esimerkiksi sote-kiinteistöjen vuokramenetykset. (Lähde: VM:n taloudellinen katsaus, syksy 2025.)

1.2 Hyrynsalmi alueena ja kuntana

Alue ja väestö

Hyrynsalmi on laaja (1520 km²), mutta väestöltään pieni (2001 asukasta, ennakkotieto elokuu 2025) ja harvaan asuttu maaseutumainen kunta (Hyrynsalmi on Suomen maaseutuluokituksessa kokonaan *harvaan asuttua maaseutua*; n. 1,5 asukasta / maapinta-ala, km², vrt. koko maassa 18,4; taajama-aste on vain 57 %, vrt. Kainuu 76 % ja koko maa 87 %). Kunnan aluerakenne on asutuksen osalta hajanainen mutta palvelujen osalta selkeä: palvelut ovat keskittyneet keskustajamaan, matkailupalvelut länsipäähän, Ukkohallan matkailukeskuksen ympäristön; ja maaseutumaisen kyläpalvelukeskuksen muodostaa Moisiovaara ympäristöineen kunnan itäosassa.

Hyrynsalmen väestöllinen kehitys on ollut heikko koko 2000-luvun ajan muutamia vuosia lukuun ottamatta. Väestö on vähentynyt noin 2 %:n vuosivauhdilla. Syntyvyys on ollut alhaisempi kuin kuolleisuus jo 1990-luvun puolivälistä lähtien (nykyään kuolleiden enemmisyys syntyneisiin nähden noin nelinkertainen) ja muuttotase on ollut negatiivinen jo 1960-luvulta lähtien. Pienistä työmarkkinoista ja lähellä sijaitsevien opiskelupaikkojen vähäisyydestä johtuen ennen kaikkea nuoret ovat muuttaneet ja muuttavat kunnasta. Tämä näkyy erittäin haastavana väestöllisenä huoltosuhteena (Hyrynsalmella huollettavia 100 työkäistä kohti on 121, vrt. koko maa 62), jolla on suora vaikutus kuntalaisten palvelutarpeeseen. (Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten ja vanhuseläkeikäisen väestön määrää suhteessa työkäiseen väestöön.) Hyrynsalmen väestöstä selvästi suurempi osuus on ikääntynyttä kuin koko maassa keskimäärin (taulukko 1).

Ikärakenne	Koko maa (2024)	Hyrynsalmi (2024)
Keski-ikä, v.,	44	56
Alle 15-vuotiaita, %,	14,6	8,5
15-64-vuotiaita, %,	61,9	44,9
Yli 64-vuotiaita, %,	23,6	46,6

Taulukko 1. Ikärakenne Hyrynsalmella ja koko maassa (2024).

Aivan viime vuosina työikäisten poismuutto on tasaantunut, koska työttömyys on hellittänyt ja aktiivisimmin kuntien välillä muuttavien nuorten ikäluokka pienentynyt. Erittäin positiivista on myös, että Hyrynsalmi on saanut muuttovoittoa tammi – syyskuussa 2024 yhteensä 31 henkeä. Ikääntyneen väestön vuoksi kuolleisuus on kuitenkin korkea eikä muuttovoitto näy vielä väestön kasvuna. Syyskuussa 2025 Hyrynsalmella asui 2002 asukasta. Vuonna 2024 Hyrynsalmella oli yli 64-vuotiaita jo 47 prosenttia väestöstä. Väistämättä iäkkäämpien, yli 84-vuotiaiden, määrä kasvaa edelleen Hyrynsalmella, mikä aiheuttaa jatkossa lisäpaineita hyvinvointi-, vanhus-, sosiaali- ja terveystaloukselle. Myös sukupuolijakaumassa on huomattavia eroja ikäluokittain: työikäisissä 25–44 ja 60–75-vuotiaissa on selvä miesten enemmistö ja yli 80-vuotiaissa naisten enemmistö.

Kuluvan vuoden 2025 muuttovoitosta huolimatta väestön ennakoitaan tulevina vuosina vähenvän suuren kuolleisuuden takia. Tilastokeskus ennakoi, että vuoteen 2045 mennessä Hyrynsalmen väestö vähenee noin 1500 henkilöön. Työpaikkoja tuovat investoinnit sekä vetovoimainen tontti- ja asuntotarjonta voivat kuitenkin lisätä muuttovoittoa ja hillitä väestön vähenemistä. Myös matkailu sekä etätöiden ja monipaikkaisen asumisen kasvu lisäävät palvelujen kysyntää ja asukkaiden läsnäoloa alueella.

Väestön ikärakenne vaikuttaa kunnan palvelurakenteeseen siten, että koulupalveluiden tarve vähenee ja vastaavasti erilaisten hyvinvointi- ja aktiviteetti- sekä vanhuspalvelujen tarve lisääntyy. Asukasluvun laskun lisäksi kunnan väestön ikärakenne muuttuu ”raskaammaksi” eli huoltosuhde edelleen hieman kasvaa. Tämä muodostaa haastavan toimintaympäristön elinkeinojen ja kunnallisten palvelujen kehittämiseen. Väestön väheneminen ja asutuksen harveneminen myös ohentaa aluerakennetta, mikä tulee huomioida kunnan maaseutualueiden palvelujen tuottamistapojen ja kunnan varautumisen suunnittelussa.

Toisaalta eliniän pitenemisen myötä vahvistuu uusi elämänvaihe, joka sijoittuu työelämän päättymisen ja hauraan vanhuuden väliin. Se on iso elinvoimapotentiali kunnalle. Hauras vanhuus lyhenee samassa tahdissa, kuin uusi iloinen seniori-aika pitenee. Hyrynsalmella jo noin 30 eläkeläistä käy palkkatyössä. Yhdistykset ja tapahtumat eivät pyörisi ilman eläkeläisiä. Ilman isovanhempien hoivaa lapsenlapset jäisivät monesti vaille hoitopaikkaa ja vanhemmat ilman vapaa-aikaa. Hyrynsalmella asuvat ikäihmiset ovatkin vetovoimatekijä heidän lastensa perheiden paluumuutolle kuntaan.

Pysyvän asutuksen vähenemistä on kompensoinut matkailun kasvu. Vapaa-ajan asuntojen lukumäärän ja matkailun kasvun ansiosta kaupallisten palveluiden tarve ja tarjonta on Hyrynsalmella säilynyt elinvoimaisena. Kunta on tukenut kehitystä elinkeinopolitiikalla, erilaisilla kehittämishankkeilla, maan hankinnalla ja kaavoituksella. Vapaa-ajan asuntojen määrä on viimeisen 20 vuoden aikana yli kaksinkertaistunut. Tilastokeskuksen mukaan Hyrynsalmella on 713 vapaa-ajan asuntoa (v. 2023), joista valtaosa on Ukkohallan alueella. Kainuun matkailussa on käynnissä vahva kansainvälisen matkailun kasvu. Myös Hyrynsalmelle ja erityisesti Ukkohallan tulee entistä enemmän kansainvälisiä matkailijoita. Kunta on käynnistänyt Ukkohallan huipun kaavoituksen sekä hakenut Ukkohallan infrastruktuurin kehittämiseen rahoitusta. Nämä toimet luovat edellytyksiä matkailun kasvulle ja investointien saamiselle Hyrynsalmelle.

Elinkeinot ja työllisyys

Kainuun suhdanne- ja työllisyyden kehitys on ollut viime vuosina hyvää. Suhdannekehitys on ollut myönteistä myös Hyrynsalmen taloudessa; taloudellinen aktiivisuus on ollut huipussaan erityisesti tuulivoimarakentamisessa, matkailussa ja palveluissa sekä biotaloudessa.

Hyrynsalmen elinkeinorakennetta leimaa suhteellisen suuri alkutuotannon osuus (v. 2023, 7,6 %), pieni jalostussektorin osuus (13 %) ja erittäin suuri palvelujen osuus (79,4 %), jossa kohoavat julkiset palvelut. Työpaikkoja kunnassa (v. 2023) on 509 ja työllinen työvoima 615.

TE-palvelut siirtyivät kunnan vastuulle vuoden 2025 alusta. Kainuun kunnat muodostavat yhdessä Kuusamon ja Taivalkosken kanssa Kainuu-Koillismaan työllisyysalueen, jossa vastuukuntana toimii Kajaani. Kajaani tuottaa alueen yhteiset palvelut ja henkilöasiakaspalvelu tuotetaan kunnissa. Hyrynsalmen, Ristijärven ja Paltamon henkilöasiakkaiden palvelut on sovittu tuotettavaksi Paltamon kunnan toimesta.

Hyrynsalmen työttömyysaste oli lokakuussa 2025 10,6 %, joka on hieman noussut vuoden takaisesta. Koko Kainuussa työttömyysaste oli 9,1 % (koko maassa 11,4 %). Nuorisotyöttömyys on Hyrynsalmella onnistuttu pitämään pienenä, mutta pitkäaikaistyöttömyys sekä iäkkäämpien rakennetyöttömyys ovat korkeita. Hyrynsalmen TE-palveluilla oli lokakuussa 2025 yhteensä 146 työnhakija-asiakasta, joista 64 % on 50–65 vuotiaita ja 30 % yli 60 - vuotiaita. Työllistymisen ohella työttömien eläköityminen alentaa työttömyyttä.

Kunnan työpaikkaomavaraisuus on suhteellisen hyvä, noin 84,6 % (v. 2023). Hyrynsalmella on noin 329 yritysten toimipaikkaa. Henkilöstöä yrityksissä on noin 230 sekä liikevaihtoa noin 120 miljoonaa euroa (v. 2023). Yrityksiä Hyrynsalmella on noin 200 ja peräti 98 % niistä on mikroyrityksiä eli alle 10 henkilöä työllistäviä. Maa- ja metsätalouden alalla on selvästi eniten yrityksiä ja yritysten toimipaikkoja (184). Eniten työpaikkoja on kuljetus ja varastointi, rakentaminen sekä maa- ja metsätalous alojen yrityksissä. (v. 2023.) Vahvoja elinkeinoja ovat biotalous (maa- ja metsätalous sekä uusiutuva energia) sekä matkailu ja niihin kytkeytyvät palvelut. Hyrynsalmi on myös Suomen eteläisin poronhoitokunta. Porotaloudella on alueelle sekä imagollista että tuotantotaloudellista merkitystä.

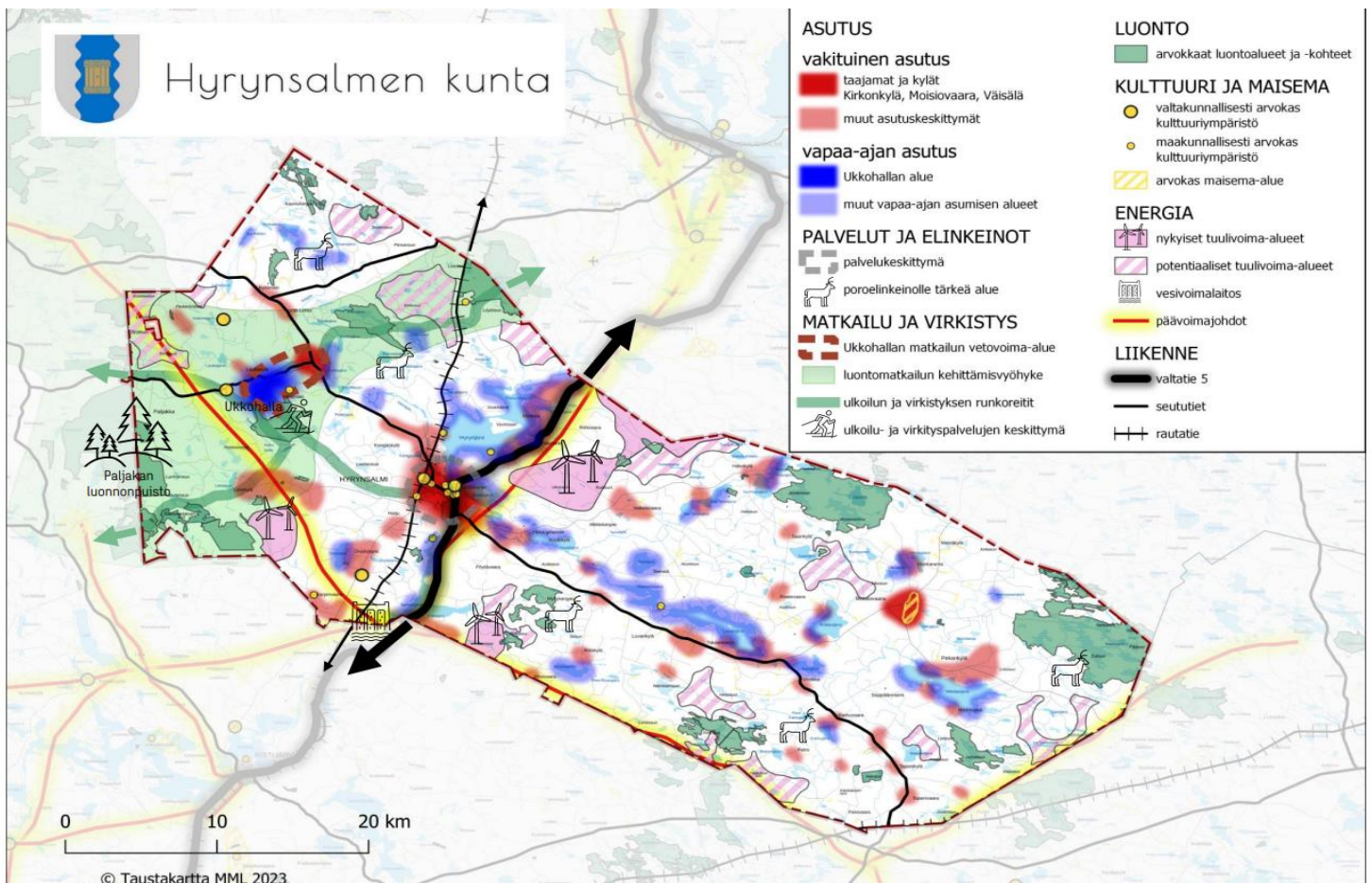
Alueidenkäyttö

Hyrynsalmen, pienen maaseutumaisen kunnan, alueidenkäyttö keskittyy muutamaankeskeiseen osa-alueeseen (ks. seuraava kuva):

- Kunnan alue on metsien, soiden ja reittivesistöjen (n. 7 % pinta-alasta) sekä vaaramaisemien mosaiikki. Maa-alueesta noin 95 % metsätalousmaata (noin puolet valtion omistuksessa). Alueella on myös merkittäviä suojelualueita, eriasteisesti suojeltuna, ja vain noin prosentin verran viljeltyjä peltoja. Ympäristö on tärkeä paikalliselle asumiselle (joka on Hyrynsalmella erityisen hajanaista), loma-asumiselle ja luontoon pohjautuvalle elämäntavalle - ja myös elinkeinoille (ml. porotalous), taloudelle ja työllisyydelle. Myös näiden erittäin harvaan asuttujen alueiden käyttöä ja kehittämistä säädellään erilaisilla laeilla ja asetuksilla sekä erilaisilla käytännöillä, vaikka kaavoituksella ohjatun alueen osuus kokonaisuudesta on erittäin pieni.
- Kunnan keskusta-alueella sijaitsevat taajamatyyppiset asuinalueet, julkiset palvelut ja kaupalliset palvelut. Näiden alueiden kehittämisessä ja suunnittelussa pyritään luomaan viihtyisä, virikkeellinen ja toimiva ympäristö asukkaille, loma-asukkaille ja vierailijoille. Ukko-hallan matkailukeskus muodostaa oman, suhteellisen tiiviin, loma-asumis- ja palvelukokonaisuuden, joka luo lisäarvoa myös kuntalaisten virkistyspalveluihin ja tukee omalta osaltaan - suhteellisen monipuolisia - alueen kaupallisia palveluita.
- Kunnan alueella on myös lukuisia virkistysalueita: vesistöjä ja vesistöreittejä, metsiä, ulkoilualueita ja rakennettuja ulkoilureittejä sekä urheilualueita, jotka tarjoavat asukkaille ja mat-

kailijoille mahdollisuuksia monipuoliseen vapaa-ajan viettoon, harrastuksiin ja virkistämiseen. Viihtyvyyden ja elinvoiman näkökulmasta näiden kohteiden kehittäminen korostuu entisestään jatkossa.

- Verkostojen merkitys maaseutukunnassa on erittäin suuri. Sosiaaliset verkostot tukevat yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä sekä viihtyvyyttä. Taloudelliset verkostot puolestaan edistävät paikallisten yritysten ja yhteisöjen yhteistyötä, mikä voi johtaa parhaimmillaan kustannussäästöihin, uuteen taloudelliseen toimintaan ja uusiin innovaatioihin. Infrastruktuuriverkostot, kuten tietoliikenneyhteydet ja liikenneväylät, julkiset tilat, reitit ja rakenteet ovat välttämättömiä sujuvan liikkumisen ja tiedonkulun sekä viihtyvyyden kannalta. Ne ovat olennainen osa Hyrynsalmen kunnan alueidenkäyttöä. Näiden palveluiden ylläpito, huolto ja kehittäminen tukee osaltaan hyvän, toimivan ja viihtyisän elinympäristön rakentamista.



Kuva 1. Erilaiset alueidenkäyttömuodot Hyrynsalmella (huom. tuulivoimapotentiaalin alueet eivät vastaa täysin tuulivoimaohjelman lopullista hyväksyttyä esitystä, joka ei ole lainvoimainen).

1.3 Hyrynsalmen kuntastrategia

Tausta ja alueen kehittämistarpeet

Hyrynsalmen kunnan strategisia haasteita Kainuun maakunnassa ja koko maassa voidaan tarkastella alueellisten erityispiirteiden ja vahvuuksien kautta. Hyrynsalmi profiloituu: maaseutumaisena, harvaan asuttuna, väestöltään ikääntyneenä, koulutustasoltaan alhaisena, palveluvaltaisena, monipaikkaisena ja luontoresursseiltaan vahvana sekä taloudeltaan suhteellisen vakaana metsätalouden, matkailun, ja puhtaan energian kehittäjäkuntana. Vahvuuksina korostuvat luonto, luonnonvarat, tila ja erilaiset luontopohjaiset resurssit, jotka luovat erinomaiset

puitteet monipuolisen biotalouden, kestävän energiatalouden (erityisesti tuulivoima) ja matkailun kehittämiseksi. Kunnan värikäs historia ja omaleimainen kulttuuri ovat vahvuuksia, joiden varaan kulttuurimatkailua ja -elinkeinoja voidaan kehittää. Toisaalta kunnan profiili vaatii osamispohjan (osaavat yritykset ja työyhteisöt sekä osaavan työvoiman saatavuus) ja yrittäjyyden sekä uusien työpaikkojen intensiivistä kehittämistä ja elinvoimaisen kuntakuvan ja maineen vahvistamista.

Hyrynsalmen infrastruktuuri on rakennettu aikoinaan noin 6000 asukkaalle, nyt hyrynsalmelaisia on noin 2000 – ja ennusteiden mukaan tulevaisuuden kehitystrendi on edelleen lievästi vähenevä. Tällaiseen kehitykseen liittyy kunnan palvelutuotannon kannalta ongelmia. Teollisuuden ja palveluiden rakennemuutos on johtanut yleisellä tasolla infrastruktuurikustannusten ylikorostumiseen ja erilaisten tilojen, erityisesti asuntojen, vajaakäyttöön. Kuitenkaan yhä harvempaan asutun maaseudun palvelutarpeet (esim. tietoliikenneverkot, yksityisteiden hoito ja erilaiset hoiva- sekä hyvinvointipalvelut) eivät ole merkittävästi vähentyneet. Tuulivoiman sekä vapaa-ajan asutuksen ja matkailua palvelevan infrastruktuurin rakentaminen ovat lisänneet paikallista aktiivisuutta ja erilaisten palvelujen kysyntää. Monipaikkaisuus ja matkailu lisäävät alueella olevaa väestöä ja palvelujen kysyntää, jotka vahvistavat erityisesti yksityistä palvelurakennetta, mutta vaativat myös varautumista lisäväestön vaatimiin erilaisiin julkisiin palveluihin.

Asuin- ja elinympäristön laatu on Hyrynsalmen vetovoimatekijä, mutta sen edellytyksenä on paikallisten peruspalveluiden säilyminen. Kunnan vahva rooli korostuu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja erilaisten harrastus- ja hyvinvointipalveluiden turvaamisessa sekä joustavassa kaavoituksessa. Uudet ja paikallisesti toimivat sosiaali- ja terveystalouden palvelujen järjestämistä ja tuotantotavat ovat myös keskeisessä asemassa Hyrynsalmen veto- ja elinvoiman turvaamisessa. Vetovoimaisen elinympäristön kehittämiseen kuuluu koko kunnan kattava palveluverkko erilaisine reitistöineen ja virkistyspalveluineen sekä kohtuuhintaisten, vetovoimaisten asuntojen ja tonttien saatavuus lähellä palveluja.

Toimivien palvelujen ja elinkeinojen kehittäminen on elinvoiman perusta. Keskeisessä roolissa kunnan elinvoiman ja palveluiden kehittämisessä tulee olemaan tasapainoinen kuntatalous. Elinkeinojen kehittämisessä tarvittavat kehittämispanokset on pääosin haettava kunnan ulkopuolelta, lähinnä hankeyhteistyön kautta. Kiinnostavat työpaikat, toimivat palvelut ja hyvä, vetovoimainen ympäristö parantavat kunnan mahdollisuuksia kehittyä omien vahvuuksien pohjalta. Yrityspohja koostuu valtaosin alueen vahvuuksiin pohjautuvista mikroyrityksistä. Kunnan työpaikkaomavaraisuus on suhteellisen hyvä, mikä vahvistaa kunnan kehittämispotentiaalia, ja vaatii toimivia paikallisia kunnallisia palveluita. Vuonna 2025 aloittanut uusi TE-palvelukonsepti tarjoaa nykyistä vahvemman pohjan elinkeinojen ja työllisyyden kehittämiseen.

Osaamisen kehittäminen ja osaavan työvoiman saanti on jatkossa ratkaisevassa asemassa elinvoiman kehittämisessä. Alueellisessa vertailussa Hyrynsalmi leimautuu tässä suhteessa heikoksi. Osaamisen vahvistaminen ja sitä kautta kilpailukykyyn ja paikallisen elinvoiman lisääminen on suuri haaste Hyrynsalmelle, josta puuttuu kokonaan toisen asteen koulutus. Osaamista vahvistetaan lähinnä erilaisten kehittämissankkeiden, koulutushankkeiden, vapaan sivistystyön ja yksilöllisen kouluttautumisen avulla. Yhteistyö naapurikuntien, Kajaanin ammattikorkeakoulun, Kajaanin yliopistokeskuksen sekä muiden tutkimuslaitosten ja kuntien kanssa sekä erilaiset nykyaikaiset monimuoto- ja etäkoulutusratkaisut tarjoavat joustavia työkaluja osaamisen kehittämiseen.

Yhteistyö ja toimivat kehittäjäverkostot ovat pienelle kunnalle elintärkeitä. Kunnan elinvoiman vahvistaminen rakentuu yhä enemmän yhteistyöhön. Megatrendin omainen keskittymiskehitys haastaa Hyrynsalmen tyyppiset ”perifeeriset” alueet verkostojen kautta tapahtuvaan yhteistyöhön naapurikuntien ja erilaisten maakunnallisten sekä yliopistollisten kehittäjätahojen kanssa. Yhteistyön avulla on mahdollista turvata myös yritysten kehittämispalvelujen ja aikuisten sivistys- ja harrastepalveluiden saatavuus Hyrynsalmella. Verkostoihin kuulumisen on Hyrynsalmen mahdollisuus, ja vahva sosiaalinen pääoma – keskinäinen luottamus – mahdollistaa erilaisiin strategisesti tärkeisiin verkostoihin kuulumisen. Verkostojen toiminta ja toimivuus

sekä johtaminen korostuvat, erityisesti palvelujen uudelleenjärjestelyissä, kehittämisessä ja digitaalisten palvelujen lisäämisessä.

Kriittiset menestystekijät

Väestön ikääntyminen ja keskittyminen aiheuttavat palvelurakenteelle suuria muutostarpeita koko maassa. Raskas huoltosuhde ja resurssien keskittyminen suuriin ja keskisuuriin kaupunkeihin haastavat harvaan asutut ja vähäväkiset kunnat uudenlaiseen kehittämistyöhön ja tuotantotapamuutoksiin. Omat, aidot vahvuudet on tunnistettava ja nostettava kehittämistyön painopisteiksi. Kainuun 2045 maakuntasuunnitelmassa (Kainuun liitto 2025) on tunnistettu kriittiset menestystekijät, joissa pitää onnistua, jotta maakunnan pitkän ajan kehittämisen tavoitteet voidaan saavuttaa. Seuraavaan on poimittu ja muotoiltu kriittisistä menestystekijöistä Hyrynsalmen kannalta olennaisimmat.

Väestökehitys ja väestön hyvinvointi

- Veto- ja pitovoiman vahvistaminen, muuttovoiton saaminen, kestävä ja kasvava maahanmuutto Hyrynsalmelle
- Älykäs sopeutuminen vähenevään ja ikääntyvään väestökehitykseen, kestävät ratkaisut väestön ikääntymisen myötä muuttuviin ja kasvaviin palvelutarpeisiin
- Väestön hyvinvoinnin vahvistaminen ja hyvinvointierojen pienentäminen
- Elinvoimaiset ja saavutettavat kulttuuri- ja liikuntapalvelut ja muut vapaa-ajan palvelut
- Matkailun, vapaa-ajan asumisen ja monipaikkaisuuden voimakas ja kestävä kasvu kunnassa.

Aluetalouden kestävä kasvu ja muutoskestävyys

- Osaaminen ja koulutus sekä osaavan työvoiman riittävyyden ennakoiva turvaaminen
- Digitalisaation ja tekoälyn kestävä hyödyntäminen sekä datakeskustoimialan rakentaminen kuntaan
- Monipuolinen ja resilientti kärkitoimiala- ja elinkeino- sekä palvelurakenne
- Kainuun luonnonvarojen kestävä elinkeinollinen hyödyntäminen (uusiutuva energia ja muu biotalous) ja vahva kiertotalous
- Jalostusasteen ja työntuottavuuden nostaminen
- Elinvoimaiset, kestävästi kasvavat ja osaamistaan vahvistavat yritykset (uudet ja olemassa olevat yritykset mkl. omistajanvaihdokset) sekä vientiyriyten perustaminen sekä elinvoimainen järjestösektori
- Investointien saaminen sekä erityistoimenpiteet lainoituksen vauhdittamiseen ja yritysrahoituksen varmistamiseen koko Kainuussa

Saavutettavuus

- Kunnan sisäinen ja ulkoinen sekä tietoliikenteellinen saavutettavuus; tarpeita vastaava sähkö- ja energiansiirron infrastruktuuri

Puhdas ja oikeudenmukainen siirtymä

- Elinkeinojen kestävä kasvu ja ympäristövastuullisuus sekä puhtaan siirtymän elinkeinolisten mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Kainuun aluekehittämisen edellytysten ja resurssien vahvistaminen
- Kansallisen ja EU:n aluekehitys- sekä infra- ja muun valtion budjettirahoituksen turvaaminen Kainuuseen sekä vaikuttava hyödyntäminen ja rahoituksellisen osaamisen vahvistaminen
- Kokonaisturvallisuus ja huoltovarmuus, Kainuun sisäisen polarisaation tasoittaminen ja raja-alueiden elinvoiman vahvistaminen, NATO jäsenyyden hyötyjen maksimointi
- Päätösvalta omissa käsissä – Kainuun kuntien aseman ja toimintaedellytysten turvaaminen

Strategian arvopohja ja yleistavoitteet

Uusi kuntalaki (410/2015) toi kuntastrategian osaksi jokaisen kunnan toiminnan ohjausta ja suunnittelua. Kuntastrategia on kunnanvaltuuston pitkän tähtäimen linjaus kunnan kehittämiseksi. Kuntastrategian kautta valtuusto ohjaa kunnan kehittämistä ja strategisia valintoja ja määrittelee osaltaan myös keinoja, joilla kuntaa kehitetään. Strategia perustuu arvioon menneestä kehityksestä ja nykyhetken tilannekuvasta sekä ennakkointiin tulevasta toimintaympäristön kehityksestä. Tässä yhteydessä päivitetään tiiviisti Hyrynsalmen kunnan strategian ydin kohdat, jotka palvelevat talousarviota 2024 ja taloussuunnitelmaa vuoteen 2026.

Uuden kuntalain perusteella kuntastrategian yleiset tavoitteet ja kehittämisen painopisteet ovat seuraavat:

- hyvinvoinnin edistäminen
- palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevat linjaukset
- laeissa säädetyt tehtävät ja palvelutavoitteet
- omistajapolitiikka
- henkilöstöpolitiikka
- asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- elinvoiman ja elinympäristön laadun kehittäminen.

Kunnan ja kuntakonsernin perustehtävät määritellään kuntalaissa. Kuntastrategiassa perustehtävien ja kunnan yleiseen toimivaltaan perustuvat tehtävät jäsennetään strategiseksi kokonaisuudeksi, jonka hallintaa tuetaan kunnan hallintosäännöllä ja muilla säännöillä sekä toimintamalleilla ja toimintakulttuurilla. Kunnan strategisia linjauksia toteutetaan pääsääntöisesti talousarvion ja taloussuunnitelman sekä erilaisten ohjelmien kautta, mutta myös jokapäiväisessä operatiivisessa toiminnassa strategia on kunnan päätöksenteon ja toiminnan punainen lanka. Kunnan perustehtävää (**missio**) ohjaavat **arvot** ja tavoitteellinen toiminta kohti **visiota**, pitkän tähtäyksen tulevaisuuden tavoitetilaa.

MISSIO: Hyrynsalmi tarjoaa hyvät kasvatus-, koulutus- ja hyvinvointipalvelut kuntalaisille; ja vetovoimaisen yhteisön ja kumppanin yrityksille, asumiselle ja vapaa-ajan vietoille.

ARVOT, jotka ohjaavat Hyrynsalmen kunnan strategisia valintoja ja toimintaa ovat:

- Yhdenvertaisuus, vastuullisuus ja avoimuus
- Jatkuvuus, sisukkuus ja tolokkuus
- Luovuus, rohkeus ja omaleimaisuus

VISIO 2030: Hyrynsalmi välittää aidosti kuntalaisten hyvinvoinnista, palveluista ja asuinympäristöstä. Alueen vetovoima kumpuaa luotettavuudesta, ketterydestä ja ennakolluulottomasta uudistusasenteesta sekä monipuolisesta – strategisesti viisaasta – yhteistyöstä.

Arvopohjan mukaiset valinnat rakentavat tulevaisuuden. Matka kohti visiota edellyttää onnistumista koko kuntakonsernin kehittämisessä ja resurssien strategisesti viisaassa suuntaamisessa. Kuntalain perusteella pienenkin kunnan itsehallinto on suuri, mutta käytännössä taloudellinen liikkumavara on pieni, koska valtion velvoitteet sekä ohjaus- ja valvonta rajaavat ja velvoittavat voimakkaasti palvelutuotantoa.

Hyrynsalmen kunnan kehittäminen on siis jatkuvaa strategiatyötä: kuntapalvelujen kehittämisessä ja mitoittamisessa, talouden hallinnassa, yhteistyön organisoinnissa ja elinvoiman kehittämisessä.

Visio edellyttää, että Hyrynsalmen kunta on palvelu- ja kehittämisyhteisö, jossa luottamushenkilö- ja palveluorganisaatio sekä alueen yritykset, yhteisöt ja aktiiviset kuntalaiset toimivat yhdensuuntaisesti. Kunnalliset palvelut tuotetaan kunnan, kuntakonsernin, naapurikuntien ja maakunnallisten kumppaneiden kanssa yhteistyössä. Myös matkailijat ja vapaa-ajanasukkaat otetaan huomioon palveluita järjestettäessä. Hyrynsalmi rakentaa tulevaisuuttaan ja palvelujen

jatkuvuutta siten, että monipuoliset elämisen ja hyvinvoinnin sekä kestävän kehityksen edellytykset turvataan ympäristöllisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla - puhdas siirtymä huomioiden.

Interventiologiikka ja tavoitteet

Tavoitteena on parantaa (ks. seuraava asetelma):

- hyrynsalmelaisten hyvinvointia ja palveluita eri ikä- ja väestöryhmissä.
- alueen elinvoimaa ja elinympäristön laatua
- palvelujen laatua, saatavuutta, tehokkuutta ja yhteisöllisyyttä sekä avointa, läpinäkyvää päätöksentekoa ja viestintää.

1. Parantaa kuntalaisten hyvinvointipalveluja –tehokkaasti ja kestävästi	2. Lisätä kunnan elinvoimaa	3. Tehostaa palveluprosesseja ja kehittää rakenteita sekä osaamista
1. turvaamalla kestävä, tu-loksellinen talous 2. parantamalla kaikkien laki-sääteisten peruspalvelu-jen laatua ja joustavaa saatavuutta 3. kehittämällä terveyttä ja hyvinvointia edistävää työtä ja palveluja kaikissa ikä- ja väestöryhmissä 4. monipuolistamalla hyvinvointipalvelujen tarjontaa 5. parantamalla osallistumis-kanavia ja aktivoimalla paikallisyhteisöjen omaeh-toista kehittymistä.	1. vahvistamalla yritysten yleisiä toimintaedellytyksiä 2. tukemalla elinkeinokärkinä: biotalous-, matkailu- ja ener-giaklustereita 3. parantamalla eri toimintoja yhteen sovittavaa suunnitte-lua (kaavoitus ja maankäyt-tösuunnitelmat) 4. lisäämällä toimintaympäris-tön vetovoimaa: toiminnalli-suutta, virikkeellisyyttä sekä viihtyisyyttä	1. virtaviivaistamalla asioiden valmistelua ja monipuolista-malla viestintää 2. lisäämällä sähköisiä ja digi-taalisia palveluja ja paranta-malla palvelujen vuorovai-kutteisuutta 3. parantamalla yhteistyötä konsernin sisällä ja luomalla uusia strategisia kumppa-nuuksia 4. parantamalla osaamista ja toimintatapoja 5. parantamalla esimiestyötä ja vuorovaikutusta sekä työ-yhteisöitä
Indikaattorit: Taloudellinen tulos; hyvinvoin-tikertomuksen indikaattorit; palvelutuotannon tulokselli-suus; kuntalaisten ja järjestö-jen aktiivisuus sekä osallistu-minen (tapahtumat / vaalit / aloitteet).	Indikaattorit: Muuttotase; työllisyys- ja työttö-myysaste; yritysten määrän kehi-tys; kunnan kiinnostavuus ja nä-kyvyys; relevantti kehittämishan-kekanta; kaavojen ja erilaisten suunnitelmien ajantasaisuus; monipuolinen tonttitarjonta.	Indikaattorit: Taloudellinen tehokkuus; palve-lujen sähköistämistä; henki-löstön työssä viihtyminen ja osaaminen; yhteistyön sujuvuus ja vuorovaikutteisuus; palaute ja siihen reagointi (nopeus ja laatu)

Keinot strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi

Hyvinvoinnin parantaminen on kunnan keskeisin tavoite. Tavoitteen saavuttamiseksi panos-tetaan vakaisiin ja helposti saataviin sekä monipuolisesti eri väestöryhmiä palveleviin hyvinvointipalveluihin, joita tuetaan sitä palvelevalla infralla. Painopisteinä ovat varhaiskasvatus, pe-rusopetus ja vapaa sivistystyö sekä toimivat kirjasto-, kulttuuri ja vapaa-aikapalvelut; myös oallisuutta ja erilaisia (myös uusia) osallistumismahdollisuuksia kehitetään ja tuetaan. Kunnan palvelut turvataan taloudellisesti tehokkaasti ja laadukkaasti hyödyntäen digitalisaation mah-dollisuuksia ja yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa.

Elinvoimaa sekä veto- ja pitovoima vahvistetaan toimenpiteillä, joiden vahvistavan kuntaa kiinnostavana asuin-, vapaa-ajanvietto- ja yritysten sijoittumispaikkana. Erityisesti aktivoidaan ja tuetaan viihtyvyyttä lisääviä ja elinympäristöä parantavia toimenpiteitä ja erityishankkeita.

Uusien yritysten syntyä tuetaan neuvonnalla ja erityisesti kehittämishankkeilla yhteistyössä maakunnallisten kehittäjätahojen ja naapurikuntien kanssa. Elinkeinopolitiikalla tuetaan erityisesti vihreää *biotaloutta* – kestävä kehityksen mukaisesti, *matkailua* – luontomatkailu kärkenä ja *tuuli- ja aurinkovoimaa* – uusina uusiutuvina energialähteinä muiden perinteisempien uusiutuvien energialähteiden rinnalla. Yleisesti elinkeinotoimintaa vahvistavia investointeja houkuttelee kuntaan.

Palveluprosessit ja kuntatalous pidetään kunnossa tehostamalla palveluja. Kuntalaisille ja asiakkaille hyötyä tuottamaton työ vähennetään minimiin, ja keskitytään oleelliseen, kuntalaisille ja asiakkaille lisäarvoa tuottavaan työhön. Investoinneilla tuetaan vetovoiman ja viihtyvyyden lisäämistä. Organisaation osaamista kehitetään yhteistyössä konserniyhtiöiden, koulutusorganisaatioiden ja eri kehittäjätahojen kanssa.

Kuntastrategia uusitaan vuonna 2026. Sen tueksi laaditaan kiinteistöstrategia kunnan ja sen yhtiöiden kiinteistöjen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Osana strategiatyötä linjataan myös kunnan infrastruktuurin pitkän ajan kehittämisen tavoitteet, toimenpiteet ja etenemisjärjestys.

Strategian toteutus

Strategian toimeenpanoa tuetaan vuosittaisella talousarviolla ja taloussuunnitelmalla sekä erilisillä investointi- ja kehittämishankkeilla (hankesalkku). Indikaattorit tarkennetaan tulosityksikötasolla vuosittain talousarviossa (tilastoja, seurantaa ja kyselyitä hyödyntäen) seuraavasti:

- määrällinen, mitattava muutos
- laadullinen muutos tai muutossuunta
- suhteellinen muutos (esim. verrattuna edelliseen vuoteen tai muihin kuntiin).

Strategiaa toteutetaan siis pääasiassa talousarvion toimeenpanon kautta (ks. myös seuraava luku). Talousarviossa määritellään seuraavan vuoden strategiset ja toiminnalliset tavoitteet sekä konkreettiset toimenpiteet, joilla edetään kohti strategiassa määritellyjä päämääriä. Strategian toteutumista arvioidaan puolivuotiskatsauksen ja tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä sekä valtuustokauden lopulla tehtävän kokonaisarviointin avulla. Strategiatyötä ohjataan erityisesti kunnan johtoryhmässä sekä kunnanhallituksessa, mutta myös kunnanvaltuusto ja tarkastuslautakunta osallistuvat strategiatyöhön. Viime kädessä kuntastrategia muuttuu teoiksi toimielinten päätösten, tulosityksiköiden linjausten sekä koko kuntakonsernin arjen tekemisen kautta.

Strategista kehittämistä vahvistamaan voidaan harkiten laatia erillisiä strategiaa toteuttavia ohjelmia ja strategioita.

1.4 Organisaatio ja johtaminen

Hyrynsalmen kunta on hakeutumassa syvenevään ylikunnalliseen yhteistyöhön, erilaisiin verkostoihin ja yhteistyökonsortioihin lähinnä siitä syystä, että myös pienille kunnille on lakisääteisesti määrätty paljon tehtäviä ja velvoitteita ilman että niihin on suoraan osoitettavissa riittävästi resursseja. Pelkästään omien vapaaehtoisten palvelujen lopettaminen tai supistaminen ei riitä ratkaisuksi, vaan lisäksi on pystyttävä lisäämään tehokkuutta ja organisoimaan ulkopuolista rahoitusta.

Toimintaympäristöstä nouseviin haasteisiin vastataan Hyrynsalmella kevennetyllä kuntaorganisaatiolla ja konserniyhteistyöllä sekä erilaisten verkostojen kautta tehtävällä yhteistyöllä. Palveluverkko ja -rakenne sekä prosessien tehokkuus ovat edelleen kehittämisen kohteina. Viime vuosien tehokkuutta lisääviä muutoksia ovat olleet mm. uuden päiväkodin käyttöönotto, kaikkien kunnan oppilaiden keskittäminen yhtenäiskoululle ja kokouskäytäntöjen tehostaminen etäkokouksilla, sähköisesti jaeltavilla kokousmateriaaleilla kunnan kaikissa toimielimissä sekä asiakirjojen, kuten kokouspöytäkirjojen, sähköisellä allekirjoittamisella. Jatkossa pyritään entistä vahvemmin monikanavaisiin ja paikasta riippumattomiin palveluihin.

Kunnan organisaatio ja toiminnot jakautuvat luottamushenkilöorganisaatioon ja palveluorganisaatioon. Luottamushenkilöorganisaatioon kuuluvat (ks. seuraava kuva):

- **Kunnanvaltuusto:** Kunnanvaltuusto käyttää kunnassa korkeinta päätösvaltaa lähinnä budjetin kautta ja on tässä mielessä tärkein poliittinen toimija ja kunnan strategisten ja toiminnallisten resurssien linjaaja.
- **Keskusvaalilautakunta ja tarkastuslautakunta:** Näillä lautakunnilla on omalla toimialallaan suuri merkitys ja vastuu, vaikka niillä ei olekaan suurta roolia kunnan operatiivisessa toiminnassa (mikäli ongelmia ei ilmene). Erityisesti tarkastuslautakunta on kontrolloiva toimija ja sen rooli korostuu erityisesti taloudellisissa kriisitilanteissa.
- **Kunnanhallitus:** Kunnanhallituksen rooli poliittisessa päätöksenteossa ja toiminnassa on erittäin keskeinen. Kunnanhallitus valmistelee valtuuston esitykset ja lisäksi se käyttää poliittista ohjaus- ja toimeenpanovaltaa kunnassa. Kunnanhallitus voi myös ottaa käsitteelynsä ja ohjaukseensa monen tyyppisiä asioita näin halutessaan. Keskeisiä tehtäviä ovat konserniohjaus ja erilaisten avustusten suuntaaminen (ks. liite 2). Käytännössä kunnanhallitus ja sen puheenjohtajat ovat erittäin keskeisiä toimijoita kunnan poliittisen kentän ja virasto-organisaation välillä. Kunnanhallituksen jäsenten yhteistyökyky ja heidän kompetenssinsa ovat tärkeä osa kunnan toiminnallista verkostoa, vaikka painotus ja rooli ovatkin poliittisia.
- **Lupa- ja valvontalautakunta:** Kunnanvaltuusto hyväksyi alkuvuodesta 2025 hallintosäännön muutokset, jotka tulivat voimaan 1.6.2025 alkaen. Muutoksen myötä aiempien sivistys- ja ympäristölautakunnan toiminta päättyi. Samalla toimintansa aloitti lupa- ja valvontalautakunta, joka toimii teknisten palvelujen alan viranomaistehtävissä mm. kunnan ympäristönsuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaisena.
- **Valiokunnat:** Hallintosäännön uudistuksen ja lautakuntien lakkauttamisen myötä käynnistyi myös hyvinvointivaliokunnan ja elinvoimavaliokunnan toiminta. Valiokunnat eivät ole lautakuntien tapaan päätöksiä tekeviä toimielimiä, vaan niiden kautta vahvistetaan luottamushenkilöiden roolia päätösten valmistelussa.

Hyrynsalmen kunnan palveluorganisaation muodostavat seuraavat osastot: hallinto- ja elinvoimapaalvelut, sivistyspalvelut ja tekniset palvelut (ks. seuraava kuva). Osastojen välisestä tehtäväjaosta päättää kunnanhallitus. Osastojen sisäisten vastualueiden organisoinnista ja henkilöiden sijoittamisesta päätetään organisaation sisällä hallintosäännön mukaan. Työskentelyä on kehitetty sähköisin työvälinein tapahtuvaksi ja tiimimäisemmäksi, ja kehitys jatkuu edelleen vahvasti suunnittelukauden aikana mm. erilaisten digitaalisuuden kehittämisen hankkeiden myötä.



Kuva 2. Hyrynsalmen kunnan organisaatio

Kuntaorganisaation keskeisen toiminnallisen osan muodostaa kunnanvirasto, jossa kunnanjohtajalla ja osastopäälliköillä sekä itsenäisessä johtavassa asemassa olevilla viranhaltijoilla on keskeinen rooli palvelujen suunnittelussa, tuottamisessa ja kehittämisessä. Yksittäisten virkamiesten ja johtoryhmän toimintakyky onkin ratkaisevassa asemassa eri toimintojen ja palveluprosessien sujumisen ja hallinnan kannalta. Erityistä huomiota tulee suunnittelujaksolla kiinnittämään työtapoihin (erityisesti digitaalisten työkalujen hyödyntämiseen), yhteistyön sujuvuuteen, vuorovaikutukseen ja monikanavaiseen viestintään.

Asioiden valmistelun laatua parannetaan ottamalla käyttöön ennakkovaikutusten arviointi (EVA) sellaisissa päätöksissä, joilla voidaan olettaa olevan suuri merkitys kuntalaisten palveluihin, hyvinvointiin, ympäristöön tai talouteen. Uusi valiokuntamalli lisää luottamushenkilöiden roolia ja osallisuutta päätösten valmistelussa.

1.5 Kuntakonsernin tavoitteet ja ohjaus

Kuntakonsernin muodostavat kunta ja sen tytäryhteisöt (ks. seuraava taulukko). Tytäryhteisöjä ovat yhteisöt, joissa kunnalla on kirjanpitolain mukaisesti määräysvalta (eli kuntayhtymät eivät kuulu varsinaiseen konserniin). Kuntakonsernia tulee johtaa kokonaisuutena kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta ja strategisten tavoitteiden mukaisesti. Omistajaohjauksella huolehditaan, että tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Konserniohje on omistajaohjauksen keskeinen väline. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen. Konsernijohto vastaa kunnassa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti (ks. konserniohje).

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Kunnanjohtaja johtaa, seuraa ja arvioi kunnanhallituksen alaisuudessa konsernipolitiikan toimivuutta ja ohjeistaa toimialajohtajia sekä tytäryhteisöjä konsernipolitiikan toteutuksessa.

Seuraava taulukko sisältää vuoden 2025 tilanteessa konserniin sisältyvät yhteisöt (7 kpl). Alla on käsitelty kunnan omistamien yhteisöjen strategiset ja toiminnalliset tavoitteet sekä talousvuodelle 2025. (Osuudet kuntayhtymissä ovat suhteellisen pieniä, joten ne on jätetty tässä yhteydessä tarkemmin käsittelemättä: Kainuun Jätehuolto Ky ja Kainuun liitto.) Kuntakonsernin kannalta keskeisimmät ovat Ahmahaka Oy, Kiinteistö Oy Hyrynsalmen virastotalo, Asunto Oy Kiviöntaito ja Vesi-Mega Oy, jotka on syytä tarkastella tässä yhteydessä erikseen (ks. myös liitteet 3–6).

Taulukko 1. Hyrynsalmen kunnan konserni ja omistusosuudet konsernissa.

Tytäryhteisöt	Hyrynsalmen kunta	
Yhtiöt	Yhdistelty (kpl)	omistusosuus
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3	
As Oy Kiviöntaito		100 %
Kt Oy Ahmahaka		100 %
Kt Oy Hyrynsalmen Virastotalo		100 %
Muut yhtiöt	1	
Vesi-Mega Oy		100 %
Kuntayhtymät	2	
Kainuun jätehuollon kuntayhtymä		3,98 %
Kainuun liitto		3,72 %
Yhteensä:	<u>6 kpl</u>	

Hyrynsalmen kuntakonsernin suunnittelukauden keskeisimmät tavoitteet ovat:

- konsernin toimintarakenteen selkeyttäminen ja päällekkäisen päätöksenteon sekä toimintojen poistaminen
- konserniylijäämän (vuoden 2024 lopussa n. 4,1 M €) kerryttäminen edelleen vuosittain koko suunnittelukauden ajan vuoteen 2028.

Kunnalla on myös tärkeä edunvalvonnan ja yhteistyön koordinoinnin rooli konsernin ohjauksessa. Kunnan omat yhtiöt ovat kuntakonsernin ydintä, tärkeimpiä kunnan ohjattavia toimijoita. Aidon konserniohjauksen ulkopuolella on keskeisin kunnan palvelujen tuottaja, maakunnalliset kuntayhtymät, jotka toimivat omassa poliittisessa ohjauksessaan. Sote sekä palo- ja pelastustoimi toimivat maakunnallisena hyvinvointialueena; ja jätehuoltokuntayhtymä omana kuntayhtymänään.

Kiinteistö Oy Ahmahaka

Kiinteistö Oy Ahmahaka

Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:

Hyrynsalmen kunta omistaa Kiinteistö Oy Ahmahakan. Kiinteistö Oy Ahmahaka vuokraa asuntoja kunnan alueella. Vuokrattavia asuntoja on 207 kappaletta, joista 43 huoneistoa on kylmillään. Huoneistojen lukumäärä (207 kpl) sisältää myös Ahmahakan omistuksessa olevat 6 huoneistoa + 1 liikehuoneiston As Oy Hyrynsalmen Linnalasta. Asuntotyyppejä on yhdestä huoneesta aina kolmeen huoneeseen ja keittiöön.

Asunnot sijaitsevat ensisijaisesti kirkonkylässä. Väisälän kylässä on yksi rivitalo, jota on yritetty myydä. Yhtiöllä on myös vuokra-asuntoja, jotka on tarkoitettu pääasiassa vanhusten ja vammaisten asumiseen. Näissä vuokrataloissa toimii kotipalvelu ja asunnot on mitoitettu vammaisten asumiseen. Käyttöaste on laskenut paljon kunnan väkiluvun vähenemisen myötä. Kiinteistöjen ylitarjonnan vuoksi tyhjiä kiinteistöjä on laitettu kylmilleen, yritetty myydä sekä tehty purkusuunnitelmia. Talouden tervehdyttämiseksi on tehty tervehdyttämissuunnitelma ja suunnitteilla on koko kunnan kiinteistöt kattava kiinteistöstrategia.	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospito:
Tavoitteena on: - Tarjota kohtuuhintaista vuokrataloasumista nykyisille sekä uusille vuokralaisille. - Saada vuokrattua tyhjillään olevia asuntoja ja pystyä tekemään niihin tarvittavia remontteja ja peruskorjauksia. - Pystyä vastaamaan kysyntään hyväkuntoisille ja nykyaikaisille asunnoille. - Parantaa käyttöastetta - Tervehdyttää taloutta	Käyttöasteen nostaminen nykyisestä n. 55 prosentista noin 80 prosentin taloudelliseen käyttöasteeseen.
Toimenpiteet: Pyrimme tekemään peruskorjauksia ja remontteja taloudellisen tilanteen ja resurssien mukaan. Jatkamme kiinteistöjen sekä asunto-osakkeiden myyntiä. Suunnitelmissa on purkaa Ahmatie 3 osoitteessa sijaitsevat 2 kerrostaloa, joissa yhteensä 24 huoneistoa.	
Resurssit: Kiinteistö Oy Ahmahakan palveluksessa on kokoaikainen toimitusjohtaja, kiinteistönhoitaja sekä osa-aikainen siivooja. Tarvittaessa käytämme ostopalvelua konsernin sisällä sekä paikallisilta yrityksiltä.	

Toimintasuunnitelma 2026–2028 ja talousarvio 2026

Toimintaympäristö

Kiinteistö Oy Ahmahaka on osa Hyrynsalmen kuntakonsernia.

Hyrynsalmen vuokra-asuntojen määrä on ollut ylimitoitettuna pitkään verrattuna kysyntään. Vuokra-asuntojen kysyntä on laskenut 2000-luvulta lähtien. Kysynnän lasku johtuu mm. voimakkaasta kunnan asukasluvun laskusta. Kunnan asukasluku 31.12.1985 oli 4225 henkilöä ja elokuun 2025 asukasluku oli 2001 henkilöä. Asukasluku on yli puolittunut viimeisen 40 vuoden aikana.

Vuokra-asuntojen kysyntä sekä vuokrausaste ovat edelleen alentuneet. Kunnan väestö ikääntyy ja väestön ikääntyminen aiheuttaa muutostarjauksrakentamista, eikä ikääntyvälle väestölle ei ole aina pystytty tarjoamaan heidän tarpeitaan vastaavia asuntoja.

Työpaikkojen häviäminen on vähentänyt vuokra-asuntojen kysyntää pysyvästi ja aiheuttanut myös taloudellisia ja sosiaalisia ongelmia. Erityisryhmiin kuuluvat asukkaat on hajasijoitettu yhtiön eri vuokrataloihin. Yhteistyötä sosiaalitoimen kanssa on kehitettävä koko ajan, jotta erityisryhmiin kuuluvat tarpeet ja toiveet tulevat huomioitua.

Toiminnan tavoitteet ja toimintamuodot

Kiinteistö Oy Ahmahakan toiminnan tavoitteena on tarjota kohtuuhintaista vuokrataloasumista nykyisille ja uusille vuokralaisille. Tavoitteena on saada vuokrattua tyhjiillään olevia asuntoja remontoimalla ja peruskorjaamalla niitä. Huoneistoihin täytyy pystyä tekemään remontteja sekä suurempia peruskorjauksiakin, jotta pystymme vastaamaan kysyntään hyväkuntoisille ja nykyaikaisille asunnoille. Kiinteistö Oy Ahmahakan tavoitteena on edelleen myydä / vuokrata As Oy Hyrynsalmen Linnalassa sijaitsevat, myynnissä olevat huoneistot (6 kpl +1 liikehuoneisto), joista tällä hetkellä on vuokrattuina liikehuoneisto sekä 1 asuinhuoneisto. Ahmatie 3 osoitteessa sijaitsevat, pitkään kylmillään olleet kerrostalot (24 huoneistoa) on tarkoitus purkaa tulevan/tulevien vuosien aikana.

Vuokralaisten asumisenohjaukseen ja sosiaaliseen asumiseen panostetaan yhteistyössä sosiaaliviranomaisten kanssa.

Toiminta- ja taloustavoitteet

Vuokria ei koroteta vuodelle 2026. Sen sijaan käyttökorkvauksiin tulee pientä korotusta. Vuokrataso on kohtuullinen. Yhtiön kiinteistöjen korjaustoimintaa jatketaan pääasiassa omana työnä olemassa olevilla resursseilla. Isompiin remontteihin ja peruskorjauksiin on tarvetta käyttää ostopalvelua tai hankkia lisäresursseja. Kiinteistönhoidon palvelut järjestetään kustannustehokkaasti. Yhtiö pyrkii tervehdyttämään talouttaan ja kehittämään toimintaansa yhteistyössä Hyrynsalmen kuntakonsernin kanssa.

Vuokria korotetaan maltillisesti vuosien 2027–2028 aikana. Kiinteistö Oy Ahmahaka jatkaa talouden tervehdyttämistä tarkastelemalla kiinteistökantaa ja tarjoamalla kohtuuhintaista asumista vuosien 2027–2028 aikana.

Yhtiön tulostavoitteena vuosille 2027–2028 on paraneva tulos.

Kiinteistöjen korjaukset

Vuokratiloihin tehdään vuokralaisen muuton yhteydessä tapahtuvia keveitä huoneistoremontteja. Vuokratilojen piharakenteita kunnostetaan ja kiinteistöissä tehdään tarvittavat huoltokorjaukset kiinteistöjen kunnon säilyttämiseksi. Kiinteistöt on rakennettu v. 1960–1993 välillä, joten tarve on myös suuremmille remonteille ja peruskorjauksille.

Resurssit

- Toimitusjohtaja
- Kiinteistönhoitaja
- Tekninen isännöitsijä ostopalveluina
- Siivooja (osa-aikainen)

Tilinpäätös 2024

Yhtiön liikevaihto vuonna 2024 oli 728 870,00 euroa ja tappio oli 113 036,34 euroa.

Yhtiön pitkäaikainen vieras pääoma oli 2 237 495,48 euroa ja rahat ja pankkisaamiset olivat 310 129,75 euroa.

Kiinteistö Oy Ahmahakan talousarvio ja toimintasuunnitelma vuodelle 2026 on liitteenä 3.

Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalo

Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalo

Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:

Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalo on Hyrynsalmen kunnan omistamana tytäryhtiö. Tehtävänä on kiinteistöhallinta. Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalon tiloissa käyttäjinä ovat,

Hyrynsalmen kunta, Hyryn Hoiva Oy (Esperi), Hyrynsalmen seurakunta ja Kainuun hyvinvointialue sekä Kainuun ympäristöterveyspalvelut. Satunnaisesti tiloja käyttävät myös eri yhdistykset ja yritykset. Yhtiön taloudellinen tilanne ja toiminta on vakaata vuosien 2006–2028 aikana.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospitoindikaattorit:
Kiinteistön jatkuva kunnossapito	Keskimäärin poistojen suuruiset kunnossapitotoimet
Kohtuuhintainen vastike	Vastikkeen nousu vuosittain korkeintaan 3 prosenttia
Toimenpiteet: Kiinteistöön laaditaan kiinteistöstrategia osana kunnan kiinteistöstrategiaa. Huolehditaan rakennuksen kunnossapidosta ja huoltotoimenpiteistä.	
Resurssit: Osa-aikainen toimitusjohtaja, kiinteistön hoitaja ja kesätyöntekijä. Hyrynsalmen kunnan ja Kiinteistö Oy Ahmahakan kiinteistöhoitajat avustavat myös tarvittaessa.	

Asunto Oy Kiviöntaito

Asunto Oy Kiviöntaito	
Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028: Asunto Oy Kiviöntaidon tehtävänä on vastata neljän asuinhuoneiston kunnossapidosta ja tarjota kohtuuhintaisella vastikkeella tiloja omistajiensa käyttöön. Tavoitteena on pitää Asunto Oy Kiviöntaidon talous/kassavarat hyvässä kunnossa suunnittelukaudella 2026–2028. Toiminnallisena tavoitteena on tehokas kiinteistönhallinta. Tavoitteena on pitää vuokralaiset omistajien hallitsemisissa tiloissa.	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospitoindikaattorit:
Jatkuva kiinteistön kunnossapito suunnitelmakauden ajan	säilytetään nykyinen kunto
Kohtuuhintainen vastike	Vastike nousee korkeintaan 3 prosenttia suunnitelmakaudella
Toimenpiteet: Huolehditaan rakennuksen kunnossapidosta pitkäjänteisesti ja päivittäisistä huoltotoimenpiteistä.	
Resurssit: Osa-aikainen isännöitsijä ja kiinteistön hoitopalvelut ostopalveluina.	

Vesi-Mega Oy

Vesi-Mega Oy

Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:

Yhtiön perustehtävät ovat seuraavat:

- vesi- ja lämpöhuoltopalveluiden tuottaminen Hyrynsalmen kunnan taajamassa ja Ukko-hallan kaava-alueella
- kaukolämmön tuotanto ja jakelu mahdollisimman vähin häiriöin, lämmöntuotantoon pyritään käyttämään pääasiassa edullisia biopolttoaineita sekä sähköä
- toimittaa puhdasta laadukasta talousvettä ja puhdistaa taajamien jätevedet myönnettyjen lupaehtojen mukaisesti mahdollisimman vähin häiriöin

Lämpölaitostoiminnan suurimmaksi haasteeksi on muodostumassa suurten kiinteistöjen tyhjilleen jäänti ja sitä kautta myyntitulojen pieneneminen.

Kaukolämpöverkon runkolinjat on rakennettu. Jatkossa keskitytään verkoston kunnossapitoon, runkolinjan varrella olevien uusien asiakkaiden hankintaan ja toiminnan tehostamiseen. Etäluettavien kaukolämpömittarien asennuksia jatketaan v 2026.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospittarit:
Toimittaa kaukolämpöä asiakkaille tehokkaasti ja toimintavarmasti.	Tyytyväiset asiakkaat
Toimittaa vettä asiakkaille tehokkaasti ja toiminta varmasti.	Tyytyväiset asiakkaat
Puhdistaa jätevesi sääntöjen ja lupaehtojen mukaisesti.	Jätevedenpuhdistamon lupaehtoisissa pysyminen ja niissä olevien lupaehtojen täyttyminen.

Toimenpiteet:

Mahdollisiin häiriötilanteisiin varautuminen sekä laitteistojen ennakoiva huoltaminen.

Resurssit:

- osa-aikainen toimitusjohtaja (50%)
- lämpölaitoksenhoitaja
- vesilaitoksenhoitaja
- puhdistamonhoitaja

Vuoden 2026 suunnitellut investoinnit:

Kirkonkylän kaukolämpölaitoksen yhteyteen 1,5 MW sähkökattila.

Uusia kaukolämpöliittymiä rakennetaan runkolinjan varrella oleville uusille asiakkaille.

Vedenottamon ympäröivän aidan uusiminen vastaamaan nykyisiä määräyksiä. Kustannus n. 30 000 €.

Yhtiön talous:

Yhtiön liikevaihto oli viimeksi vahvistetulta tilikaudelta (2024) 1 656 835,88 € ja liiketappio poistojen jälkeen -74 426,53 €. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 194 629 €.

Vuoden 2026 liikevaihtotavoite on 1 987 285 € ja tulostavoite 10 503 €. Vierasta pitkäaikaista pääomaa vuoden 2024 lopussa ei liittymismaksujen ja konsernin emon pääomalainan 149 554 lisäksi ollut. Yhtiö käytti investointeihin vuonna 2025 135 521,66 €.

Toimintasuunnitelma vuosille 2026 ja 2027

Yhtiön tulevien vuosien tavoite on vesi- ja lämpöhuoltopalveluiden tuottamisen lisäksi öljyn käytön minimointi kaukolämmityksessä ja kiinteistöjen lämmityksessä. Nykyiset varakattilat ja kulutushuipuissa käynnistyvät kattilat käyttävät öljyä ja suunnitelmassa on öljyn korvaaminen sähköllä. Sopivasti sijoitettu vara-/lisälämpölaitos poistaa kaukolämpöverkoston lämmönsiirron pullonkaulan ja mahdollistaa kaukolämpöliittymien tarjoamisen myös verkon perällä oleville asiakkaille. Yhtiön tulostavoitteet vuosille 2026 ja 2027 ovat lievästi positiivisia.

2 Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma vuoteen 2027

2.1 Talousarvion sitovuus

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä kunnanvaltuustolle talousarviovuoden aikana. Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toimintaa ja tuloarvioita koskevassa muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus määrärahoihin.

Talousarviomäärärahat ovat sitovia kunnanvaltuustoon nähden seuraavasti:

Käyttötalous, vastuualue netto, sisältäen sisäiset erät

Kunnanhallituksen vastuualueella Kainuun liiton ja Kainuun ympäristöterveydenhuollon (ns. isäntäkuntamalli, Sotkamo) maksuosuuden määrärahat ovat ohjeellisesti sitovia, koska kunta ei voi suoranaisesti näihin maksuosuuksiin yksin ja itse vaikuttaa.

Investoinnit

Investointien määrärahan sitovuus määräytyy talousarviokirjan investointisuunnitelman hankeryhmäkohtaisesti.

Rahoitusosa on valtuustoon nähden sitova.

2.2 Tulo- ja menoperusteet

Viimeksi vahvistettu tilinpäätös (2024) oli noin 1,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Myös konsernin tulos oli reilusti ylijäämäinen.

Vuoden 2025 osalta merkittävä muutos kuntien toimintaan ja talouteen oli työllisyyspalvelujen siirtyminen kuntien hoidettavaksi. Samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksien rahoituksesta laajennettiin.

Talousarvio vuodelle 2025 ja taloussuunnitelma vuosille 2026–2027 on laadittu käyttäen 9,0 prosentin suuruista tuloveroprosenttia. Hyrynsalmen kunnan vuoden 2025 kiinteistöveroprosenteiksi on määrätty:

- yleinen 1,00 %
- vakituinen asuinrakennus 0,50 %
- muut asuinrakennukset 1,15 %
- voimalaitosrakennukset 3,10 %
- yleishyödyllinen yhteisö 0,40 %
- rakentamaton rakennuspaikka 2,00 %
- yleisen maapohjan kiinteistöveroprosentti 1,30 %.

Seuraava taulukko kuvaa kunnan rahoituksen tuloslaskelman (sis. verotulot, valtionosuudet ja rahoitustulot sekä kulut).

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
5000 Kunnan tulovero	3 146 622	3 030 000	3 172 000	5 %	3 115 000	3 166 000
5100 Kiinteistövero	1 971 864	1 994 000	2 297 000	15 %	2 297 000	2 297 000
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	563 037	604 000	634 000	5 %	671 000	705 000
Verotulot	5 681 523	5 628 000	6 103 000	8 %	6 083 000	6 168 000
5501 Kunnan peruspalvelujen valtion	1 775 148	2 047 365	1 888 077	-8 %	1 888 077	1 888 077
5502 Verotuloihin perustuva valt.os	916 116	1 014 785	1 048 080	3 %	1 048 080	1 048 080
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	2 691 264	3 062 150	2 936 157	-4 %	2 936 157	2 936 157
5701 Opetus- ja kulttuuritoimen val	-491 766	-491 766	-485 611	-1 %	-485 611	-485 611
5890 Verotulomenetysten kompensaa	500 417	380 492	361 076	-5 %	361 076	361 076
Muut valtionosuudet	8 651	-111 274	-124 535	12 %	-124 535	-124 535
Valtionosuudet	2 699 915	2 950 876	2 811 622	-5 %	2 811 622	2 811 622
6041 Korkotuotot antolainoista tytä	10 217	0	0	0 %	0	0
6054 Korkotuotot muilta	58	0	0	0 %	0	0
Korkotuotot	10 275	0	0	0 %	0	0
6100 Osinkotuotot ja osuuspääomien	917	0	0	0 %	0	0
6130 Viivästyskorkotuotot	2 266	0	0	0 %	0	0
6140 Peruspääoman korot kuntayhtymi	2 006	0	0	0 %	0	0
6171 Perimistuotot	667	0	0	0 %	0	0
Muut rahoitustuotot	5 856	0	0	0 %	0	0
6255 Korkokulut lainoista ulkopuoli	-97 740	-75 000	-55 000	-27 %	-55 000	-55 000
Korkokulut	-97 740	-75 000	-55 000	-27 %	-55 000	-55 000
6380 Muut rahoituskulut	-1 150	0	0	0 %	0	0
6381 Perimiskulut	-335	0	0	0 %	0	0
6383 Viivästyskorkokulut ja korotuk	-44	0	0	0 %	0	0
Muut rahoituskulut	-1 529	0	0	0 %	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-83 139	-75 000	-55 000	-27 %	-55 000	-55 000
VIKSIKATE	8 298 299	8 503 876	8 859 622	4 %	8 839 622	8 924 622
7130 Poistot rakennuksista	-427 673	-427 313	-433 382	1 %	-433 382	-433 382
7140 Poistot kiinteistä rakenteista	-97 884	-93 877	-132 036	41 %	-132 036	-132 036
7150 Poistot koneista ja kalustosta	-56 970	-46 114	-73 623	60 %	-73 623	-73 623
Suunnitelman mukaiset poistot	-582 526	-567 304	-639 041	13 %	-639 041	-639 041
Poistot ja arvonalentumiset	-582 526	-567 304	-639 041	13 %	-639 041	-639 041
TILIKAUDEN TULOS	7 715 773	7 936 572	8 220 581	4 %	8 200 581	8 285 581
8550 Poistoeron vähennys (+)	49 694	0	0	0 %	0	0
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	49 694	0	0	0 %	0	0
8900 Luontoisetumeno polkupyörä	-5 900	-3 600	0	0 %	0	0
8910 Luontoisetutulo polkupyörä	5 900	3 600	0	0 %	0	0
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)	0	0	0	0 %	0	0
Varausten ja rahastojen muutos	49 694	0	0	0 %	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	7 765 467	7 936 572	8 220 581	4 %	8 200 581	8 285 581

2.3 Henkilöstösuunnitelma 2026–2028

Henkilöstö on kunnan keskeinen voimavara, mutta myös merkittävä kustannustekijä. Työntekijän jäädessä eläkkeelle tai lähtiessä kunnan palveluksesta, on tarkkaan harkittava, voidaanko tehtävä jättää täyttämättä tai voidaanko työtehtävät hoitaa toisin. Toisaalta organisaation ohuus aiheuttaa jo nykyisin jossakin määrin riskiä mahdollisten poissaolojen ja työssä jaksamisen suhteen, kun laajoja tehtäväkokonaisuuksia on yksittäisten ihmisten vastuulla.

Suunnitelmakaudella kartoitetaan yhteistyön mahdollisuuksia niin tytäryhteisöjen kuin muiden Kainuun kuntienkin kesken. Tehtävänkuvia tarkennetaan koko konsernin tasolla ja ostopalveluista siirrytään konserniresurssien osalta palvelun myyjäksi. Tämä tarkoittaa, että työntekijällä on vain yksi palkanmaksaja ja tytäryhteisöjen maksamista erilliskorvauksista luovutaan.

Varsinaisen henkilöstön lisäksi kunta työllistää työttömiä sekä nuorten kesätyösetelillä palkattuja peruskoulun 8- ja 9-luokkalaista ja toisen asteen hyrynsalmelaisia opiskelijoita.

Kunnalliset työehtosopimukset 2025–2028 neuvoteltiin keväällä 2025. Palkankorotuksia maksetaan sopimuskaudella 7,37 %. Lisäksi kuntien palkkaohjelma jatkuu, mikä korottaa kuntien palkkoja vielä 1,8 prosenttia lisää. KVTES sopimusallalla siirryttiin tasopalkkajärjestelmään 1.2.2025 alkaen. Hyrynsalmen kunnassa tasopalkkajärjestelmä otettiin käyttöön 1.10.2025 alkaen. Tasopalkkajärjestelmä toi jonkin verran palkkakustannusten nousua palkkojen harmonisoinnin myötä. Henkilökohtainen lisä on ollut käytössä kaikilla sopimusaloilla kevästä 2025 alkaen. OVTES:n osalta henkilökohtainen lisä on käytössä vain osio G:n eli varhaiskasvatuksen opettajien osalta.

Taulukko 2. Henkilöstösuunnitelma 2026–2028

HALLINTO- JA ELINVOIMAPALVELUT	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Hallinto- ja elinvoimapalvelut			
Kunnanjohtaja	1	1	1
Hallintopäällikkö	1	1	1
Toimistosihteeri	2	2	2
Kehityspäällikkö	1	1	1
Aluearkkitehti/Kaavoittaja/Maankäyttöinsinööri	0	0	0
Viestintä- ja projektikoordinaattori	1	0	0
HALLINTO- JA ELINVOIMAPALVELUT YHTEENSÄ	6	5	5

SIVISTYSPALVELUT	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Sivistyspalvelut			
Yhtenäiskoulun koulun rehtori/sivistyspalvelu päällikkö	1	1	1
Toimistosihteeri	1	1	1
Yhteensä	2	2	2
Varhaiskasvatus			
Varhaiskasvatuspäällikkö/päiväkodinjohtaja	1	1	1
Varhaiskasvatusopettaja	5	5	4
Päiväkotiaavustaja	1	1	1
Lastenhoitaja	8	8	8
Nuoriso-ohjaaja (päiväkerho)	0,7	0,7	0,7
Yhteensä	15,7	15,7	14,7
Perusopetus			
Opo-apulaisrehtori	1	1	1
Lehtori	4	4	4

Luokanopettaja	8	8	8
Erityisluokanopettaja/erityisopettaja	4	4	4
Tuntiopettaja (määräaikainen)	1	1	1
Toimistosihteeri	1	1	1
Koulunkäynninohjaaja	5,6	5,6	5,6
Aamu- ja iltapäiväkerhon ohjaaja	0,4	0,4	0,4
Nuorisotyöntekijä	0,3	0,3	0,3
Nuoriso-ohjaaja	0,2	0,2	0,2
Yhteensä	25,5	25,5	25,5
Kirjasto			
Kirjastovirkailija	1	1	1
Kirjastotoimen johtaja	0,2	0,2	0,2
Yhteensä	1,2	1,2	1,2
Vapaa-aikapalvelut			
Vapaa-aikaohjaaja	1	1	1
Nuoriso-ohjaaja	0,7	0,7	0,7
Nuorisotyöntekijä, etsivä nuorisotyö	0,2	0,2	0,2
Nuoriso-ohjaaja	0,1	0,1	0,1
Yhteensä	2,0	2,0	2,0
SIVISTYSPALVELUT YHTEENSÄ	46,4	46,4	45,4

TEKNISET PALVELUT	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Hallinto			
Kunnanrakennusmestari	1	1	1
Rakennustarkastaja	1	1	1
Käyttöpäällikkö	1	1	1
Toimistosihteeri	2	2	2
Yhteensä	5	5	5
Liikuntapaikat ja yleiset alueet			
Liikuntapaikkojen hoitaja	1	1	1
Kiinteistöt			
Talonmies/kiinteistönhoitaja	3	3	3
Rakennusalan yleismies	1	1	1
Yhteensä	4	4	4
Konevarikko			
Autonkuljettaja	1	1	1
Koneenkuljettaja	1	1	1
Yhteensä	2	2	2
TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ	12	12	12
KOKO KUNTA YHTEENSÄ			
	63,4	63,4	62,4

2.4 Talouden tasapainottaminen ja talouden hallinta

Kuntalain mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (110.3 §). Määräaika sovellettiin ensimmäisen kerran vuoden 2015 tilinpäätökseen kertyneeseen alijäämään. Erityistä huomiota on siis alettu kiinnittää konsernialijäämään vuodesta 2015 alkaen.

Hyrynsalmi ajautui kriisikunnaksi konsernialijäämien ylitettyä 1000 € / asukas peräkkäisinä vuosina 2015 ja 2016. Vuodesta 2017 alkaen Hyrynsalmen kunta noudatti tiukkaa talouden tasapainottamisohjelmaa ja kaikki alijäämät saatiinkin katettua vuoden 2022 loppuun mennessä.

Talouden tasapainottamisesta ei ole luovuttu, vaan sitä on soveltuvin osin toteutettu myös tasapainon saavuttamisen jälkeen. Vuonna 2025 tasapainottamista sovelletaan seuraavilla käreillä, jotka tulee täsmentää vastuualueittain ja mahdollisuuksien mukaan myös tulosityksiköittäin kunnanhallituksen antaman talousarvion täytäntöönpano-ohjeen ja talousarvion käyttösuunnitelmien yhteydessä.

Seuraavan taulukon säästötoimet on syytä arvioida tulosaluetasolla ja konkretisoida siten, että laatua, mahdollisia säästöjä ja tehokkuutta palveluihin syntyy:

1. Palvelujen järjestämisen tehostaminen • Mitoitus ja tehostaminen (asiakashyödyn ja tehokkuuden optimointi) • Tuotantotapojen kehittäminen (etäteknologia, digitalisaatio, verkkopalvelut, sujuvat palvelu- ja asioiden valmisteluprosessit) • Organisaation virtaviivaistaminen
2. Yhteistyön lisääminen • Konserniyhteistyön kehittäminen • Kuntayhteistyö (hanketoiminta, hankinnat, yhteinen henkilöstö ja yhteiset palvelut; TE-palvelu-uudistus) • Harkittu yksityistäminen / ulkoistaminen • 3.- ja 4.-sektorin yhteistyö (joitakin pilotteja) • Osallistuva budjetointi
3. Henkilöstösäästöt • Luonnollisen poistuman (eläköitymiset) hyödyntäminen, mikäli mahdollista • Palkkausjärjestelmän kannustavuuden ja tehokkuuden lisääminen • Osaamisen kehittäminen (osaamistarpeiden kartoitus ja räätälöity koulutus) • Työhyvinvoinnin ja työn merkityksellisyyden kokemuksen vahvistaminen • Lomapalkkavelka ja kertyneet työsaldoit minimiin (työjärjestelyt niin, että ns. ”ylitöitä” ei synny ja lomiat voidaan pitää)
4. Investointien järjeistämisen ja hanketoiminnan kehittäminen (kaikkia koskevat) • Palveluja tehostavat ja rakenteita parantavat investoinnit • Hankerahoituksen hyödyntäminen kuntastrategian toteuttamisessa • Ulkopuolisen rahoitusten saaminen investointeihin

2.5 Tulos- ja rahoituslaskelma

Kunnan kokonaistaloutta kuvataan tulos- ja rahoituslaskelmilla. Tuloslaskelma on esitetty täsmällisesti vuoden 2026 osalta ja täydennetään viitteellisesti vuosien 2027 ja 2028 osalta (ks. seuraavat taulukot).

Kunnan tuloslaskelma osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Rahoituslaskelma osoittaa, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi

pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan. Vuoden 2026 investoinnit (n. 909 000 €) rahoitetaan osin kassalla, joka on ollut kohtuullisen hyvä hyvän tuloskehityksen ansiosta. Investointien rahoittamiseen suunnitellaan lisäksi otettavan 500 000 euroa uutta lainaa. Kunnalla ei ole entuudestaan lainkaan pitkäaikaista velkaa, vaan pelkästään kassanhallintalaina, joka suunnitellaan pidettävän vuoden 2025 lopun tasossaan.

Tuloslaskelma osoittaa noin 0,5 M euron ylijäämää. Myös suunnitelmavuosien tuloksen ennakoidaan olevan suhteellisen hyvän, koska hyvä kiinteistöverokertymä pitää verotulot suhteellisen korkeana.

Hyrynsalmen kunta						
	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	402 663	223 027	226 800	2 %	213 300	213 300
Maksutuotot	144 607	136 700	139 600	2 %	139 600	139 600
Tuet ja avustukset	485 936	277 583	181 486	-35 %	47 886	47 886
Muut toimintatuotot	1 775 620	1 661 750	1 710 370	3 %	1 710 370	1 710 370
TOIMINTATUOTOT	2 808 826	2 299 060	2 258 256	-2 %	2 111 156	2 111 156
Henkilöstökulut	-3 989 600	-3 813 826	-3 949 955	4 %	-3 761 096	-3 785 078
Palvelujen ostot	-3 065 589	-3 180 638	-3 338 257	5 %	-3 191 495	-3 191 495
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-813 135	-789 905	-783 410	-1 %	-778 350	-778 350
Avustukset	-272 979	-547 823	-680 890	24 %	-735 890	-735 890
Muut toimintakulut	-1 206 623	-1 149 075	-1 211 630	5 %	-1 194 050	-1 188 550
TOIMINTAKULUT	-9 347 927	-9 481 267	-9 964 142	5 %	-9 660 881	-9 679 363
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-6 539 100	-7 182 207	-7 705 886	7 %	-7 549 725	-7 568 207
Verotulot	5 681 523	5 628 000	6 103 000	8 %	6 083 000	6 168 000
Valtionosuudet	2 699 915	2 950 876	2 811 622	-5 %	2 811 622	2 811 622
Rahoitustuotot ja -kulut	-83 139	-75 000	-55 000	-27 %	-55 000	-55 000
VUOSIKATE	1 759 199	1 321 669	1 153 736	-13 %	1 289 897	1 356 415
Poistot ja arvonalentumiset	-582 526	-567 304	-639 041	13 %	-639 041	-639 041
TILIKAUDEN TULOS	1 176 673	754 366	514 696	-32 %	650 856	717 374
Varausten ja rahastojen muutos	49 694	0	0	0 %	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	1 226 367	754 366	514 696	-32 %	650 856	717 374

Rahoituslaskelma	TP 2024	TA 2025+ muutokset	TA 2026	SU 2027	SU 2028
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 722 325	1 321 669	1 153 736	1 289 897	1 356 415
Vuosikate	1 759 199	1 321 669	1 153 736	1 289 897	1 356 415
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-36 874				
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-690 517	-485 000	-884 803	-280 000	-25 000
Investointimenot	-745 548	-570 500	-1 218 009	-295 000	-25 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	17 627	85 500	333 206	15 000	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	37 404				
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	1 031 808	836 669	268 933	1 009 897	1 331 415
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	-500 000				
Antolainasaamisten lisäykset	-500 000				
Antolainasaamisten vähennykset					
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-1 200 000	0	500 000	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			500 000		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 200 000				
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET					
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	27 418				
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-640 774	836 669	768 933	1 009 897	1 331 415
Rahavarat 31.12.	1 603 849	2 440 518	3 209 451	4 219 348	5 550 763
Rahavarat 1.1.	2 244 624	1 603 849	2 440 518	3 209 451	4 219 348
Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		1 868 477	2 137 410	3 147 307	4 478 722

3 Käyttötalous

3.1 Käyttötalouden yleiskuva

Käyttötaloustaulukko osoittaa toimintatuottojen ja toimintakulujen välisen suhteen eli toimintakatteen. Lisäksi taulukosta käy ilmi poistopohja ja tilikauden alijäämä, joka on rahoitettava valtionosuuksilla ja verokertymällä.

Käyttötalouden toimintatuottojen taso heikkenee vuonna 2026 hieman edellisvuoteen nähden. Lisäksi toimintakulut kasvavat reilut 5 %. Menojen kasvu johtuu useasta tekijästä: kustannustason noususta, edellisvuotta suuremmasta avustusten määrästä sekä strategisista panostuksista esim. asiantuntijapalveluihin kiinteistöjen kehittämiseksi. Muutosten myötä toimintakate heikkenee 8 %.

TA2025 -sarake sisältää valtuuston hyväksymät lisämäärärahat.

Hallinto- ja elinvoimapaalvelut, Sivistyspalvelut, Tekniset palvelut						
	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	402 663	223 027	226 800	2 %	213 300	213 300
Maksutuotot	144 607	136 700	139 600	2 %	139 600	139 600
Tuet ja avustukset	485 936	277 583	181 486	-35 %	47 886	47 886
Muut toimintatuotot	1 741 150	1 661 750	1 710 370	3 %	1 710 370	1 710 370
TOIMINTATUOTOT	2 774 356	2 299 060	2 258 256	-2 %	2 111 156	2 111 156
Henkilöstökulut	-3 989 020	-3 813 826	-3 949 955	4 %	-3 761 096	-3 785 078
Palvelujen ostot	-3 065 589	-3 180 638	-3 338 257	5 %	-3 191 495	-3 191 495
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-813 108	-789 905	-783 410	-1 %	-778 350	-778 350
Avustukset	-272 979	-547 823	-680 890	24 %	-735 890	-735 890
Muut toimintakulut	-1 205 697	-1 149 075	-1 211 630	5 %	-1 194 050	-1 188 550
TOIMINTAKULUT	-9 346 393	-9 481 267	-9 964 142	5 %	-9 660 881	-9 679 363
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-6 572 037	-7 182 207	-7 705 886	7 %	-7 549 725	-7 568 207
Rahoitustuotot ja -kulut	-483	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-6 572 520	-7 182 207	-7 705 886	7 %	-7 549 725	-7 568 207
Poistot ja arvonalentumiset	-582 526	-567 304	-639 041	13 %	-639 041	-639 041
TILIKAUDEN TULOS	-7 155 046	-7 749 510	-8 344 926	8 %	-8 188 766	-8 207 248
Varausten ja rahastojen muutos	49 694	0	0	0 %	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-7 105 352	-7 749 510	-8 344 926	8 %	-8 188 766	-8 207 248

3.2 Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vastuualueittain

Hallinto- ja elinvoimapalvelut

Toimiala hallinto- ja elinvoimapalvelut sisältää kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, maakuntahallinnon, tilintarkastuksen, vaalit, hallinto- ja henkilöstöpalvelut, työllistämistoimenpiteet, elinvoimapalvelut, hanketoiminnan, aluearkkitehdin sekä maaseutupalvelut.

Vuoden 2026 talousarvioon (tuloihin ja menoihin) vaikuttavat myös suhteellisen suuret omat kehittämishankkeet ja niiden päättymisen talousarviokaudelle (ks. taulukko luvussa Hanketointi). Kustannusten lisäystä on erityisesti palvelujen ostoissa sekä aiempaa suuremmassa avustusten määrässä.

Hallinto- ja elinvoimapalvelut						
	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	24 924	54 977	13 500	-75 %	0	0
Maksutuotot	28 304	30 000	27 500	-8 %	27 500	27 500
Tuet ja avustukset	382 179	277 583	107 000	-61 %	0	0
Muut toimintatuotot	417	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	435 823	362 560	148 000	-59 %	27 500	27 500
Henkilöstökulut	-878 778	-752 429	-618 654	-18 %	-587 477	-587 477
Palvelujen ostot	-712 284	-965 703	-1 034 094	7 %	-928 212	-928 212
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 425	-21 820	-21 700	-1 %	-21 700	-21 700
Avustukset	-195 775	-463 323	-601 890	30 %	-656 890	-656 890
Muut toimintakulut	-150 824	-171 125	-168 340	-2 %	-163 260	-163 260
TOIMINTAKULUT	-1 958 086	-2 374 400	-2 444 678	3 %	-2 357 539	-2 357 539
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1 522 263	-2 011 840	-2 296 678	14 %	-2 330 039	-2 330 039
Rahoitustuotot ja -kulut	137	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-1 522 125	-2 011 840	-2 296 678	14 %	-2 330 039	-2 330 039
Poistot ja arvonalentumiset	-27 341	-26 956	-22 703	-16 %	-22 703	-22 703
TILIKAUDEN TULOS	-1 549 466	-2 038 796	-2 319 381	14 %	-2 352 742	-2 352 742
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 549 466	-2 038 796	-2 319 381	14 %	-2 352 742	-2 352 742

Keskusvaalilautakunta

Seuraavat vaalit (eduskuntavaalit) toimitetaan vuonna 2027. Keskusvaalilautakunta aloittaa syksyllä 2026 eduskuntavaaleihin liittyvät valmistelut. Eduskuntavaalien vuoden 2026 kustannukset muodostuvat pääosin kokouskustannuksista (kokouspalkkiot, matkakustannukset ja kokoustarjoilut).

Vaalit						
	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	0	3 500	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	12 900	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	12 900	3 500	0	0 %	0	0
Henkilöstökulut	-12 068	-11 162	-1 359	-88 %	-1 359	-1 359
Palvelujen ostot	-4 008	-4 580	0	0 %	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-653	-1 550	-250	-84 %	-250	-250
Muut toimintakulut	-235	-230	-230	0 %	-230	-230
TOIMINTAKULUT	-16 964	-17 522	-1 839	-90 %	-1 839	-1 839
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-4 064	-14 022	-1 839	-87 %	-1 839	-1 839
VUOSIKATE	-4 064	-14 022	-1 839	-87 %	-1 839	-1 839
TILIKAUDEN TULOS	-4 064	-14 022	-1 839	-87 %	-1 839	-1 839
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-4 064	-14 022	-1 839	-87 %	-1 839	-1 839

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuusto	
Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:	
Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta ja käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Valtuusto asettaa kuntastrategiassa ja talousarviossa toimielimille tavoitteet, joilla ohjataan määrärahojen käyttöä, palvelutuotantoa ja toiminnan kehittämistä.	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospittarit:
Kuntalaisten mahdollisuuksia seurata päätöksentekoa parannetaan: kokoustekniikkaa kehitetään, kokousten seuraaminen etäyhteydellä mahdollistetaan, päätöksistä ja niiden valmistelusta tiedottamista kehitetään ja valtuustolle tuotujen esitysten taso pidetään korkeana.	Kokousten striimaus on käytössä. Kokousten seuraajien lukumäärän positiivinen kehitys. Jokaisesta kokouksesta julkaistaan tiedote.
Osallistuva budjetointi on jatkuvassa käytössä	Osallistuvaan budjetointiin varataan vuosittain määräraha Määrärahan käyttökohde valitaan kuntalaisia kuulemalla (kysely ja/tai tilaisuus) Kuulemisiin osallistuvien lukumäärä.
Ajantasainen ja sujuva päätöksenteko, monipuolinen työskentely sekä päätösten taustoitus ja valmistelu seminaarityöskentelyssä.	Kokousten määrä vähintään 5x/vuosi. Kokousten sujuvuus ja asianmukaisuus (valitukset päätöksistä / päätösten pitävyys).

	Seminaarien määrä 2x/vuosi Opintomatkat vähintään kerran valtuustokaudessa
Toimenpiteet: Valtuusto kokoontuu tarvittaessa. Lisäksi järjestetään tarpeen mukaan seminaareja, koulutusta ja tutustumismatkoja. Valtuusto asettaa talousarviotavoitteet sekä seuraa ja arvioi palvelujen tehokkuutta, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Tämä edellyttää, että talousarvioseurannan lisäksi hallintokunnat laativat valtuustolle katsauksia palvelutuotannostaan ja arvioivat osaltaan talousarvion toteutumista. Taloustilannetta ja talousarvion toteutumista arvioidaan jokaisen kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston kokouksen yhteydessä ja tarkemmin 2 kertaa vuodessa. Valtuustosalin laitteistoa uudistetaan mahdollistamaan paremmin etäosallistuminen ja kokousten seuraaminen etänä.	
Resurssit: Kunnanvaltuuston kulut koostuvat valtuutettujen kokouspalkkioista, valtuutettujen käytössä ja osin valtuustosalissa olevista laitteista verkkoyhteyksineen, kokouksiin, seminaareihin ja muihin matkoihin liittyvistä kuluista sekä puheenjohtajien vuosipalkkioista. Käytännön toimintaa tukee kunnanjohtaja, johtoryhmä ja hallinto-osaston sihteeristö. Valtuuston toimintakuluissa on varauduttu pieneen nousuun. Tavoitteena lisätä seminaarityöskentelyä ja erilaisia tutustumiskäyntejä sekä vierailuja ja niiden isännöintiä. Kuluja lisäävät valtuustosalin hankittavien AV-laitteiden leasingkulut.	

Kunnanvaltuusto

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Henkilöstökulut	-13 893	-19 150	-21 593	13 %	-21 593	-21 593
Palvelujen ostot	-4 187	-8 450	-7 250	-14 %	-7 250	-7 250
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 147	-2 300	-2 700	17 %	-2 700	-2 700
Muut toimintakulut	-3 382	-5 000	-11 950	139 %	-11 950	-11 950
TOIMINTAKULUT	-23 610	-34 900	-43 493	25 %	-43 493	-43 493
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-23 610	-34 900	-43 493	25 %	-43 493	-43 493
VUOSIKATE	-23 610	-34 900	-43 493	25 %	-43 493	-43 493
TILIKAUDEN TULOS	-23 610	-34 900	-43 493	25 %	-43 493	-43 493
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-23 610	-34 900	-43 493	25 %	-43 493	-43 493

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta
Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:

Perustehtävä ja tilannekuva:

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty Kuntalain 14 luvussa 121 §:ssä siten, että lautakunnan tehtävänä on:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospittarit:
Kunnan toiminnan ja talouden ja sen seurannan sekä ennakoinnin kehittäminen	Arviointikertomus ja sen indikaattorit
Sujuva, ajantasainen talouden ja toiminnan seuranta ja arviointi.	Ajallaan syntyvä, relevantti arviointikertomus.

Toimenpiteet:

Tarkastuslautakunta kokoontuu tarvittavan määrän sille kuntalaissa määriteltujen tehtävien toteuttamiseksi. Tilintarkastuspalvelut kilpailutetaan uudelle toimikaudelle.

Resurssit:

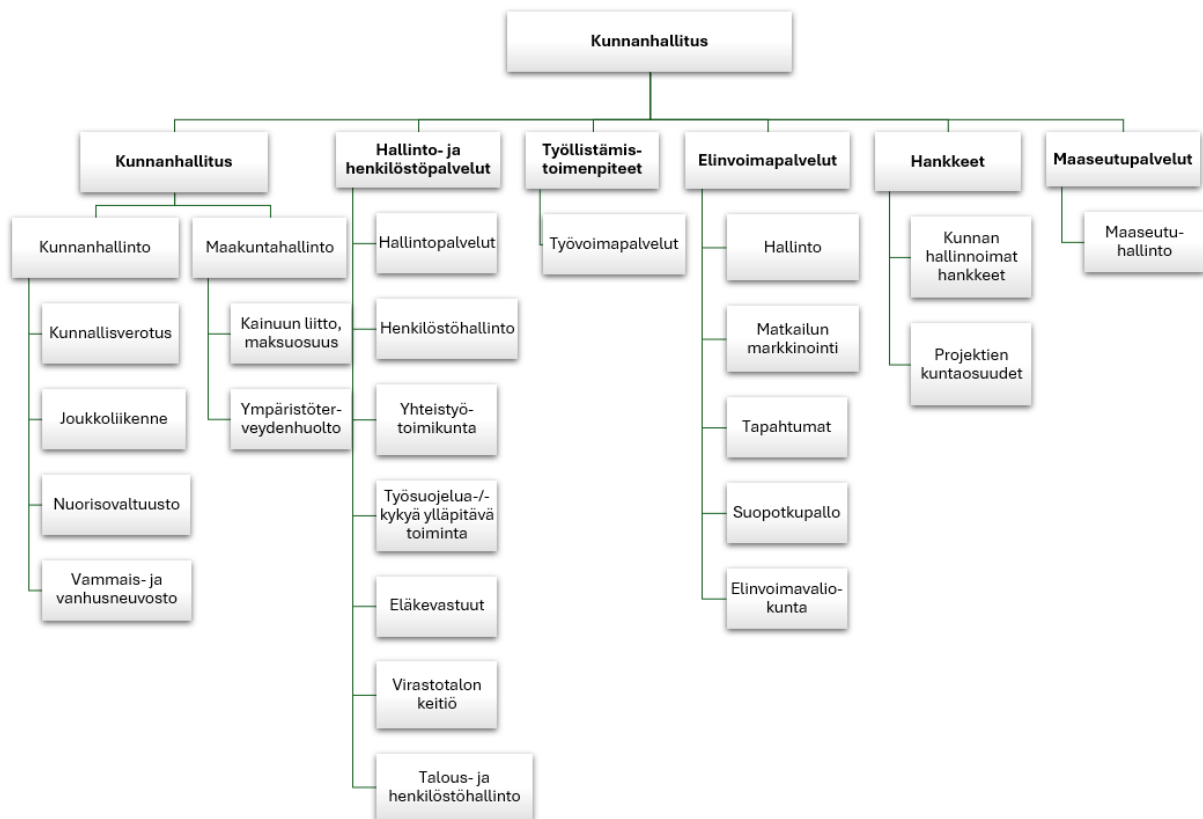
Vuosien 2022–2025 tilintarkastuspalvelut hankitaan BDO Audiator Oy:ltä. Tarkastuslautakunta on päättänyt 12.11.2025 § 55 kilpailuttaa tilintarkastuspalvelut kaudelle 2026–2029. Uuden sopimuskauden myötä kustannusten oletetaan hieman kasvavan yleisen kustannuskehityksen mukaisesti (ks. seuraava taulukko). Sihteerin tehtävät hoidetaan omana toimintana.

Tilintarkastus

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Henkilöstökulut	-4 427	-4 645	-5 370	16 %	-5 370	-5 370
Palvelujen ostot	-14 589	-15 100	-17 250	14 %	-17 250	-17 250
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-330	-300	-300	0 %	-300	-300
Muut toimintakulut	-445	-700	-700	0 %	-700	-700
TOIMINTAKULUT	-19 792	-20 745	-23 620	14 %	-23 620	-23 620
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-19 792	-20 745	-23 620	14 %	-23 620	-23 620
VUOSIKATE	-19 792	-20 745	-23 620	14 %	-23 620	-23 620
TILIKAUDEN TULOS	-19 792	-20 745	-23 620	14 %	-23 620	-23 620
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-19 792	-20 745	-23 620	14 %	-23 620	-23 620

Kunnanhallitus sekä hallinto- ja elinvoimapalvelut

Kunnanhallituksella on erittäin laaja, vastuullinen ja moniteemainen tehtäväkenttä, kuten seuraava kuva 4 osoittaa.



Kuva 4. Kunnanhallituksen alainen toiminta.

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus	
Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028: Kunnanhallituksen tehtävänä on johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Se vastaa myös valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta sekä kunnan omistaja- ja konserniohjauksesta sekä sopimuksista. Lisäksi se valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa, vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta ja käyttää kunnan puhevaltaa. Kunnanhallituksen tehtävät on määriteltä tarkemmin hallintosäännössä, 24 §. Kunnanhallituksen toiminnan ja päätöksenteon tulee kokonaisuudessaan tukea kuntastrategian toteutumista: hyvinvoinnin, elinvoiman ja tehokkaasti tuotettujen palvelujen tasapuolista kehittämistä. Kunnanhallitus pyrkii siis laaja-alaisesti ja monipuolisesti kehittämään hyvinvointityötä, elinvoimaa ja elinkeinoja, kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia, yhteistyötä sekä edistämään valikoitujen hankkeiden avulla uudistumista ja rakenteellista, ml. hallinto, kehittymistä. Tämä toteutetaan ympäristöllisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla. Kunnan talous on kunnossa, mutta myös haasteita riittää. Investointivelkaa on kertynyt ja kiinteistömassa kaipaava tarkastelua ja kehittämistoimia.	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospainotukset:
Hyvinvointityötä, elinvoimatyötä ja organisaation kehittämistä tehdään systemaattisesti, vaikuttavasti ja kuntastrategian mukaisesti.	Ks. kuntastrategian tavoitteet ja mittarit. Kunnanjohtajan aktiivinen edunajamistoiminta ja -yhteistyö Kainuun liiton ja kuntien kanssa Uusi kuntastrategia, kiinteistöstrategia ja infrastruktuurin kehittämistavoitteet valmistuvat Osaamiskeskus Latvus -toimintamallin ja yhteistyön vakiinnuttaminen
Päätösten vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin arvioidaan.	Ajantasainen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma käsitellään valtuustossa vuosittain. Hyte-työryhmä kokoontuu säännöllisesti, vähintään 4 x/vuosi. Hyte-kerroin paranee aiempaan nähden. EVA otetaan käyttöön ja sitä käytetään kriteerit täyttävissä päätöksissä.
Kunnan ja kuntakonsernin talous säilyy tasapainossa.	Kunnan tulos on vähintään poistojen verran plussalla ja konsernitulos on positiivinen vuosittain.
Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia kehitetään.	Kuntalaisten kuulemistilaisuudet tai kyselyt, 1 x / vuosi.

	Osallistava budjetointi käytössä vuosittain: rahat varataan ja käytetään kuntalaisten kuulemisen pohjalta. Lapsiparlamentin tms. lasten osallistumisen kanavan käyttöönotto.
Asioiden valmistelu on ennakoivaa, laadukasta ja vuorovaikutuksellista. Hyvin valmistellut päätökset tehdään oikeiden tietojen valossa ja sujuvasti.	Puheenjohtajisto ja johtoryhmä kokoontuvat säännöllisesti, vähintään puolivuosittain. Seminaarityöskentelyä toteutetaan teemoittain, vähintään kahdesti vuodessa. Valiokunnat osallistuvat päätösten valmisteluun.
Toimenpiteet: Kunnanhallitus kokoontuu noin kolmen viikon välein ja tarvittaessa: tekee päätöksiä ja johtaa kunnan ja kuntakonsernin toimintaa. Kunnanhallitus osallistuu tarvittaessa muihin kokouksiin, koulutuksiin, seminaareihin, edustustilaisuuksiin ja erilaisiin tapahtumiin. Kunnanhallitus valmistelee ja päättää sekä panee toimeen hallintosäännössä sille määritellyt tehtävät. Puheenjohtajisto kokoontuu kunnanjohtajan ja johtoryhmän kanssa säännöllisesti kehitys- ja linjauskeskusteluihin. Yhteistyötä tehdään tiiviisti myös kokousten ulkopuolella.	
Resurssit: Kunnanjohtaja on ainut suoraan kunnanhallituksen alainen työntekijä. Hallituksen ohjauksessa toimivat myös hallinto- ja henkilöstöpalvelut, elinkeino- ja maaseututoimi sekä työllistämisen. Kunnanhallituksen toimintakuluissa on selkeää kasvua erityisesti palvelujen ostojen osalta. Määrärahoja on varattu aiempaa enemmän asiantuntijapalveluiden ostoon mm. kiinteistöjen kehittämiseksi. Lisäksi kustannukset nousevat ICT -palveluissa johtuen mm. tietoturvaan liittyvistä kehitystoimista sekä uudistettavan kokoustekniikan leasingkuluista. Kunnanhallituksen suorassa alaisuudessa on myös avustuksia, joiden suuri nousu johtuu Kiinteistö Oy Ahmahakan avustuksesta (ks. seuraava taulukko ja avustuslista).	

Kunnanhallitus						
	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	3 540	1 500	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	724	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	5	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	4 269	1 500	0	0 %	0	0
Henkilöstökulut	-141 363	-148 547	-150 689	1 %	-150 689	-150 689
Palvelujen ostot	-113 798	-116 750	-174 700	50 %	-174 700	-174 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 966	-4 000	-5 600	40 %	-5 600	-5 600
Avustukset	-12 700	-84 200	-219 000	160 %	-274 000	-274 000
Muut toimintakulut	-48 075	-59 380	-53 430	-10 %	-53 430	-53 430
TOIMINTAKULUT	-323 902	-412 877	-603 419	46 %	-658 419	-658 419
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-319 633	-411 377	-603 419	47 %	-658 419	-658 419
VUOSIKATE	-319 633	-411 377	-603 419	47 %	-658 419	-658 419
Poistot ja arvonalentumiset	-4 637	-4 252	0	0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-324 271	-415 629	-603 419	45 %	-658 419	-658 419
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-324 271	-415 629	-603 419	45 %	-658 419	-658 419

(Sis. kustannuspaikat: kunnanhallinto, kunnallisverotus, joukkoliikenne, nuorisovaltuusto sekä vammais- ja vanhusneuvosto. Kunnanhallinto -kustannuspaikalle on varattu erilaiset kunnanhallituksen avustukset.)

Kunnanhallituksen avustukset (ks. myös liite 1): yht. 224 000 €:

Hyrnsalmen 4H-yhdistys	2 500
Moisiovaaran kyläyhdistys ry	500
Hyrnsalmen eläkeläiset ry	500
Eläkeliitto Hyrnsalmen yhdistys ry	500
Vauvaraha	5000
Perheiden laajennettu tuki	700
Kainuun liikunta (urheilugaala)	600
Frisbeegolf-kisa	1 000
Perheiden laajennettu tuki	700
Kiinteistö Oy Ahmahaka	200 000
Muut pienet avustukset (varaus)	7 700

Maakuntahallinto

Kunnanhallitus sopii ja resursoi kunnan lakisääteisen yhteistoiminnan. Seuraava taulukko sisältää Kainuun liiton ja Kainuun ympäristöterveydenhuollon (Sotkamo isäntäkuntana) maksu-osuudet (ks. seuraava taulukko):

- Kainuun liitto 85 052 €
- Kainuun ympäristöterveydenhuolto 106 300 €.

Maakuntahallinto

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Palvelujen ostot	-171 890	-182 500	-191 352	5 %	-191 352	-191 352
TOIMINTAKULUT	-171 890	-182 500	-191 352	5 %	-191 352	-191 352
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-171 890	-182 500	-191 352	5 %	-191 352	-191 352
VUOSIKATE	-171 890	-182 500	-191 352	5 %	-191 352	-191 352
TILIKAUDEN TULOS	-171 890	-182 500	-191 352	5 %	-191 352	-191 352
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-171 890	-182 500	-191 352	5 %	-191 352	-191 352

Hallinto- ja henkilöstöpalvelut

Hallintopalvelut	
Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:	
Hallintopalvelut tuottaa kuntalaisille ja kuntaorganisaatiolle päätöksenteon valmisteluun ja toimenpanoon kuuluvat yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut sekä vastaa tietohallinnosta, asiakirjahallinnosta ja arkistoinnista. Kuntastrategian mukaisesti hallintopalvelut tuottaa tehokkaasti toimivat ja laadukkaat palvelut hyödyntäen aiempaa laajemmin sähköisiä kanavia ja palveluja. Valmistelua ja päätöksentekoa kehitetään strategian mukaiseksi, tavoitteellisemmaksi ja suunnitelmallisemmaksi mm. EVA:n käyttöönoton kautta. Yhteistyötä kehitetään kuntakonsernin sisällä ja ulkopuolella tavoitteena toimiva, monipuolinen ja tarkoituksenmukainen yhteistyö.	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospito:
Kuntalaisille, mökkiläisille ja matkailijoille tuotetaan tarpeita vastaavat, tehokkaat ja monikanavaiset palvelut soveltuvia sähköisiä palveluita hyödyntäen.	Käytössä uudet, eri kohderyhmiä paremmin palvelevat verkkosivut Käytössä tarvittavat sähköiset asiointikanavat Käytössä sähköinen arkisto
Monipuolinen ja aktiivinen viestintä tarjoavat kuntalaisten hyvät osallistumismahdollisuudet sekä luovat myönteistä kuntakuva.	Toteutunut kuntalaiskysely tai tapahtuma vähintään 1 x /vuosi
Toimenpiteet:	
Palveluita tehostetaan ja kehitetään asiakkaiden tarpeita vastaaviksi erityisesti sähköisiä kanavia hyödyntäen sekä etsimällä aktiivisesti uusia tapoja ja tahoja yhteistyöhön. Päätöksentekoa sujuvoitetaan ja terävöitetään huolellisella valmistelulla sekä vaikutusten ennakkoarvioinnin käyttöön ottamisella. Viestintää kehitetään aktiivisesti ja sitä toteuttaa erityisesti viestintäkoordinaattori.	
Resurssit:	

Hallintopalveluista vastaa kunnanjohtaja ja tehtäviä hoitavat hallintopäällikkö ja kaksi toimitosihteeriä. Lisäksi viestintää hoitaa viestintäkoordinaattori 0,4 htv työajalla. Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut hankitaan Kuntalaskenta Oy:ltä ja ICT-palvelut ostopalveluina Lounea Oy:ltä (1.1.2026 alkaen).

Henkilöstöpalvelut

Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:

Henkilöstöpalvelut vastaa kunnan työnantajana toimimisen tehtävistä. Henkilöstöpalvelut sisältää yhteistyötoimikunnan, työsuojelun ja työkykyä ylläpitävän toiminnan, työterveyshuollon, eläkevastuista laskutettavat KueL-maksusuodet sekä eläkevastuut vanhoista ja siirtyneistä palvelussuhteista.

Kuntastrategian tavoitteiden saavuttaminen edellyttää henkilöstön osaamisesta ja kehityksestä sekä laadukkaasta esihenkilötyöstä huolehtimista.

Henkilöstön työssä jaksamista, työhyvinvointia ja osaamisen jatkuvaa kehittämistä pyritään tukemaan erityisesti esihenkilöiden osaamista ja työskentelyä kehittämällä. Työssä viihtyminen, vähäinen henkilöstön vaihtuvuus sekä vähäiset poissaolot lisäävät työn tehokkuutta ja hillitsevät henkilöstökustannusten nousua.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulostiedot:
Henkilöstön jaksaminen ja työssä viihtyminen on hyvällä tasolla	Työhyvinvointikysely on toteutettu ja tulokset hyvät kaikissa yksiköissä Virkistyspäivien toteutuminen ja niihin osallistuminen 100 % E-passiedun käyttö lisääntyy aiempaan nähden
Esihenkilöt osaavat tukea henkilöstön työssä viihtymistä ja jaksamista	Sairauspoissaolot kunta-alan keskiarvoa pienemmät ja kehitys aleneva Esihenkilöt osallistuvat johtamiskoulutukseen Kaikkien työntekijöiden kanssa on käyty kehityskeskustelu
Henkilöstön osaaminen on riittävää ja ajantasaista	Koulutussuunnitelma on laadittu ja sitä toteutetaan
Palkkaus on oikeudenmukaista, tasapuolista ja kannustavaa	Palkkauksen kokonaisuuden tarkastelu toteutetaan vuosittain Palkkatasa-arvovertailun toteuttaminen
Henkilöstön tiedottaminen on ajantasaista ja aktiivista. Henkilöstölle turvataan hyvät mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa.	Yhteistyötoimikunnan säännöllinen kokoontuminen, vähintään puolivuositin Kaikissa yksiköissä käytössä säännöllinen tiimipalaverikäytäntö

Toimivat työterveyspalvelut turvataan ja henkilöstöä tiedotetaan työterveyspalveluista ja niiden muutoksista	Työterveys sopimuksen seuranta ja säännöllinen palaverikäytäntö palveluntuottajan kanssa Työterveyspalveluista tiedottaminen vähintään puolivuositain Erillinen työterveyspalvelujen esittelytilaisuus vuosittain
Toimenpiteet: Yhteistyötoimikunta kokoontuu vähintään puolivuositain. Vuonna 2024 tehdyn riskien arvioinnin kehitystehtäviä seurataan ja arviointeja päivitetään tarvittaessa. Työhyvinvoinnin kehittämiseksi keskeistä on toteuttaa työhyvinvointikysely ja edistää siinä esiin nousseita kehityskohteita sekä toisaalta turvata työhyvinvointia jo tällä hetkellä edistävät ja tukevat tekijät. Aktiivisen tuen malli on käytössä ja esihenkilöitä kannustetaan puuttumaan henkilöstön välisiin ristiriitatilanteisiin viipymättä. Työnohjausta ja työryhmien erillisvalmennuksia järjestetään tarvittaessa. Henkilöstölle järjestetään virkistyspäiviä tai -iltapäiviä sekä tarjotaan käyttöön ePassi, jolla voi ostaa kulttuuri-, liikunta- ja hyvinvointipalveluita. EPassin arvo on 120 €/n /vuosi. Henkilöstön virkistykseen on käytettävissä 2 x 25 € tai 1 x 50 € /hlö/vuosi. Virkistyspäiviä järjestetään työyksiköittäin tai mahdollisuuksien mukaan myös yli yksikkö- tai osastorajojen. Keväällä 2026 toteutetaan koko henkilöstön yhteinen virkistysiltapäivä. Vuonna 2026 henkilöstölle tarjotaan uutena etuutena 10 kerran kuntosalikortti kunnan kuntosalille. Henkilöstön kouluttautumista tuetaan ja osaamis-/koulutustarpeet selvitetään kehityskeskusteluissa. Kouluttautumiseen on ollut useita vuosia käytössä koulutuslisenssi, jolla voi osallistua rajoittamattomaan määrään verkkokoulutuksia. Yhteistyötä työterveyden kanssa tiivistetään ja sairauspoissaoloihin pyritään etsimään ratkaisuja myös työnantajan aktiivisella toiminnalla. Tiedottamista työterveyden palveluista on tehostettu ja aiempina vuosina ja aktiivista tiedotusta jatketaan.	
Resurssit: Henkilöstöpalvelut tuottaa hallintopalvelut. Työterveyshuollon palvelut hankitaan Mehiläinen Oy:ltä. Hallinto- ja henkilöstöpalveluiden nettokuluissa on pientä kasvua, lähinnä poistojen kasvun kautta.	

Hallinto- ja henkilöstöpalvelut						
	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	1 935	500	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	476	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	1	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	2 412	500	0	0 %	0	0
Henkilöstökulut	-288 795	-269 740	-302 004	12 %	-302 004	-302 004
Palvelujen ostot	-180 581	-216 475	-224 200	4 %	-224 200	-224 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 347	-6 600	-5 900	-11 %	-5 900	-5 900
Muut toimintakulut	-45 274	-51 520	-57 110	11 %	-57 110	-57 110
TOIMINTAKULUT	-517 997	-544 335	-589 214	8 %	-589 214	-589 214
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-515 584	-543 835	-589 214	8 %	-589 214	-589 214
Rahoitustuotot ja -kulut	137	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-515 447	-543 835	-589 214	8 %	-589 214	-589 214
Poistot ja arvonalentumiset	-22 703	-22 704	-22 703	0 %	-22 703	-22 703
TILIKAUDEN TULOS	-538 150	-566 539	-611 917	8 %	-611 917	-611 917
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-538 150	-566 539	-611 917	8 %	-611 917	-611 917

(Sis. kustannuspaikat: hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut, yhteistyötoimikunnan, työsuojelu-/kykyä ylläpitävän toiminnan, laskutettavat KuEL -eläkemenoperusteiset (Rvi), vanhat ja siirtyneet eläkevastuut, virastotalon keittiön sekä talous- ja henkilöstöhallinnon.)

Työllistämistoimenpiteet

Työllistäminen: työllistämisen henkilöasiakaspalvelut, yrityspalvelut sekä nuorten kesätyöt	
Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:	
Työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyi kokonaisuudessaan kunnille ja kuntien muodostamille työllisyysalueille vuoden 2025 alusta alkaen. Hyrynsalmi kuuluu Kainuu-Koillismaan työllisyysalueeseen, jonka vastuukuntana toimii Kajaanin kaupunki. Vastuukunta hoitaa alueen yleisiä tehtäviä ja on delegoinut sopimuksin henkilöasiakkaiden palveluja tuotettavaksi kunnissa. Paltamon kunta tuottaa sopimusperusteisesti Hyrynsalmen kunnan sekä Ristijärven kunnan henkilöasiakkaiden palvelut. Vieraskielisten asiakkaiden palvelut Hyrynsalmen asiakkaille tuotetaan Suomussalmen kunnan toimesta. työllisyyspalveluiden siirtyessä kuntiin kunnan vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajeni koskemaan työmarkkinatuen lisäksi myös peruspäivärahaa ja perusosan suuruista osuutta ansiopäivärahasta. Työllisyyspalveluihin kuuluu myös nuorten kesätöiden tukeminen kesätyöseteleillä, joka tuotetaan omana työnä hallintopalveluissa. Laadukkaat työllisyyspalvelut lisäävät omalta osaltaan kuntalaisten hyvinvointia ja kunnan elinvoimaisuutta.	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulostittarit:
Työllisyydenhoidon palvelut ovat asiakaslähtöisesti ja tehokkaasti tuotettuja ja vaikuttavia.	Työllisyyspalveluiden tuottamisen laskennalliset valtionosuudet riittävät kattamaan palvelujen tuottamisen kustannukset

	Työllisyys kehittyy myönteisesti / työttömyys alenee; työttömyysaste < 10 % Työttömien palkkaukseen myönnetään kuntalisia > 3 kpl
Työllisyydenhoidon tavoitteita ja toteutumista seurataan aktiivisesti ja ajantasaisesti	Yhteistyöpalaverit Paltamon työllisyystoimijoiden kanssa 1x/kk
Tuetaan nuorten työllistämistä kesätyösetelillä 8- ja 9-lk päättävillä ja toisen asteen opiskelijoille.	Kesätyösetelien hakijamäärä: 25 hakijaa Kunnan omiin tehtäviin työllistyvien määrä: 10 henkilöä

Toimenpiteet:

Kainuu-Koillismaan työllisyysalueen työvoimaviranomaisena toimii työllisyysalueen johtokunta, joka vastaa alueen yleisistä tehtävistä. Työllisyysalueen käytännön toimintaa johtaa viranhaltijoista koostuva johtoryhmä. Kajaanin kaupunki tuottaa työllisyysalueen yhteiset palvelut, joihin kuuluvat mm. yrityspalvelut sekä maksatukset. Henkilöasiakaspalvelua tuotetaan delegointisopimuksien kautta kunnissa. Paltamon kunta tuottaa sopimusperusteisesti henkilöasiakaspalvelut Hyrynsalmelle, Ristijärvellä ja eläkeselvitysten osalta myös Puolangalle. Suomussalmen kunta tuottaa vieraskielisten asiakkaiden palvelut. Yritysten ja yhdistysten työllistämisen tueksi tarjotaan työllistämisen kuntalisä, jonka myöntämisestä vastaa Paltamon kunta hyväksytyjen ehtojen ja varattujen määrärahojen puitteissa. Kuntalisää markkinoidaan vahvemmin kunnan yrityksille tiedoksi. Työllistämisyhteistyötä tehdään Ristijärven 4H -yhdistyksen kanssa, joka jatkaa kierrätysmyymälätoimintaa.

Nuorten työllistämiseen tarjotaan työnantajille kesätyöseteli tueksi nuoren palkkaamiseen. Nuoria pyritään työllistämään kesätyöhön myös kunnan omiin palveluihin.

Resurssit:

- Kajaanin kaupunki, yhteiset palvelut	33 000
- Paltamon kunta henkilöasiakaspalvelut	112 000
- Työttömyysetuuksien kuntaosuus	250 000
- Työllistämisen kuntalisä	68 000
- Yritysten starttiraha	10 000
- Työttömien koulutukset sis. vieraskieliset ja tulkkaus	20 500
- kulukorvaukset ym.	2 000
- Kesätyösetelit: avustukset yrityksille ja yhteisöille sekä osuus kuntaan palkattavien työntekijöiden palkkakuluista	7 000

Työllistämisen talousarviota on laskettu hieman edellisvuodesta kuluvan vuoden toteutumien perusteella. Kajaanin yhteisten palvelujen kustannukset laskevat vuoden 2025 talousarvioon nähden. Määräaikaisten työllistettävien henkilöiden palkkauksen kulut kirjataan henkilöstökuiluiksi toimintoon, jossa työskentely tapahtuu. Työllisyydenhoidon laskennallisten kulujen kompensatio sisältyy yleiskatteellisiin valtionosuuksiin.

Työllistämistoimenpiteet

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Tuet ja avustukset	46 870	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	46 870	0	0	0 %	0	0
Henkilöstökulut	-71 491	0	0	0 %	0	0
Palvelujen ostot	-49 794	-182 400	-168 000	-8 %	-168 000	-168 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-700	-400	-43 %	-400	-400
Avustukset	-141 427	-335 000	-335 000	0 %	-335 000	-335 000
Muut toimintakulut	-14 658	-15 230	-8 980	-41 %	-8 980	-8 980
TOIMINTAKULUT	-277 370	-533 330	-512 380	-4 %	-512 380	-512 380
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-230 500	-533 330	-512 380	-4 %	-512 380	-512 380
VUOSIKATE	-230 500	-533 330	-512 380	-4 %	-512 380	-512 380
TILIKAUDEN TULOS	-230 500	-533 330	-512 380	-4 %	-512 380	-512 380
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-230 500	-533 330	-512 380	-4 %	-512 380	-512 380

Elinvoimapaalvelut

Toiminnon nimi	
Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028: Elinvoimapaalvelujen tehtävänä on elinkeinojen kehittäminen ja yritysneuvonta, hankeneuvonta- ja hallinnointi (vain elinkeinohankkeet), lomatonntien ja huoneistojen myynti / markkinointi. Lisäksi kehityspäällikön tehtäviin kuulu Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalon toimitusjohtajan tehtävät. Kehitystavoitteet kytkeytyvät kuntastrategiaan matkailu ja biotalous (maa- ja metsätalous ja tuulivoimatuotanto).	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulosittearit:
Tukea ja myötävaikuttaa Hyrynsalmen Ukkohallan kehittämistä sekä turvata maa- ja metsätalouden ja teollisuuden nykyiset työpaikat	Hanketoiminnan ja työpaikkojen kehitys
Matkailun kehittyminen ja Ukkohallan vuokrauskäytössä olevien vuodepaikkojen kasvattaminen 5 prosentilla vuosittain.	Yritysten liikevaihdon kehitys
Rakennettavat uuden lomahuoneistot, tavoitteena 5–8 uutta lomahuoneistoa	Rakennusluvut
Myötävaikuttaa energiapuistohankkeen toteutumiseen	Seitenoikean energiapuiston kaavoitus
Säilyttää ja kasvattaa matkailuyritysten liikevaihtoa ja työpaikkoja mm. hanketoiminnalla	Liikevaihdon kehitys

Turvata Suopotkupallon MM-kisojen järjestäminen Hyrynsalmen kunnassa Vuorisuolla.	Tapahtuman säilymisen turvaaminen
Turvata maa- ja metsätalouden työpaikat	Säilyttää nykyiset työpaikat
Toimenpiteet: • Hanke- ja yritystilaisuudet ja koulutukset • Messutapahtumat • Uusien hankkeiden suunnittelu yhteistyössä KAMK:n kanssa • Hankkeiden hallinnointi • Yritysneuvonta yhteistyökumppaneiden kanssa (Business Kainuu) • Kaavoitus • Tonttien / huoneistojen myynti • Suopotkupallon MM-kisojen järjestäminen • Sidosryhmäyhteistyö	
Resurssit: Kehityspäällikkö, hankehenkilöstö 1–3 henkilöä ja ostopalvelut.	

Elinvoimapalvelut

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Maksutuotot	28 304	30 000	27 500	-8 %	27 500	27 500
Tuet ja avustukset	943	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	408	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	29 655	30 000	27 500	-8 %	27 500	27 500
Henkilöstökulut	-99 131	-88 916	-105 942	19 %	-105 942	-105 942
Palvelujen ostot	-69 874	-69 280	-79 620	15 %	-79 620	-79 620
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 124	-6 020	-6 200	3 %	-6 200	-6 200
Avustukset	-29 833	-29 250	-33 250	14 %	-33 250	-33 250
Muut toimintakulut	-16 580	-17 740	-16 870	-5 %	-16 870	-16 870
TOIMINTAKULUT	-220 542	-211 206	-241 882	15 %	-241 882	-241 882
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-190 887	-181 206	-214 382	18 %	-214 382	-214 382
VUOSIKATE	-190 887	-181 206	-214 382	18 %	-214 382	-214 382
TILIKAUDEN TULOS	-190 887	-181 206	-214 382	18 %	-214 382	-214 382
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-190 887	-181 206	-214 382	18 %	-214 382	-214 382

(sis. hallinnon, matkailun markkinoinnin, tapahtumat, suopotkupallon ja elinvoimavaliokunnan)

Edellinen taulukko sisältää seuraavat avustukset (ks. liite 1):

- Elinvoimapalvelut-hallinto: Hallinto ja avustus kylätalo Iskun ylläpitoon 13 000 €
- Elinvoimapalvelut-hallinto: varaus mahdollisiin tuleviin pieniin avustuksiin 2750 €
- Tapahtumat: omat tapahtumat mm. jouluku, vappu, uusi vuosi ym. 2 500 €
- Matkailun markkinointi: Vaara-Kainuun matkailuyhdistys ry 10 000 €
- Matkailun markkinointi: uudet tapahtumat 5 000 €

Hanketoiminta

Seuraavissa taulukoissa on esitetty hanketoiminnan määrärahat, jossa erittäin suuret toimintakulujen ja tuottojen kasvut johtuvat omasta hanketoiminnasta (vaikuttaa myös henkilöstön määrään, noin 5 henkilötyövuotta). Hanketoiminnan nettokasvu on suhteellisen vähäistä, ja selittyy kokonaan suhteellisen suurella varauksella mahdollisiin talousarviovuonna tuleviin uusiin relevantteihin hankkeisiin (ns. muut hankkeet).

Hanketoiminta						
	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	19 448	49 477	13 500	-73 %	0	0
Tuet ja avustukset	320 266	277 583	107 000	-61 %	0	0
Muut toimintatuotot	2	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	339 716	327 060	120 500	-63 %	0	0
Henkilöstökulut	-246 974	-209 770	-31 177	-85 %	0	0
Palvelujen ostot	-81 931	-147 518	-149 222	1 %	-43 340	-43 340
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-521	0	0	0 %	0	0
Avustukset	-11 639	-14 373	-14 640	2 %	-14 640	-14 640
Muut toimintakulut	-15 653	-14 445	-12 270	-15 %	-7 190	-7 190
TOIMINTAKULUT	-356 717	-386 106	-207 309	-46 %	-65 170	-65 170
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-17 001	-59 046	-86 809	47 %	-65 170	-65 170
VIKSIKATE	-17 001	-59 046	-86 809	47 %	-65 170	-65 170
TILIKAUDEN TULOS	-17 001	-59 046	-86 809	47 %	-65 170	-65 170
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-17 001	-59 046	-86 809	47 %	-65 170	-65 170

(Sis. kustannuspaikat: Uudistavaa vetovoimaa matkailuun - Arctic Lakeland Kainuu -hanke, jossa Hyrynsalmen kunnan nettokustannus on noin 9600 € v. 2026; Ylä- ja Itä-Kainuun vihreän siirtymän osaamiskeskus -hanke, jossa Hyrynsalmen kunnan nettokustannus on noin 10 000 € v. 2026 sekä hankkeiden kuntaosuudet, ks. seuraava taulukko.)

Hankkeiden maksuosuudet	2026
Arvovesi 2 -hanke	2 000
KAMK, Vuosanka-hanke	1 553
KAMK, Kelkka Kainuu -hanke Kainuu 2	1 944
KAMK, KATE- Kainuuseen terveyttä ja mielen hyvinvointia -hanke	602
KAMK, Kainuun matkailun kehittäminen	2 400
KAMK, Legends Weekend 27 tapahtumakonseptin kehittäminen	2 500
KAMK, Ilmasto- ja luontopositiivinen Kainuu	318
KAMK, Digitaalisuudesta voimaa kieli- ja kulttuuritietoisuuteen	772
Kainuun matkailun DMO toimintamallin kehittäminen -hanke	1 200
Hyrynsalmen aluemarkkinoinnin kehittäminen (oma hankevaraus)	12 000
Liityntäliikenteen pilotointi	3 000
Harva-alueen varautuminen "Harava" -hanke	3 300
Muut hankkeet (varaus)	8 800
Yhteensä:	40 389

Projektien kuntaosuuksien kustannuspaikalle on varattu myös Elävä Kainuu Leader ry/hanke-/hallintokulut 11 700 € sekä KAMK:n hankkeiden suunnittelu- ja hallintokulut 2673 €.

Aluearkkitehti/Kaavoittaja/Maankäyttöinsinööri

Maankäytön ja kaavoituksen asiantuntija toimii osana elinvoimapalveluja maankäytön, kaavoituksen, rakentamisen sekä asuinympäristön suunnittelussa sekä viranomaisyhteistyössä. (Tällä hetkellä virka on täyttämättä; tehtävää hoidetaan osittain ostopalveluna ja osittain määräaikaisen tai osa-aikaisen työntekijän voimin. Määräraha on varattu teknisten palveluiden tulosalueelle: Valvonta ja kaavoitus.)

Maaseutupalvelut

Maaseutuhallinto

Kunnanvaltuusto on 21.6.2011 (§ 24) on hyväksynyt yhteistoimintasopimuksen maaseutuhallinnon tehtävien järjestämisestä. Sopimus koskee kunnan maaseutuhallintoviranomaiselle säädettyjä tehtäviä ja se sisältää kaikki kunnan maaseutuviranomaiselle säädetyt tehtävät ja palvelut. Maaseutuhallinnon järjestämisestä annetun lain mukainen toiminta Hyrynsalmen, Paltamon, Puolangan, Ristijärven ja Suomussalmen kunnissa järjestetään isäntäkuntamallilla, jossa isäntäkuntana toimii Puolangan kunta. Sopimusta on päivitetty (KH 21.10.2025 § 173) siten, että 1.1.2026 alkaen Puolangan kunnan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen liittyy aiempien sopimuskumppanien lisäksi Pudasjärven kaupunki.

Seuraavasta taulukosta käyvät ilmi maaseututoimen kulurakenne talousarviovuonna 2026 ja suunnittelukauden loppuun 2028; kustannukset ovat hieman laskeneet tilinpäätösvuodesta 2024, ja pysyvät sen jälkeen samalla tasolla suunnitelmakauden loppuun (ks. seuraava taulukko). Avustuksissa ovat mukana aiempien vuosien tapaan viljely- ym. suunnitelmien sekä maksullisen lomituksen tukeminen 40 % kustannuksista, vaikka avustuksen käyttö on ollut viime vuosina vähäistä.

Maaseutupalvelut

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Henkilöstökulut	-636	-499	-521	4 %	-521	-521
Palvelujen ostot	-21 633	-22 650	-22 500	-1 %	-22 500	-22 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-337	-350	-350	0 %	-350	-350
Avustukset	-177	-500	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-6 521	-6 880	-6 800	-1 %	-6 800	-6 800
TOIMINTAKULUT	-29 303	-30 879	-30 171	-2 %	-30 171	-30 171
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-29 303	-30 879	-30 171	-2 %	-30 171	-30 171
VUOSIKATE	-29 303	-30 879	-30 171	-2 %	-30 171	-30 171
TILIKAUDEN TULOS	-29 303	-30 879	-30 171	-2 %	-30 171	-30 171
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-29 303	-30 879	-30 171	-2 %	-30 171	-30 171

Sivistyspalvelut

Perustehtävä:

Sivistyspalveluiden tarkoituksena on turvata ajanmukaiset varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut sekä kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ja mahdollistaa sitä kautta kuntalaisen jatkuva itsensä kehittäminen ja hyvä elämänlaatu. Sivistyspalveluiden tehtäväkenttä on laaja, suurelta osin lakisääteinen ja noin 4 milj. euron budjetilla - resursoitu (ks. seuraava kuva).



Kuva 5. Sivistyspalvelujen alainen toiminta

Sivistystoimen talousarvio vuodelle 2026 kasvaa noin 5 %:lla kuluva vuodesta, mikä johtuu lähinnä palkkakulujen kasvusta ja asiakaspalvelujen ostoista (ks. seuraava taulukko).

Sivistyspalvelut						
	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	66 646	7 050	25 300	259 %	25 300	25 300
Maksutuotot	24 997	14 000	13 600	-3 %	13 600	13 600
Tuet ja avustukset	76 270	0	74 486	0 %	47 886	47 886
Muut toimintatuotot	984	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	168 897	21 050	113 386	439 %	86 786	86 786
Henkilöstökulut	-2 400 133	-2 365 295	-2 572 380	9 %	-2 429 687	-2 453 669
Palvelujen ostot	-1 109 579	-988 615	-1 016 553	3 %	-1 015 673	-1 015 673
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-134 829	-149 685	-146 960	-2 %	-141 900	-141 900
Avustukset	-67 427	-72 500	-63 500	-12 %	-63 500	-63 500
Muut toimintakulut	-646 568	-593 480	-650 910	10 %	-638 410	-632 910
TOIMINTAKULUT	-4 358 536	-4 169 575	-4 450 303	7 %	-4 289 170	-4 307 652
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-4 189 639	-4 148 525	-4 336 917	5 %	-4 202 384	-4 220 866
Rahoitustuotot ja -kulut	-808	0	0	0 %	0	0
UUOSIKATE	-4 190 447	-4 148 525	-4 336 917	5 %	-4 202 384	-4 220 866
Poistot ja arvonalentumiset	-4 601	-3 015	-15 764	423 %	-15 764	-15 764
TILIKAUDEN TULOS	-4 195 048	-4 151 540	-4 352 680	5 %	-4 218 147	-4 236 629
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-4 195 048	-4 151 540	-4 352 680	5 %	-4 218 147	-4 236 629

Hallinto

Sivistyspalvelut hallinto

Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:

Sivistystoimen tehtävänä on turvata lakisääteiset ajanmukaiset varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut sekä kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sekä mahdollistaa sitä kautta kuntalaisten jatkuva itsensä kehittäminen ja hyvä elämänlaatu.

Sivistyspalveluiden hallinnon tehtävänä on tukea johtamista ja työskentelyä kaikissa sivistyspalvelujen tehtävissä ja varmistaa, että työn tekemiselle on riittävät resurssit.

Tavoitteena on, että sivistystoimen palvelut ovat kaikkien kuntalaisten käytettävissä sekä helposti saavutettavissa ja kuntalaiset/asiakkaat saavat palvelujen käyttöön tarvitsemansa tuen henkilökunnalta. Sydän-Kainuun kirjastoyhteistyön (Paltamo, Ristijärvi ja Hyrynsalmi) avulla kehitetään toimintojen yhtenäistämistä ja monistamista eri väestö- ja ikäryhmien kanssa. Yhteistoiminnalla lisätään myös alueellista tasa-arvoa ja digitietoutta. Tämä tukee laajasti ja monipuolisesti kuntastrategian hyvinvoinnin parantamisen painopistettä.

Palvelut pyritään pitämään nykyisellä tasolla esim. kaikki perusopetuksen päättäneet oppilaat saavat jatko-opintopaikan, kansalaisopiston kurssitarjontaa vastaa kuntalaisten tarpeita, kirjasto toimii kuntalaisten sosiaalisena tilana ja tekee säännöllistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulun ja kulttuuritoimen kanssa. Nämä tavoitteet tukevat myös kuntastrategian toteutusta lisäämällä kuntalaisten ja lapsiperheiden hyvinvointia.

Sivistyspalvelut hallinto toiminto sisältää myös hyvinvointivaliokunnan kustannuspaikan.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospainot:
Johtaa sivistyspalvelujen toimintaa ja kehittää organisaatiossa edelleen osaamista, työhyvinvointia ja kumppanuussuhteita yhteisöihin	Henkilöstön täydennyskoulutukset väh. 1/hlö/vuosi Poissaolot/hlö/vuosi, valtakunnallisesti keskimääräisellä tasolla Kehityskeskustelut 100 % Työhyvinvointikyselyn tulokset säilyvät hyvällä tasolla Säännölliset osastopalaverit sivistystoimen yksiköiden välillä väh. 6 x/vuosi Kainuun kuntien sivistystoimen väliset palaverit 1-3/vuosi
Tuottaa palveluja ja toimintoja taloudellisesti määrärahan puitteissa ja hankkeita hyödyntäen	Osavuositarkastus Tilinpäätös Kehittämishankkeiden määrä/laatu ja laajuus pysyy aikaisempien vuosien tasolla ja omahoitosuus < 15 000 €

Toimenpiteet:

Haetaan hankerahoitusta tarveperusteisesti ja suunnitelmallisesti vuosittain. Rahoituksen avulla voidaan kehittää palveluja, niiden saatavuutta ja laatua sekä henkilöstön osaamista.

Kehityskeskustelut pidetään joka toinen vuosi.

Tyhy-toiminta säännöllistä ja suunnitelmallista.

Kehitetään ja lisätään edelleen sivistystoimen tulosityksiköiden sekä kunnan osastojen välistä yhteistyötä ja viestintää.

Tehdään aktiivista yhteistyötä Kainuun sivistystoimien kanssa.

Seurataan kustannuksia osavuosisiraportin ja tilinpäätöksen avulla.

Arvioidaan, että koulutustarjonta on tasapainossa suhteessa tarpeisiin.

Resurssit:

Sivistyspalvelut hallinnon kustannukset koostuvat palkka-, ICT-palvelu-, leasingvuokra- ja sisäisistä vuokrakustannuksista.

Henkilöstö:

- Sivistyspalvelujen osastopäällikkö 0,5 htv
- Toimistosihteerä 0,8 htv

Sivistyshallinto

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Tuet ja avustukset	1 118	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	570	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	1 688	0	0	0 %	0	0
Henkilöstökulut	-100 046	-104 586	-103 789	-1 %	-103 789	-103 789
Palvelujen ostot	-58 249	-56 150	-61 915	10 %	-61 915	-61 915
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 251	-1 050	-1 150	10 %	-1 150	-1 150
Muut toimintakulut	-47 081	-45 510	-46 510	2 %	-46 510	-46 510
TOIMINTAKULUT	-209 628	-207 296	-213 364	3 %	-213 364	-213 364
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-207 940	-207 296	-213 364	3 %	-213 364	-213 364
VUOSIKATE	-207 940	-207 296	-213 364	3 %	-213 364	-213 364
TILIKAUDEN TULOS	-207 940	-207 296	-213 364	3 %	-213 364	-213 364
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-207 940	-207 296	-213 364	3 %	-213 364	-213 364

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus

Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:

Perustehtävänä on järjestää lakisääteisiä varhaiskasvatuspalveluja lapsiperheille. Varhaiskasvatusta järjestetään Päiväkotä Pääskynpesässä Varpusten ja Peipposten ryhmissä. Lisäksi on Päiväkodin lisäryhmä Kiurut, mikä toimii viereisessä rivitalossa. Tällä hetkellä varhaiskasvatus toimii poikkeuksellisesti kahdessa kiinteistössä suuren lapsimäärän ja lisääntyneen vuorohoidon vuoksi. Tämä aiheuttaa lisäkustannuksia henkilöstö-, ateria- ja puhtaanapitopalveluista- sekä kiinteistöön liittyvistä kuluista. Varhaiskasvatuksessa lapsia on tällä hetkellä noin 50.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on taata laadukkaiden palvelujen tarpeenmukainen saata-
vuus ja edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä parantaa huoltajien kanssa teh-
tävää yhteistyötä. Nämä kehitystavoitteet lisäävät kuntalaisten, erityisesti lasten ja lapsiper-
heiden hyvinvointia. Ilmainen ja korkeatasoinen varhaiskasvatus lisäävät osaltaan kunnan
vetovoimaa.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospaikkarit:
Varhaiskasvatuksen laadun arviointijärjestel- män (VALSSI) käyttöönotto	VALSSIN käyttö 100 % 1 kysely/vuosi
Lasten ja perheiden tarpeiden mukaisten var- haiskasvatuspalvelujen tarjoaminen kestä- västi ja kustannustehokkaasti	Yksikköhinta/lapsi/euro/pv Päiväkodin käyttöaste ka/%/kk Tilinpäätös ja osavuositarkastus

Toimenpiteet:

VALSSI on varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä, jonka avulla varhaiskasvatukselle
asetettujen tavoitteiden toteutumista ja varhaiskasvatuksen laatua voidaan arvioida.
Valssin avulla otetaan käyttöön monipuolisia työkaluja niin varhaiskasvatuspalveluja tuke-
vien rakenteiden kuin toiminnan sisältöjen arviointiin.

Vahvistetaan huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja osallisuutta valssikyselyssä esille tul-
leiden asioiden pohjalta. Tällä varmistamme, että jokainen huoltaja tulee nähdäksi, kuulla-
ksi ja kohdataksi.

Varhaiskasvatuksen kustannustehokkuutta seurataan käyttöasteella ja määräaikaisten työn-
tekijöiden tarpeella sekä talousarvion seurannalla.

Työvuorot suunnitellaan Daisy- työvuorosuunnittelusovelluksella, josta saadaan oikea henki-
löstömäärä suhteessa lapsimäärään.

Resurssit: (omat ja ostettavat, ks. myös seuraava taulukko):

Varhaiskasvatuksen kulut koostuvat pääasiassa henkilöstö-, ateria- ja puhtaanapito-
palveluista- sekä kiinteistöön liittyvistä kuluista.

Varhaiskasvatuksen resurssit:

- 1 varhaiskasvatuspäällikkö/päiväkodinjohtaja
- 4 varhaiskasvatuksen opettajaa (3 määräaikaista 31.7.2026 asti), joista yksi toimii päiväkodin
varajohtajana
- 6 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa
- 3 määräaikaista lastenhoitajaa, joista 1 toimii henkilökohtaisena avustajana (31.7.2026 asti)
- 1 päiväkotiaavustaja
- 1 seurakunnan lastenhoitaja (osa-aikainen, työaika 60 %)

Lasten kotihoidontukeen, kuntalisään ja joustavaan hoitorahaan arvioidaan riittävän 50000 €,
koska suurin osa lapsista on varhaiskasvatuksen piirissä. Varhaiskasvatus on maksutonta,
joten varhaiskasvatuksen maksutuottoja ei tule. Suurin kuluerä on henkilöstömenot. Lapsi-
määrä on suuri ja sen myötä myös vuorohoidon tarve on lisääntynyt. Lisäryhmä Kiurut on

vielä käytössä, josta tulee mm. henkilöstö- ja vuokratuloja. Todennäköistä on, että kaikki lapset mahtuvat Päiväkoti Pääskynpesään suunnitelmavuosina 2027 ja 2028.

Varhaiskasvatus						
	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Maksutuotot	2 250	0	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	1 740	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	15	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	4 004	0	0	0 %	0	0
Henkilöstökulut	-726 338	-751 854	-823 701	10 %	-715 782	-739 764
Palvelujen ostot	-142 709	-160 250	-168 607	5 %	-168 607	-168 607
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 428	-22 200	-19 000	-14 %	-14 500	-14 500
Avustukset	-55 177	-60 000	-50 000	-17 %	-50 000	-50 000
Muut toimintakulut	-121 301	-103 870	-118 980	15 %	-106 480	-100 980
TOIMINTAKULUT	-1 062 953	-1 098 174	-1 180 288	7 %	-1 055 369	-1 073 851
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1 058 948	-1 098 174	-1 180 288	7 %	-1 055 369	-1 073 851
Rahoitustuotot ja -kulut	220	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-1 058 728	-1 098 174	-1 180 288	7 %	-1 055 369	-1 073 851
TILIKAUDEN TULOS	-1 058 728	-1 098 174	-1 180 288	7 %	-1 055 369	-1 073 851
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 058 728	-1 098 174	-1 180 288	7 %	-1 055 369	-1 073 851

Perusopetus

Perusopetus
Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028: Esiopetuksen tehtävänä on tuottaa oppilaalle uutta tietoa ja oppimisen iloa. Tärkeätä on ohjata lapsi oppimaan. Hänen yksilöllistä kasvuaan ja kehitystään tuetaan. Lasta kannustetaan omatoimisuuteen, tiedon hankkimiseen, kriittisyyteen ja vuorovaikutukseen muiden kanssa. Perusopetus on kunnan laajin ja vahvimmin resursoitu vastuualue. Perusopetuksen kasvatuksellisena tehtävänä on tuottaa terveeseen itsetunnon omaavia, suvaitsevaisia nuoria, jotka sisäistävät perusopetuksen arvopohjan. Koko perusopetuksen opetuksellisena tehtävänä on taata oppilaille oppimisen taso, joka antaa päättövaiheessa monipuoliset jatko-opintomahdollisuudet ja valmiudet elinikäiseen oppimiseen. Kunnassa on yksi perusopetusta antava yhtenäiskoulu, jossa toteutetaan myös esiopetus. Oppilaita koulussa on tilastointipäivänä 117. Poissaolojen seurannassa hyödynnetään läsnäolon tukemisen mallia. Kehitetään yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa (erityisopetus, sairaalakouluopetus, huostaanotot, perhetyö).

Oppimisen tuki on muuttunut. Määrättyä tukea tulee olla vähintään 0,122 h/ oppilas. Inklusion myötä tuen tarvetta yleisopetukseen on tullut lisää. Samanaikaisopetus ja kielen oppimisen tukemista on lisätty uuden opetussuunnitelman mukaisesti. Oppilaskohtainen tuki määrittää erityisopettajan työtä aiempaa enemmän.

Valtakunnallista tuntijakoa on lisätty kahdella oppitunnilla 1.8.2025 alkaen. Tuntijako haastaa pientä kuntaa kuljetusten järjestämistä suhteessa koulupäivän pituuteen.

Nämä kehitystavoitteet tukevat osaltaan kuntastrategian toteutumista tehostaen kunnan tuottaman opetuksen toimintatapoja.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospittarit:
Tieto ja viestintätekniikan käyttäminen opetuksessa nykyaikaisilla välineillä ja ohjelmilla	Jokaisella 7-9 luokkalaisella oma kone, Tavoite 7-9 lk koneita 100 %
Turvallinen ja puuttuva koulu: yhteistyö kodin kanssa	Vanhempainiltojen määrä: 1/luokka/vuosi, yht. 10 Tavoite 1 vanhempainilta/luokka-aste
Jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen	Jatko-opintoihin päässeet, tavoite 100 %
Osallisuuden lisääminen	Kouluterveyskyselyn tulokset, tulokset paranevat kyselyn perusteella

Toimenpiteet:

Kaikilla 7-9- luokan oppilailla käytössä henkilökohtaiset koneet ja niitä käytetään opetuksessa säännöllisesti.

Digiopetuksen tutorointi opettajille

Järjestetään luokkakohtaisia tai yhteisiä vanhempainiltoja

Oppilaanohjaukseen panostetaan tehostetulla oppilaanohjauksella ja mahdollistetaan oppilaitos vierailut ja työelämään tutustumiset yli kuntarajojen.

Resurssit:

Perusopetuksen kustannukset muodostuvat pääosin henkilöstökustannuksista, vuokratilakustannuksista, oppilaskuljetuksista, ATPU-palveluista ja muista palveluiden ostoista sekä järjestelmien ICT- ja leasingkustannuksista.

Vuosiluokat 0–9 yh

- perusopetusryhmät 10
- oppilasryhmät: 8–15 minimi-maksimi -oppilasryhmäkoot

Erityisopetus

- pienryhmä 0-2 luokat 1
 - pienryhmä 3-4 luokat 1
 - pienryhmä 5-6 luokat 1
 - pienryhmä 7-9 luokat 1
- Pienryhmät käytössä tarvittaessa

Henkilökunta (Perusopetus)

- rehtori/sivistyspalvelujen osastopäällikkö 1
- opo-apulaisrehtori 1
- lehtorit 5
- luokanopettajat 8
- tuntiopettaja 1
- erityisluokanopettaja 4
- toimistosihteeri 1
- koulunkäynninohjaajat 5,6
- aamu- ja iltapäiväkerhon ohjaaja 0,4
- nuorisotyöntekijä 0,3
- KouluPT 0,4 (31.7.2026 saakka)

Perusopetus

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	52 111	5 450	8 700	60 %	8 700	8 700
Maksutuotot	7 573	6 400	5 000	-22 %	5 000	5 000
Tuet ja avustukset	5 053	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	19	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	64 755	11 850	13 700	16 %	13 700	13 700
Henkilöstökulut	-1 333 877	-1 356 540	-1 406 405	4 %	-1 406 405	-1 406 405
Palvelujen ostot	-701 926	-587 330	-589 688	0 %	-589 688	-589 688
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-64 148	-81 950	-78 430	-4 %	-78 430	-78 430
Muut toimintakulut	-309 868	-275 880	-308 350	12 %	-308 350	-308 350
TOIMINTAKULUT	-2 409 819	-2 301 700	-2 382 873	4 %	-2 382 873	-2 382 873
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-2 345 064	-2 289 850	-2 369 173	3 %	-2 369 173	-2 369 173
Rahoitustuotot ja -kulut	122	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-2 344 942	-2 289 850	-2 369 173	3 %	-2 369 173	-2 369 173
Poistot ja arvonalentumiset	-4 390	-3 015	-13 229	339 %	-13 229	-13 229
TILIKAUDEN TULOS	-2 349 332	-2 292 864	-2 382 402	4 %	-2 382 402	-2 382 402
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-2 349 332	-2 292 864	-2 382 402	4 %	-2 382 402	-2 382 402

Kansalaisopisto

Kansalaisopisto

Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:

Kansalaisopiston tehtävänä on tarjota kuntalaisille ja kunnassa oleskeleville mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen, itsensä kehittämiseen, yleissivistykseen sekä mielekkääseen vapaa-ajan harrastustoimintaan.

Kansalaisopiston palvelut ostetaan Kianta-Opistolta, Suomussalmelta.

Turvataan toiminnan jatkuvuus ja ylläpidetään edelleen monipuolista kurssitarjontaa, kannustamalla ja osallistamalla elinikäiseen oppimiseen ja oman hyvinvoinnin ylläpitämiseen.

Pidetään kansalaisopiston palvelut laadukkaina, edullisina ja helposti saatavilla. Kansalaisopiston toiminta edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia ja tukee laajasti kuntastrategian hyvinvoinnin parantamisen painopisteitä.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospittarit:
Turvataan monipuolinen ja kuntalaisten hyvinvointia tukeva toiminta ja osallisuuden parantaminen sekä erityisryhmien tuki	Kurssien määrä kpl/lukukausi Opiskelijoiden määrä hlöä/lukukausi Kustannukset euro/asukas/lukukausi Opintosetelien määrä kpl/lukukausi Saadut palautteet kpl/lukukausi Vos-rahoitus kattaa osan toteutuvista kurssikustannuksista (%-osuus), rahoitus pysyy vähintäänkin ennallaan
Yhteistyö kainuulaisten kansalaisopistojen kanssa	Yhteisten hankkeiden määrä kpl/lukukausi
Toimenpiteet:	
Tarjotaan monipuolista ja kuntalaisten hyvinvointia laajasti tukevaa toimintaa mahdollisuuksien mukaan koko kunnan alueella.	
Kansalaisopiston kurssitarjonta vastaa kuntalaisten tarpeita elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.	
Opistotoiminnan kehittäminen yhteistyössä Kianta-opiston kanssa.	
Palautteisiin/kehittämisehdotuksiin vastataan välittömästi.	
Resurssit:	
Kansalaisopiston kustannukset koostuvat pääosin palvelujen ostoista Kianta-Opistolta.	

Kansalaisopisto						
	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Maksutuotot	105	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	105	0	0	0 %	0	0
Henkilöstökulut	-3 334	-2 605	-2 717	4 %	-2 717	-2 717
Palvelujen ostot	-97 189	-75 130	-68 800	-8 %	-68 800	-68 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 118	-3 135	-3 580	14 %	-3 580	-3 580
Muut toimintakulut	-46 048	-35 540	-45 700	29 %	-45 700	-45 700
TOIMINTAKULUT	-150 689	-116 410	-120 797	4 %	-120 797	-120 797
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-150 585	-116 410	-120 797	4 %	-120 797	-120 797
VUOSIKATE	-150 585	-116 410	-120 797	4 %	-120 797	-120 797
TILIKAUDEN TULOS	-150 585	-116 410	-120 797	4 %	-120 797	-120 797
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-150 585	-116 410	-120 797	4 %	-120 797	-120 797

Kirjasto

Kirjasto

Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:

Lakisääteisen palvelun tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen, aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Kirjasto on hyvinvointipalvelu, jonka tarkoituksena on tuottaa sen käyttäjille yhdenvertaiset mahdollisuudet elämän eri tilanteista selviämiseen, itsensä kehittämiseen ja henkiseen virkistytymiseen sekä toimia kulttuurisena kohtaamispaikkana.

Keväällä 2025 päättyi Sydän-Kainuun kirjastoyhteistyö-hanke, minkä jälkeen aloitti kolmen kunnan yhteinen kirjastonjohtaja. Kirjastossa työskentelee myös yksi kirjastovirkailija.

Kirjastossa on myös meneillään Sydän-Kainuun lukevat-kunnat hanke, jota tehdään yhteistyössä Paltamon ja Ristijärven kanssa. Hankkeen tavoite on luoda lukutaitostrategia ja viedä se osaksi kunnan virallisia asiakirjoja lukutaitotyön edistämiseksi.

Tavoitteena on monipuolistaa edelleen kirjaston käyttöä ja kokoelmaa sekä jatkaa alueellista kirjastoyhteistyötä, tiivistää yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulun ja kulttuuritoimen kanssa.

Markkinoidaan kirjastoa monipuolisena ja maksuttomana tapahtuma-, näyttely-, kokous-, etätyö ja koulutustilana.

Kolmen kunnan yhteinen kirjastonjohtaja auttaa toimintojen yhtenäistämässä sekä lisää alueellista tasa-arvoa ja digitietoutta. Tiivistä yhteistyötä tehdään edelleen kirjastoyhteistyökuntien kesken eli Paltamon ja Ristijärven kanssa. Kokonaisuus edistää laajasti kuntastrategian painopistealueista hyvinvointia, tehostaa palveluprosesseja sekä kehittää rakenteita. Yhteistyötä jatketaan myös Kainet-kirjastokimpan kanssa, johon myös Hyrynsalmen kirjasto kuuluu.

Tavoitteena on varmistaa ja suunnitella turvalliset, terveelliset ja toimivat tilaratkaisut pitkälle tulevaisuuteen.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulostittarit:
Yhteisöllisyys ja osallisuus	Kirjailijavierailut, kirjavinkkaukset, lukupiirit, ryhmäkäynnit, näyttelyt, pop-up ja keskustelutilaisuudet sekä muut tapahtumat.
Kirjaston palvelukyvyn takaaminen hankkimalla uutta aineistoa, lainattavaa materiaalia ja kalustoa.	> 400 kirjaa / 1000 as (v. 2024 389) > lainattava porakone, vara-akut ja karkisarja > varattava ompelukone > kalustehankinta (kirjakärry)
Kirjaston käyttöaste vuodessa: Fyysiset käynnit suht. asukasluku Lainaajia suht. asukasluku Lainojen määrä	Tavoite / toteuma 2024: > 6 / 4 > 25 % asukkaista / 23 % > 9 / 7,4

Toimenpiteet:

Pidetään kirjastopalvelut avoinna ja saatavilla asiakkaille niin, että asiakaspalvelun ja omatoimiamajan määrä pysyy ennallaan. Opastetaan asiakkaita käyttämään omatoimikirjastoa, kirjaston laitteita ja palveluita. Huomioidaan asiakkaiden toiveet ja kehittämiskohteet. Kannustetaan asiakkaita jättämään palautetta ja/tai ottamaan yhteyttä sekä ilmoitetaan selkeästi, minne sellaisen voi jättää.

Kirjastossa ylläpidetään kokoelmaa siten, että se on ajan tasalla ja monipuolinen. Uudistetaan kokoelmaa ottamalla mukaan uusia aineistolajeja kuten lauta- ja konsolipelejä ja mahdollisuuksien mukaan esineitä. Kehitetään kirjastotilan viihtyvyyttä ja käytettävyyttä niin että lainattava aineisto on esillä saavutettavasti ja houkuttelevasti. Pidetään huolta, että hyllyt eivät ole liian täynnä ja aineistoa on esillä kirjastotilassa.

Kirjastossa tehdään resurssien puitteissa yhteistyötä koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa järjestämällä kirjaston käytön opastusta ja kirjavinkkauksia, järjestetään "matalan kynnyksen" -tapahtumia ja näyttelyitä, tarjotaan etätyötilaa asianmukaisin verkkoyhteyksin, kelan asiointipisteen toimintaa jatketaan tarpeen mukaan sekä jatketaan ja syvennetään alueellista kirjasto-yhteistyötä.

Resurssit:

Kirjastopalveluiden kustannukset koostuvat pääosin henkilöstökuluista, palveluiden- sekä aineiden- ja tarvikkeiden ostoista.

Henkilöstö:

- Kirjastovirkailija 1 htv
- Kirjastotoimenjohtaja 0,2 htv (yhteinen Paltamon ja Ristijärven kanssa)
- Osa-aikainen hankeryöntekijä

Määrälliset tunnusluvut	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS2027	TS 2028	Kainuu 2024*
Lainojen määrä / as	7	8	9	9	10	14
Kirjastokäynnit / as	4	5	6	6	7	7,2
Lainaajia / as	23	24	25	26	27	29,9
Toimintakulut €/as	72,7	71,6	75	75	75	65

* Opetus- ja kulttuuriministeriön tilasto 2024.

Kirjasto

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	397	600	600	0 %	600	600
Maksutuotot	562	600	600	0 %	600	600
Tuet ja avustukset	385	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	325	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	1 669	1 200	1 200	0 %	1 200	1 200
Henkilöstökulut	-70 575	-71 593	-50 024	-30 %	-50 024	-50 024
Palvelujen ostot	-23 792	-23 200	-38 533	66 %	-38 533	-38 533
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 577	-28 420	-29 120	2 %	-29 120	-29 120
Muut toimintakulut	-30 848	-25 890	-33 410	29 %	-33 410	-33 410
TOIMINTAKULUT	-151 791	-149 103	-151 087	1 %	-151 087	-151 087
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-150 123	-147 903	-149 887	1 %	-149 887	-149 887
VUOSIKATE	-150 123	-147 903	-149 887	1 %	-149 887	-149 887
TILIKAUDEN TULOS	-150 123	-147 903	-149 887	1 %	-149 887	-149 887
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-150 123	-147 903	-149 887	1 %	-149 887	-149 887

Kulttuuripalvelut

(Sis. kulttuuritoimi, musiikki ja taidekasvatus ja museo)

Musiikki ja taidekasvatus

Musiikki ja taidekasvatus	
Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:	
Perustehtävänä on tarjota paikkakunnalla mahdollisuus korkeatasoiseen ja tavoitteelliseen musiikin opiskeluun.	
Musiikinopetuspalvelut ostetaan Kainuun musiikkiopistolta, Kajaanista.	
Musiikkiopiston toiminnan osalta palvelujen määrä ja taso pyritään pitämään ennallaan ja helposti saatavilla kaikille ikäryhmille ja tämä tukee monipuolisesti kuntastrategian hyvinvoinnin parantamisen painopistettä.	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulosmittarit:

I, II ja III –tason tutkinnot	Suoritettujen tutkintojen määrä kpl/lukuvuosi Opiskelijamäärä hlö/lukuvuosi
Oppilaskonsertit	2 krt/lukuvuosi
Toimenpiteet: Yhteistyön jatkaminen ja toiminnan edelleen kehittäminen. Lasten ja nuorten osallistumismahdollisuudet musiikkiopiston tavoitteelliseen harrastamiseen ylläpidetään hyvällä tasolla.	
Resurssit: Musiikki ja taidekasvatuksen kustannukset koostuvat palvelujen ostoista. Opiskelijamäärää vastaava opetusresurssi tulee Kainuun musiikkiopistolta.	

Kulttuuritoimi ja museo

Kulttuuritoimi ja museo	
Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028: Kulttuuritoimen tehtävänä on tuottaa tai tukea kulttuurilain 3 §:n mukaisia palveluita eli helposti koettavia ja mahdollisimman saavutettavia kulttuurielämyksiä kaikenikäisille kuntalaisille. Lisäksi perustehtäviin kuuluu paikallisen kulttuurin kehittäminen ja vaaliminen hyrynsalmelaiset erityispiirteet huomioiden. Pyritään enemmän vaalimaan ja syventämään Hyrynsalmen omaa rikasta kulttuuriperintöä ja hyödyntämään sitä alueen maineen hallinnassa ja markkinoinnissa. Kulttuuri- ja museotoimintaa järjestettäessä huomioidaan paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet. Jatketaan valmistautumista OULU 2026 -kulttuuripääkaupunkivuoden tapahtumien toteuttamiseen. Kulttuuripalveluiden tavoitteet tukevat laajasti kuntastrategian hyvinvoinnin lisäämisen sekä palveluprosessien tehostamisen painopistealueita.	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulostittarit:
Hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä edistävän ja saavutettavan kulttuuritoiminnan järjestäminen, koordinointi ja toteuttaminen	Kulttuuripalveluiden kokonaiskustannukset €/asukas /vuosi Järjestettyjen tapahtumien/tilaisuuksien määrä väh. 4 tilaisuutta/vuosi Kaikukortin käyttäjien lukumäärä hlöä/vuosi Museotoimen aukiolo pv/kausi Museotoimen kävijämääräarvio hlöä/kausi -> kehitys positiivinen

	Museon kesätapahtumien määrä väh. 3 tapahtumaa/kausi Kulttuuritoimelta jaettujen avustusten summa €/vuosi, järjestöltä edellytetään rekisteröitymistä lähellä.fi-palveluun Koululaiskonsertti 1 x lukukausi Teatteri- tai konserttimatka 1 x vuosi Alueteatterineuvottelukunnan kokous 1-2 kokousta/vuosi Kuntien kulttuuriyhteistyötapaamisten määrä väh. 3 tapaamista/vuosi
Kulttuurikasvatussuunnitelman mukainen toiminta toteutuu varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa	Kulttuurikasvatussuunnitelmaan (KOPS:iin) kirjatut työpajat toteutuvat 100 %
Toimenpiteet: Järjestetään tilaisuuksia ja tapahtumia resurssien puitteissa. Toteutetaan teatteri- tai konserttimatkat yhteistyössä kirjaston kanssa. Osallistutaan Konsertti joka kouluun -hankkeeseen. Näyttelyt ja taiteilijavierailut järjestetään yhteistyössä sivistystoimen yksiköiden kanssa. Kulttuurikasvatussuunnitelman puitteissa tarjottava taidealoittain vaihtuva ja luokka-asteittain etenevä itseilmaisuun, kuvataiteeseen ja käsityöhön sekä käsin kirjoittamiseen liittyvät työpajat yhteistyössä Kulttuurin ja muiden sopimuksessa määriteltujen toimijoiden kanssa. Jaetaan kulttuuriavustukset 2000 € vuosittain Sivistyspalvelujen osastopäällikkö on alueteatterineuvottelutoimikunnan jäsen Tehdään yhteistyötä Kainuun kuntien kirjastojen, koulujen, Mustarindan ja Kainuun museon kanssa sekä ollaan mukana mm. OULU2026 -kulttuuripääkaupunkihankkeessa ja Taiku-Sydän -verkostossa.	
Resurssit: Kulttuuritoimen (sis. museon) kustannukset koostuvat pääasiassa koulutus- ja kulttuuripalvelukustannuksista (tapahtumat, konsertit, kulttuurikasvatussuunnitelman toteutus) ja palkkakustannuksista. Osa sivistyspalvelujen henkilöstöstä toimii oman työn ohessa kulttuurituottajina. Museo-oppaina toimivat koulunkäynninohjaajat ja kesätyöntekijät.	

Kulttuuripalvelut						
	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	0	1 000	900	-10 %	900	900
Maksutuotot	1 122	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	1	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	1 123	1 000	900	-10 %	900	900
Henkilöstökulut	-17 012	-19 363	-24 512	27 %	-24 512	-24 512
Palvelujen ostot	-38 412	-45 630	-39 880	-13 %	-39 880	-39 880
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 845	-2 310	-2 430	5 %	-2 430	-2 430
Avustukset	-750	-1 000	-2 000	100 %	-2 000	-2 000
Muut toimintakulut	-2 726	-2 780	-2 900	4 %	-2 900	-2 900
TOIMINTAKULUT	-62 744	-71 083	-71 722	1 %	-71 722	-71 722
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-61 622	-70 083	-70 822	1 %	-70 822	-70 822
VUOSIKATE	-61 622	-70 083	-70 822	1 %	-70 822	-70 822
TILIKAUDEN TULOS	-61 622	-70 083	-70 822	1 %	-70 822	-70 822
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-61 622	-70 083	-70 822	1 %	-70 822	-70 822

Vapaa-aikapalvelut

Liikuntatoimi	
Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:	
Liikuntatoimen perustehtävä on kaikenikäisten kuntalaisten liikunnallisen elämäntavan tukeminen sekä terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen. Liikuntatoimen tilannekuva on vakiintunut. Kuntalaisten liikkumismahdollisuuksia edistetään tarjoamalla omatoimisia ja ohjattuja palveluja veloituksetta ja pienillä kustannuksilla. Hyrnsalmen kuntastrategiaan on tavoitteeksi asetettu kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen ja liikuntatoimen osuus siinä on suuri. Liikuntatoimen tarkoitus ei ole vain tuottaa ja mahdollistaa liikuntaa, vaan tarkoitus on olla mukana lisäämässä ihmisten arkiliikkumista ja liikkumista, tapahtui se sitten kulttuurin, kirjaston, koulun, hyvinvointialueen tai järjestön kanssa yhteistyössä. Liikuntatoimen kehitystavoitteena on huomioida kaikenikäiset kuntalaiset toiminnassaan. Tällä hetkellä lapset ja ikäihmiset on huomioitu hyvin, mutta työikäisille tarjontaa on vähemmän ja työikäiset osallistuvat vähemmän tarjolla olevaan ohjattuun toimintaan. Työikäinen liikkuu havaintoihin perustuen enemmän omatoimisesti, jolloin omatoimisten liikuntapaikkojen ylläpitäminen ja kehittäminen on tärkeää.	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulosmittarit:
Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen	Liikkumismahdollisuuksien ylläpitäminen:

Osallisuuden parantaminen Edistetään kuntalaisten hyvinvointia yhteistyössä hyvinvointialueen, muiden kuntien ja järjestöjen kanssa	- Ohjatut ryhmät ja niiden kävijämäärät, tavoite väh. 1 ohjattu ryhmä/ikäluokka ja väh. 8-10 kävijää/ryhmä - Kuntosalin käyttöaste (tavoite väh. 150 käyttäjää/kk) - Salivuorojen varaukset, tavoite urheiluseurojen/harrastusryhmien vuoroja olisi väh. 2 vuoroa/viikko/sali ja perhevoroja väh. 5/viikko/sali. - Omatoimisten liikuntapaikkojen kehittäminen jatkuu kunnan sisäisenä yhteistyönä, väh. 1 kehitys/valtuustokausi - Asiakaspalautteet palveluista, palautekyselyitä väh. 1/vuosi - Hyvinvointikyselyt 1/valtuustokausi - Hytetu-työ kunnassa sekä alueellisesti, kokouksia väh. 4/vuosi - Aktivoidaan ja avustetaan urheiluseurojen toimintaa, avustuksia jaetaan 8500 €/vuosi, tavoitteena hakijoita väh. 5 seuraa/vuosi, järjestöltä edellytetään rekisteröitymistä lähellä.fi-palveluun - Yhteiset tapahtumat ja hankkeet, tavoite väh. 3 hyvinvointia lisäävää tapahtumaa/vuosi - Hyvinvointia edistäviä hankkeita kunnassa väh. joka toinen vuosi
Toimenpiteet: Haetaan hankerahoitusta tarveperusteisesti ja suunnitelmallisesti vuosittain. Rahoituksen avulla voidaan kehittää palveluja, niiden saatavuutta ja laatua sekä henkilöstön osaamista. Lasten ja nuorten maksuttoman kerhotoiminnan ylläpitäminen (mm. Harrastamisen suomen malli, lasten ja nuorten paikallinen harrastustoiminta). Tehdään ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä: toteutetaan Kainuun Liikkumisohjelmaa – Liikkumislupaus 2030, osallistutaan kuntana Voimaa vanhuuteen -ohjelmaan -Kainuussa, toteutetaan Kainuun Mielenhyvinvoinnin ohjelmaa kunnassa. Nyky aikaisten järjestelmien hyödyntäminen palvelujen saavutettavuudessa esim. verkko-kauppa Kunnan, koulun, kansalaisopiston, urheiluseurojen sekä yhdistysten välinen yhteistyö	
Resurssit: Liikuntatoimen kustannukset koostuvat pääasiassa henkilöstökuluista sekä tarvittavista hankinnoista Vapaa-aikaohjaaja/hyvinvointikoordinaattori 1 htv	

Nuorisotoimi

Nuorisotoimi	
Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:	
Nuorisotoimen perustehtävä on nuoret kohtaava ja tavoittava nuorisotyö, sekä nuorten vaikuttamismahdollisuuksien ja osallisuuden lisääminen. Nuorisotoimen tilannekuva on vakiintunut. Toimintaa pyritään ohjaamaan ja kehittämään nuorten aloitteita ja toiveita kuunnellen. Nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia lisätään nuorisovaltuustotoiminnalla sekä avoimella nuorten kuulemisella. Kuntastrategiassa tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen ja lasten ja nuorten hyvinvointi on osa sitä. Nuorisotoimessa pyritään saamaan nuorten ääni kuuluviin ja tuottamaan heidän hyvinvointiaan lisääviä palveluita.	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospittarit:
Nuorten hyvinvoinnin edistäminen	- Nuodo-tilastointijärjestelmä käytössä - koulunuorisotyötä väh. 1pv/viikko - nuorisotila auki väh. 2x/viikko, kävijöitä väh. 10hlö/aukioloaika - kerhotoiminta, maksuttomia erilaisia kerhoja väh. 3/lukuvuosi - loma-aikoina toimintaa väh. 2krt/vuosi - palautekyselyitä 1/vuosi - Avustukset 3000€/vuosi, tavoitteena väh. 2 hakijaa/vuosi, järjestöltä edellytetään rekisteröitymistä lähellä.fi-palveluun - Yhteistyössä järjestettyjen lasten ja nuorten tapahtumien määrä väh. 2/vuosi - väh. 6 oppilasta mukana/kausi - aloitteiden/järjestettyjen toimintojen tavoitemäärä 1kpl/vuosi - kokouksia väh. 8 kokousta/vuosi - etsivä nuorisotyöntekijä tavoittaa yhteiskunnasta pudonneita ja syrjäytymisvaarassa olevia nuoria - asiakkuuksien määrä, tavoite 0-1 hlö/vuosi - koulupudokkaiden määrä, tavoite 0-1 hlö/vuosi Ankkuritoiminnan käynnistäminen yhteistyössä Suomussalmen kunnan kanssa
Toteutetaan lasten ja nuorten toiveisiin perustuvaa nuorisotyötä useissa eri tiloissa	
Avustetaan järjestöjen toimintaa	
Aktiivinen nuorisovaltuustotoiminta	
Tuloksellinen etsivä nuorisotyö	
Toimenpiteet:	

Lapsia ja nuoria kiinnostavien tapahtumien, kerhojen ja leirien järjestäminen huomioiden myös loma-ajat ja lähikuntien tarjonta. Hankkeiden jatkuvuus (mm. Harrastamisen Suomen malli). Nuorten iltatoiminnan sisällön kehittäminen.

Säännöllinen moniammatillinen yhteistyö koulukuraattorin, kouluterveydenhoitajan, etsivän nuorisotyöntekijän ja alueen eri viranomaisten kanssa (mm. poliisi).

Nuorisovaltuuston toimintaa jatketaan aktiivisena ja säännöllisenä. Nuorisovaltuusto osallistuu myös alueellisiin kokouksiin.

Resurssit:

Nuorisotoimen kustannukset koostuvat pääosin henkilöstökuluista ja tarvehankinnoista.

- Nuoriso-ohjaaja 0,7 htv
- Nuoriso-ohjaaja 0,1 htv (31.7.2026 saakka)
- Etsivä nuorisotyöntekijä 0,2 htv, palvelu yhteistyössä Suomussalmen kanssa

Vapaa-aikapalvelut

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Maksutuotot	13 367	7 000	8 000	14 %	8 000	8 000
Tuet ja avustukset	939	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	55	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	14 361	7 000	8 000	14 %	8 000	8 000
Henkilöstökulut	-48 985	-58 754	-64 377	10 %	-64 377	-64 377
Palvelujen ostot	-33 641	-40 925	-46 150	13 %	-46 150	-46 150
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 971	-10 620	-11 340	7 %	-11 340	-11 340
Avustukset	-11 500	-11 500	-11 500	0 %	-11 500	-11 500
Muut toimintakulut	-84 369	-98 430	-89 370	-9 %	-89 370	-89 370
TOIMINTAKULUT	-188 465	-220 229	-222 737	1 %	-222 737	-222 737
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-174 104	-213 229	-214 737	1 %	-214 737	-214 737
VUOSIKATE	-174 104	-213 229	-214 737	1 %	-214 737	-214 737
Poistot ja arvonalentumiset	-211	0	-2 535	0 %	-2 535	-2 535
TILIKAUDEN TULOS	-174 315	-213 229	-217 272	2 %	-217 272	-217 272
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-174 315	-213 229	-217 272	2 %	-217 272	-217 272

Sivistystoimen hankkeet 2026

Sivistystoimen käynnissä olevien hankkeiden omarahoitussuus on noin 10.000 euroa. Kaikkien hankkeiden jatkosta vuodelle 2026 ei ole vielä saatu päätöstä.

Hankkeen nimi	Painopiste/tavoite	Avustus/omarahoitus €
Kuntokipinä – Uusi aika (Suomussalmen ja Hyrynsalmen yhteishanke)	Opetussuunnitelman mukaisen liikunnan-opetuksen laadullinen kehittäminen	33.000 e omarahoitus 2026 3.080 €

Tuen tarpeeseen vastaa- minen varhaiskasvatuk- sessa ja perusopetuk- sessa/valtion erityisavus- tus varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-ar- voa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027	Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuk- sen koulutuksellisen tasa-arvon ja yhden- vertaisuuden edistäminen	myönnetään vuo- sittain 46.386,67 €/v (sillä ehdolla, että eduskunta myöntää määrära- hat), tuolloin omarahoitus 2026 9.280 €
Loma-aikaan sijoittuvat päiväleirit sekä viikoittai- nen kerhotoiminta	Lasten ja nuorten loma-ajan ohjattu päivä- leiri- ja kerhotoiminta mm. käden taitojen ja luontoon liittyvien aiheiden ja sosiaalis- ten taitojen vahvistaminen	3.300 € omarahoitus 2026 138 €
Sydän-Kainuun lukevat kunnat (Paltamon, Risti- järven ja Hyrynsalmen yhteishanke)	Kansallisen lukutaitosstrategian toimeen- panon edistäminen	25.600 € omarahoitus 2026 1.706 €
Verkosto Peruskoulu - hanke (Itä-Suomen Yli- opisto)	Monipaikkaisen opetuksen kehittäminen	4.500 € omarahoitus 0 €
DOK Digioppimisen polku Kainuuseen - hanke KAMK	Hyvinvointi nähtiin mahdollisena osana tu- levaa hanketta, muttei keskeisimpänä ke- hittämiskohteena. Keskusteluissa ja use- amman kunnan puheenvuorossa kannat- tettiin monipaikkaopetuksen pedagogista kehittämistä. Yhtenä ideana oli myös teko- älyn opetuskäytön kehittäminen (ei pu- heenvuoroja tähän liittyen). Lisäksi esillä oli digihyvinvointi ja pedagogisen mentori- toiminnan kehittäminen sekä osaamisen johtamisen kehittäminen. Esille nostettiin myös osaamisen tunnistamisen ja osaami- sen kehittämisen strategioiden laatiminen. Lisäksi keskustelussa nousi esille osaami- sen jakaminen sekä verkostoitumistoimin- nan tukeminen yli kunta- ja organisaatiora- jojen.	omarahoitus 2026 arvio 1.500 €
Vapaan sivistystyön opintoteliavustukset 2025	Aikuisopiskelusta perittävien maksujen korvaamiseen tai alentamiseen vapaan si- vistystyön vapaaehtoisessa koulutuk- sessa.	2.500 € omarahoitus 0 €
Liekki -Liikunta elämän- tavaksi kaikille -hanke	Liikunta elämäntavaksi kaikille	omarahoitus 2026 245 €

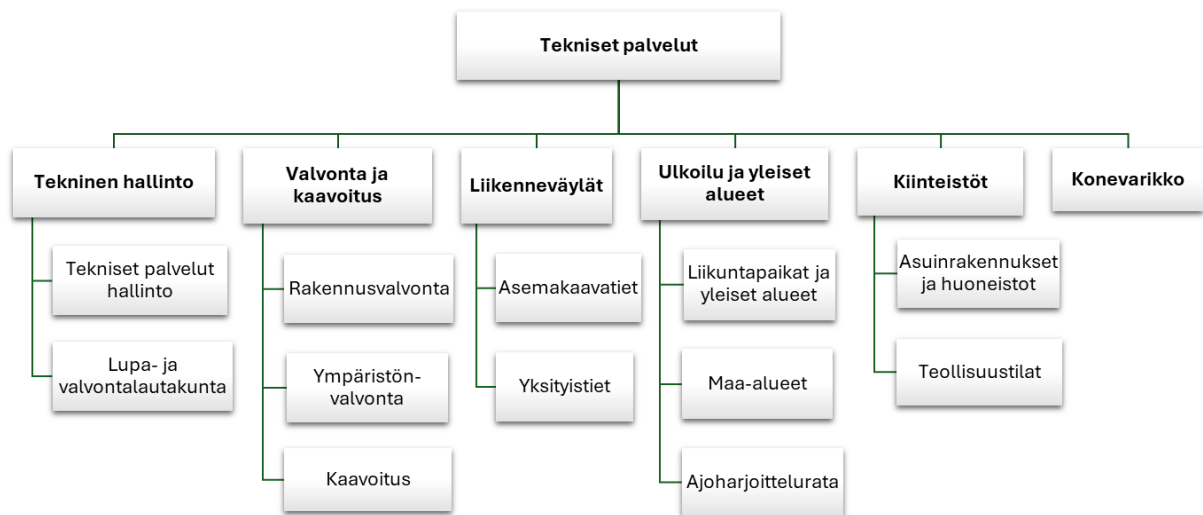
Suomen mallin harraste-toiminta 6. kausi (Kajaanin kaupunki hal- linnoi)	Kainuun kuntien yhteinen ponnistus maa- kunnan lasten ja nuorten harrastusten hy- väksi. Aktivoida harrastamaan etenkin ne lapset ja nuoret, jotka ovat harrastustoi- minnan ulkopuolella.	Avustus syksy -25- kevät -26, 24.022 € omarahoitus kevät 2026 n. 3.000 € jos hanke jatkuu ja rahoitus saadaan, omarahoitus syksy 2026 arvio 2.000 €
Mahdollinen 7. toiminta- kausi		

Sivistyspalvelujen hanketoiminta

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	14 139	0	15 100	0 %	15 100	15 100
Maksutuotot	17	0	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	67 036	0	74 486	0 %	47 886	47 886
TOIMINTATUOTOT	81 192	0	89 586	0 %	62 986	62 986
Henkilöstökulut	-99 967	0	-96 854	0 %	-62 080	-62 080
Palvelujen ostot	-13 661	0	-2 980	0 %	-2 100	-2 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 491	0	-1 910	0 %	-1 350	-1 350
Muut toimintakulut	-4 327	-5 580	-5 690	2 %	-5 690	-5 690
TOIMINTAKULUT	-122 446	-5 580	-107 434	1 825 %	-71 220	-71 220
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-41 254	-5 580	-17 848	220 %	-8 234	-8 234
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 150	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-42 404	-5 580	-17 848	220 %	-8 234	-8 234
TILIKAUDEN TULOS	-42 404	-5 580	-17 848	220 %	-8 234	-8 234
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-42 404	-5 580	-17 848	220 %	-8 234	-8 234

Tekniset palvelut

Perustehtävä on tuottaa teknisten palveluiden alaiset toiminnot kuntalaisille ja kuntaorganisaatiolle asiakaslähtöisesti, edullisesti, laadukkaasti ja joustavasti. Teknisten palveluiden tehtäväkenttä on laaja, kuten seuraava kuva osoittaa. Tekniset palvelut ylläpitävät ja luo laadukkaat ja ajantasaiset puitteet matkailijoille, vapaa-ajan asukkaille ja kuntalaisille sekä yrityksille. Tekniset palvelut ylläpitävät ja tuottavat laadukkaat palvelut kirkonkylän ja Ukkohallan alueille.



Kuva 6. Teknisten palveluiden alainen toiminta.

Talousarviovuosi 2026 noudattelee pitkälti edellisen vuoden talousarviota:

- Kiinteistöjä on edelleen tyhjiillään ja vajaakäytössä, mikä aiheuttaa vuokratuottojen pientymistä. Tyhjiillään olevien kiinteistöjen aiheuttamia kustannuksia minimoidaan kiinteistöstrategialla. Kiinteistöstrategia laaditaan vuoden 2026 aikana.
- Kiinteistöjen energian kulutusta seurataan ja säädetään.
- Kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpitoon ja korjauksiin kiinnitetään huomiota. Korjaustoimissa joudutaan priorisoimaan eri kiinteistöjen välillä ja aikatauluttamaan korjaustoimenpiteet eri vuosille.
- Kiinteistöjen korjaustoimenpiteet vaativat tekniseltä hallinnolta entistä enemmän asiantuntemusta ja oikea-aikaista resursointia korjaustoimenpiteisiin.
- Luvattomia rakennuksia tarkastellaan rakennusvalvontakäyntien yhteydessä.
- Liikuntapaikkojen ja reitistöjen hoitoon panostetaan sekä latuverkoston laajuus pidetään nykyisellä tasolla. Latuverkosta ylläpidetään kustannustehokkaasti ja latuverkosto on kokonaisuudessaan hoidettuna läpi hiihtokauden. Ukkohallan alueen latuverkoston hoito on siirretty alueen palveluntuottajan vastuulle.
- Yksityistieverkoston kunnossapidosta vastaa kunta, mutta varaudutaan yksityisteiden tiekuntien uudelleen järjestäytymiseen. Kaava- ja yksityisteiden talvikunnossapidon urakkasopimukset ovat voimassa vuoden 2027 kevääseen saakka. Yksityisteiden kunnostukseen on lisätty määrärahavaraus.
- Hyrynsalmen kunnan tehtävänä on seurata ulkoistettujen ateria- ja puhtaanapitopalveluiden sopimusten toteutumista ja palveluiden laadun kehitystä.
- Henkilöstökulut kasvavat KVTES yleiskorotuksen mukaisesti. Teknisten palveluiden käytötalousarvion laadinnassa on myös huomioitu lisähenkilöstöresurssien tarvetta puistojen ja yleisten alueiden hoitotoimenpiteisiin.

Tekniset palvelut

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	311 093	161 000	188 000	17 %	188 000	188 000
Maksutuotot	91 306	92 700	98 500	6 %	98 500	98 500
Tuet ja avustukset	27 487	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	1 739 750	1 661 750	1 710 370	3 %	1 710 370	1 710 370
TOIMINTATUOTOT	2 169 636	1 915 450	1 996 870	4 %	1 996 870	1 996 870
Henkilöstökulut	-710 109	-696 101	-758 921	9 %	-743 933	-743 933
Palvelujen ostot	-1 243 726	-1 226 320	-1 287 610	5 %	-1 247 610	-1 247 610
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-657 854	-618 400	-614 750	-1 %	-614 750	-614 750
Avustukset	-9 777	-12 000	-15 500	29 %	-15 500	-15 500
Muut toimintakulut	-408 305	-384 470	-392 380	2 %	-392 380	-392 380
TOIMINTAKULUT	-3 029 771	-2 937 291	-3 069 161	4 %	-3 014 173	-3 014 173
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-860 135	-1 021 841	-1 072 291	5 %	-1 017 303	-1 017 303
Rahoitustuotot ja -kulut	188	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-859 947	-1 021 841	-1 072 291	5 %	-1 017 303	-1 017 303
Poistot ja arvonalentumiset	-550 584	-537 333	-600 574	12 %	-600 574	-600 574
TILIKAUDEN TULOS	-1 410 532	-1 559 174	-1 672 865	7 %	-1 617 877	-1 617 877
Varausten ja rahastojen muutos	49 694	0	0	0 %	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 360 838	-1 559 174	-1 672 865	7 %	-1 617 877	-1 617 877

Tekninen hallinto

Tekninen hallinto:

Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:

Tulosalue tuottaa tekniseen hallintoon ja asumiseen liittyvät palvelut kuntalaisille. Lisäksi tulosalue vastaa oheispalveluiden tuottamisesta kunnan muille hallintokunnille. Näitä oheispalveluja ovat toimitilat ja kiinteistönhoitopalvelut sekä yleisten alueiden palveluiden tuottaminen.

Kehitetään ja koordinoidaan koko teknisten palveluiden toimialaa asiakaslähtöisesti ja palveluprosesseja uudistaen ja sähköistäen.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):

Palveluprosesseja kehitetään asiakaslähtöisesti ja mm. sähköisiä kanavia hyödyntäen. Sujuva ja nopea yhteydenottoihin ja palautteisiin reagointi (sekä ulkoiset että sisäiset asiakkaat)

Strategisen kuntayhteistyön lisääminen

Tulosalue tuottaa palvelut asiakaslähtöisesti, nopeasti, taloudellisesti ja laadukkaasti.

Tuotos- ja tulospittarit:

Tavoiteaika yhteydenottoihin/palautteisiin vastaamisessa 1 viikko.

Uudet yhteistyösopimukset, vähintään 1 uusi

Asioiden läpimenon sujuvuus (aloite, valmistelu, päätös, toimeenpano).
Määrärahojen riittävyys

Aloitteet käsitellään viipymättä	Tekijälle vastataan viikon kuluessa
Toimenpiteet: Lupa- ja valvontalautakunta kokoontuu määräajoin, kun päätöksentekoon tulevia asioita ilmenee. Asiat suunnitellaan ja valmistellaan esittelijän johdolla perusteellisesti, suunnitelmallisesti ja viivyttämättä. Investointien ja palvelujen valmistelu kunnanhallituksen päätettäväksi sekä toteutuksen koordinointi.	
Resurssit: (ks. myös seuraava taulukko): • Tekniset palveluiden viranhaltijat ja toimihenkilöt. • Konsulttipalveluina ostettavat asiantuntijapalvelut.	

Tekninen hallinto

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	49 752	50 000	52 000	4 %	52 000	52 000
Maksutuotot	4 630	0	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	779	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	453	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	55 615	50 000	52 000	4 %	52 000	52 000
Henkilöstökulut	-217 770	-221 336	-219 070	-1 %	-219 070	-219 070
Palvelujen ostot	-53 386	-59 400	-49 500	-17 %	-49 500	-49 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 049	-1 800	-1 850	3 %	-1 850	-1 850
Avustukset	-9 777	-12 000	-12 000	0 %	-12 000	-12 000
Muut toimintakulut	-7 034	-5 100	-7 050	38 %	-7 050	-7 050
TOIMINTAKULUT	-289 017	-299 636	-289 470	-3 %	-289 470	-289 470
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-233 402	-249 636	-237 470	-5 %	-237 470	-237 470
VUOSIKATE	-233 402	-249 636	-237 470	-5 %	-237 470	-237 470
TILIKAUDEN TULOS	-233 402	-249 636	-237 470	-5 %	-237 470	-237 470
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-233 402	-249 636	-237 470	-5 %	-237 470	-237 470

Valvonta ja kaavoitus

Valvonta ja kaavoitus:

Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:

Tulosalue sisältää rakennus- ja ympäristönvalvonnan sekä kaavoituksen ohjauksen. Tulosalueen perustehtävänä on tuottaa rakennus- ja ympäristönvalvontaan liittyvät palvelut. Ympäristönvalvontapalvelut ostetaan Suomusalmen kunnalta.

Ympäristönvalvonta valmistelee kuntaan lakisääteiset velvoitteet, kuten ympäristönvalvontasuunnitelman ja siihen liittyvän ohjelman ajan tasalle.

Tavoitteena on kaavoittaa viihtyisiä ja haluttuja omakotitontteja uusille asukkaille. Kaavoituksen kautta mahdollistetaan uudentyyppisten yritysten sijoittuminen paikkakunnalle ja samalla kasvattaen elinvoimaisuutta. Kaavoituksen ostopalveluna hankittavat konsulttipalvelut on tarkoitus siirtää kunnanhallituksen alaisuuteen v. 2026 alusta.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospittarit:
Kunta erottuu laadukkailla rakennusvalvonnan palveluilla edukseen.	Palvelut hyvin saatavissa ja vastaavat asiakkaiden tarpeisiin. Laadun arviointi asiakaspalautteen avulla.
Viivytyksetön lupakäsittely: rakentamislupien ja poikkeamislupien käsittelyaika on enintään kolme kuukautta (vaativat hankkeet 6kk)	Käsittelyaikojen seuranta rakennusvalvonnasta: - rakentamisluvat 3 - 6 kk - poikkeamisluvat 3 - 6 kk
Ympäristönvalvontasuunnitelma ja ympäristönvalvontaohjelma	Valmiina vuoden 2026 loppuun mennessä
Ympäristönsuojeluun liittyvien lupien, ilmoitusten ja rekisteröintien käsittelyt viivästyksittä	Käsittelyaikojen seuranta - maa-ainesluvat 4 - 6 kk - maa-aines ja ympäristölupien yhteiskäsittelyt 4 - 8 kk - ympäristöluvat 4 - 6 kk
Keskeneräisten kaavojen loppuunsaattaminen ja uusien kaavaprosessien suunnitteleminen.	- Selvitykset uusista rantarakentamiskoista - Kirkonkylän asemakaavan muutos Iston koulun ympäristössä valmistuu 2026 - Laskutie 10 -alueen kaavamuuos valmistuu 2026 - Ukkohallan huipun kaavoitus valmistuu 2026

Toimenpiteet:

Lakisääteiset tarkastukset tarpeen mukaan. Ympäristönvalvontasuunnitelman ja ohjelman valmistelu.

Alueidenkäyttölain tuomat vaikutukset:

- Rakennusjärjestyksen uudistaminen
- RYHTI-hanke kaavoitus- ja rakennuslupatiedon digitaalinen hyödyntäminen

Resurssit: (ks. myös seuraava taulukko):

- Henkilöstömenot: rakennustarkastaja (½) 30.4.2026 saakka, jonka jälkeen virka on kokoaikainen
- Ympäristönvalvonta ostopalveluna

Valvonta ja kaavoitus

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	7 525	4 000	500	-87 %	500	500
Maksutuotot	11 581	11 000	14 500	32 %	14 500	14 500
Tuet ja avustukset	20 362	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	3 035	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	42 503	15 000	15 000	0 %	15 000	15 000
Henkilöstökulut	-60 843	-48 055	-80 057	67 %	-80 057	-80 057
Palvelujen ostot	-91 849	-95 620	-103 610	8 %	-103 610	-103 610
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-137	-450	-500	11 %	-500	-500
Muut toimintakulut	-79	0	0	0 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-152 908	-144 125	-184 167	28 %	-184 167	-184 167
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-110 405	-129 125	-169 167	31 %	-169 167	-169 167
VUOSIKATE	-110 405	-129 125	-169 167	31 %	-169 167	-169 167
Poistot ja arvonalentumiset	-990	-990	-990	0 %	-990	-990
TILIKAUDEN TULOS	-111 395	-130 115	-170 157	31 %	-170 157	-170 157
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-111 395	-130 115	-170 157	31 %	-170 157	-170 157

Liikenneväylät

Liikenneväylät:

Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:

Kunnan kunnossapidossa olevien teiden hoitaminen urakka-asiakirjojen mukaisesti. Kunnossapitovastuulla olevaa tieverkostoa on n. 200 tie-km.

Vähintään 1000 m:n pituiset asutut yksityistiet ja kiinteistöjen pääsytiät ovat kunnan kunnossapidossa. Talvi- ja kesäkunnossapidossa on keskustaajamassa n. 29 km ja Ukkohallassa n.17 km asemakaavateitä sekä haja-alueella n. 155 km yksityisteitä.

Liikenneväylien kunnossapito tukee kuntastrategian saavutettavuus- ja vetovoimaisuustavoitteita. Kehitystavoitteena on liikenneväylien kunnossapidon kehittäminen tehokkaaksi ja laadukkaaksi. Erityisenä painopisteenä on tukea, aktivoida ja kehittää tiekuntien toimintaa.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):

Tulosalue tuottaa palvelut nopeasti, oikea-aikaisesti, kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Kustannustaso pidetään kilpailukykyisenä.

Järjestäytyneet, toimivat ja aktiiviset tiekunnat.

Tuotos- ja tulospittarit:

Tavoiteaika yhteydenottoihin/palautteisiin vastaamisessa 1 viikko.

Tavoitelaaadun todentaminen asiakaspalautteen kautta.

Kunnan nettokustannuskehitys €/km.

Tiekuntien järjestäytymisaste nousee
Tiekuntien kokouspöytäkirjojen toimittaminen 4 vuoden välein.

Toimenpiteet:

Alueurakoiden kilpailutus ja toteutuksen valvonta.
Yksityistiekuntien kontaktointi, neuvonta ja kannustaminen järjestäytymiseen.
Yksityisteiden tieyksiköiden mukaisia maksuja laskutetaan metsäyhtiöiltä.

Resurssit: (ks. myös seuraava taulukko):

- Käyttöpäällikkö, asiantuntijapalveluiden ostot
- Alueurakat ostopalveluina

Liikenneväylät

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	19 709	12 000	21 000	75 %	21 000	21 000
TOIMINTATUOTOT	19 709	12 000	21 000	75 %	21 000	21 000
Henkilöstökulut	-2 427	-3 575	-3 957	11 %	-3 957	-3 957
Palvelujen ostot	-359 417	-327 100	-374 000	14 %	-349 000	-349 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 190	-24 500	-22 800	-7 %	-22 800	-22 800
TOIMINTAKULUT	-388 034	-355 175	-400 757	13 %	-375 757	-375 757
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-368 325	-343 175	-379 757	11 %	-354 757	-354 757
VUOSIKATE	-368 325	-343 175	-379 757	11 %	-354 757	-354 757
Poistot ja arvonalentumiset	-36 757	-34 213	-61 937	81 %	-61 937	-61 937
TILIKAUDEN TULOS	-405 082	-377 388	-441 694	17 %	-416 694	-416 694
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-405 082	-377 388	-441 694	17 %	-416 694	-416 694

Ulkoilu ja yleiset alueet**Ulkoilu ja yleiset alueet****Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:**

Ylläpitää, kunnostaa ja kehittää kuntalaisille ja matkailijoille turvalliset ja käytännölliset liikuntapaikat. Tulosalue sisältää puistot ja yleiset alueet, liikuntapaikat ja erilaiset reitistöt, torin, metsätilat, vuokralle annetut tontit sekä ajoharjoitteluradan.

Tuetaan alueen yleistä viihtyvyyttä ja vetovoimaisuutta sekä aktivoidaan kuntalaisia ja matkailijoita harrastamaan liikuntaa ja liikkumaan luonnossa (kuntastrategian tavoitteiden mukaista toimintaa).

Erityisinä lähivuosien kehittämisteemoina ovat taajama-alueen ja Ukkohallan matkailukeskuksen yleisilmeen parantaminen siten, että otetaan huomioon kuntalaisten, yrittäjien ja mökinomistajien toiveet. Mahdollistetaan kuntalaisen osallistuva suunnittelu.

Hyvinvointia ja viihtyvyyttä tuottavat viihtyisät yleiset alueet ja laadukkaat reitistöt, ladut, kelkkaurat, kesäreitistöt ja lähiliikuntapaikat. Metsätiloja hoidetaan suunnitelman mukaan, hyödyntäen järkevästi puumarkkinatilanne.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulosmittarit:
Liikuntapaikkoja, reittejä ja ympäristön viihtyisyyttä kehitetään kunnan omana työnä. Reitistöt pidetään turvallisessa ja käyttäjäystävällisessä kunnossa. Kunnossapitoa priorisoidaan kysynnän ja olosuhteiden mukaan. Hiihtolatuja ja liikuntapaikkojen käyttöasteen kasvu.	Asiakaspalautteet tarkastellaan kohteittain ja arvioidaan toimenpidetarve. Hiihtolatuja ja jatkossa muidenkin reittien käyttöä seurataan liiketunnistinlaskurilla.
Toimenpiteet: Kunnossa pidettäviä hiihtolatuja on yhteensä n. 60 km ja patikointireittejä 52 km sekä maastopyöräreitistöjä n. 100 km. Reittien varrella on yhteensä 16 laavua tai kotaa varusteineen. Reitistöjen rakenteiden huoltotoimenpiteet ja laavujen puuhoito. Moottorikelkkareittien kunnossapitoa tehdään määräajoin talviaikana, urien pituus on n. 50 km. Vapaakelkkailualueen sopimus on uusittu ja se on voimassa 10/2029 saakka. Kunnan latukoneella ajetaan kirkonkylän ladut ja yhdyslatu Tuomivaaran ladun risteykseen saakka. Ukkohallan alueen latuverkoston kunnossapidosta vastaa Vaara- Kainuun matkailuyhdistys kaudella 2025–2026. Puistojen ja yleisten alueiden hoitotoimenpiteisiin on varattu henkilöstöresursseja.	
Resurssit: (ks. myös seuraava taulukko): - Käyttöpäällikkö ja liikuntapaikkojen hoitaja. - Kalusto: latukone, jäänhoitokone, mönkijä ja moottorikelkka - Ukkohallan latuverkosto ylläpidetään Vaara-Kainuun matkailuyhdistyksen toimesta. - Kelkkaurat hoidetaan ostopalveluna urakoitsijalta.	

Ulkoilu ja yleiset alueet

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	1 800	10 000	13 500	35 %	13 500	13 500
Maksutuotot	1 343	1 700	4 000	135 %	4 000	4 000
Tuet ja avustukset	144	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	112 952	112 250	116 320	4 %	116 320	116 320
TOIMINTATUOTOT	116 239	123 950	133 820	8 %	133 820	133 820
Henkilöstökulut	-111 207	-92 101	-147 075	60 %	-132 087	-132 087
Palvelujen ostot	-136 333	-128 950	-128 950	0 %	-128 950	-128 950
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 086	-27 800	-28 700	3 %	-28 700	-28 700
Avustukset	0	0	-3 500	0 %	-3 500	-3 500
Muut toimintakulut	-16 953	-8 770	-8 880	1 %	-8 880	-8 880
TOIMINTAKULUT	-289 579	-257 621	-317 105	23 %	-302 117	-302 117
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-173 340	-133 671	-183 285	37 %	-168 297	-168 297
Rahoitustuotot ja -kulut	129	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-173 211	-133 671	-183 285	37 %	-168 297	-168 297
Poistot ja arvonalentumiset	-63 396	-61 933	-70 832	14 %	-70 832	-70 832
TILIKAUDEN TULOS	-236 608	-195 604	-254 117	30 %	-239 129	-239 129
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-236 608	-195 604	-254 117	30 %	-239 129	-239 129

Kiinteistöt

Kiinteistöt:

Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:

Kiinteistöjen ylläpito ja huolinta sekä kehittäminen asiakkaiden tarpeita vastaavaksi kunnan omaan käyttöön ja vuokralaisille.

Kunnan omistamien kiinteistöjen määrä ja toimiala jakaantuvat seuraavasti:

- Sivistystoimi 10197 m²
- Sosiaali- ja terveystoimi 3380 m²
- Elinkeino- ja teollisuustilat 3103 m²
- **Yhteensä n. 16683 m²**

Tavoitteena on pitää kiinteistöt optimikunnossa ja käyttäjille tarpeita vastaavina sekä edullisina, vaarantamatta myöskään niiden arvoa (palvelee myös kuntastrategiaa). Kiinteistökanta on pääosin 1980-luvun loppupuolelta, joten tekniikan uudistamistarpeita on jatkuvasti - ja tarpeisiin pyritään joustavasti vastaamaan. Myös varautumiseen liittyvät tarpeet otetaan huomioon. Tavoitteena on toimintakatteen parantaminen suunnittelukauden loppuun mennessä. Kiinteistökannan priorisointia tehdään v. 2026 aikana ja sen pohjana on kiinteistöstrategia. Ison ja Hahtolan kiinteistöjen purkukuluihin varaudutaan vuosille 2027–2028. Vuoden 2026 aikana tehdään päätös hyvinvointialueen vuokrakiinteistöjen yhtiöittämisestä ja mikäli yhtiöittämiseen päädytään, toteutetaan prosessi.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulosmittarit:
Käynnistetään 2026 valmistuvan kiinteistö-strategian toimenpiteet.	Kiinteistöstrategian laadittavat onnistumisen mittarit ja niiden seuranta
Taloudellista tehokkuutta parannetaan siten, että ensisijaisesti tyhjiillään tai vajaakäytössä olevia kiinteistöjä pyritään edelleen myymään tai vuokraamaan. Tyhjille kiinteistöille saadaan uusia käyttötarkoituksia	Kiinteistöjen käyttöaste (tavoiteltava kehityksen suunta: paranee)
Ylläpitokustannukset minimoidaan tarvittaessa poistamalla kiinteistöistä lämmitys ja sähkö.	Kiinteistöjen ylläpitokustannukset, käytössä olevat €/ m ² Kiinteistöjen ylläpitokustannukset, tyhjiillään olevat €/ m ² (alenee)
Toimenpiteet: Palveluita tuotetaan hyvinvointialueelle (kiinteistöjen vuokraus, hyvinvointialueen vuokrasopimuksissa on huomioitu 6 % pääomavuokra teknisestä arvosta), ja lisäksi tuotetaan palveluita kunnan sisäisesti, muille hallintokunnille ja konserniyhtiöille. Kiinteistöjen korjaustoimenpiteet priorisoidaan.	
Resurssit: (ks. myös seuraava taulukko): Henkilöstömenot: - Kiinteistönhoitaja 3 hlöä ja 1 rakennusammattimies.	

Kiinteistöt						
	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	60 646	20 000	20 000	0 %	20 000	20 000
Maksutuotot	73 752	80 000	80 000	0 %	80 000	80 000
Tuet ja avustukset	838	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	1 621 986	1 548 500	1 593 050	3 %	1 593 050	1 593 050
TOIMINTATUOTOT	1 757 222	1 648 500	1 693 050	3 %	1 693 050	1 693 050
Henkilöstökulut	-165 139	-233 057	-209 902	-10 %	-209 902	-209 902
Palvelujen ostot	-555 446	-582 050	-597 850	3 %	-582 850	-582 850
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-549 245	-527 850	-527 900	0 %	-527 900	-527 900
Muut toimintakulut	-377 055	-368 800	-374 650	2 %	-374 650	-374 650
TOIMINTAKULUT	-1 646 885	-1 711 757	-1 710 302	0 %	-1 695 302	-1 695 302
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	110 337	-63 257	-17 252	-73 %	-2 252	-2 252
Rahoitustuotot ja -kulut	58	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	110 395	-63 257	-17 252	-73 %	-2 252	-2 252
Poistot ja arvonalentumiset	-428 363	-427 962	-443 250	4 %	-443 250	-443 250
TILIKAUDEN TULOS	-317 967	-491 219	-460 502	-6 %	-445 502	-445 502
Varausten ja rahastojen muutos	49 694	0	0	0 %	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-268 274	-491 219	-460 502	-6 %	-445 502	-445 502

Konevarikko

Konevarikko:	
Perustehtävä, tilannekuva ja liityntä kuntastrategiaan suunnittelukaudella 2026–2028:	
Konevarikko tuottaa sisäisiä ja ulkoisia palveluja, joita ovat mm. alueiden ja tiestön hoito sekä kunnossapito ja erilaiset logistiset tehtävät. Kehitetään konevarikon toimintaa siten, että se tukee kunnan erilaisia tapahtumia ja parantaa rakennetun ympäristön viihtyvyyttä, käytettävyyttä sekä turvallisuutta. Toiminta organisoidaan joustavasti ja kytketään saumattomaksi osaksi ostopalveluyhteistyötä.	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospittarit:
Tuotetaan määritellyt palvelut mahdollisimman korkealaatuisesti, oikea-aikaisesti ja pienin häiriöin sekä taloudellisesti tehokkaasti.	Henkilöstön räätälöity koulutus Kaluston sopivuuden arviointi Ajantasaiset ja laadukkaat palvelut (mahdollinen reklamointi / positiivien palaute) Taloudellinen tulos ja tehokkuus (tuotosten määrä verrattuna edelliseen vuoteen; yksikkökustannusten nousu; toimintakate)
Toimenpiteet:	
Oikea-aikaisesti toteutetut toimenpiteet ja tuotetut palvelut.	
Resurssit (ks. myös seuraava taulukko):	
Henkilöstö:	
- Kuorma-autonkuljettaja	
- Koneenkuljettaja-kunnossapito työntekijä	
Kalusto:	
- 2 traktoria, kuorma-auto, 2 kiinteistöhuoltoautoa, pienkuormaaja ja pienkalusto	

Konevarikko

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	94 470	65 000	81 000	25 %	81 000	81 000
Tuet ja avustukset	1 740	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	1 324	1 000	1 000	0 %	1 000	1 000
TOIMINTATUOTOT	97 533	66 000	82 000	24 %	82 000	82 000
Henkilöstökulut	-89 743	-97 977	-98 859	1 %	-98 859	-98 859
Palvelujen ostot	-40 204	-33 200	-33 700	2 %	-33 700	-33 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35 830	-36 000	-33 000	-8 %	-33 000	-33 000
Muut toimintakulut	-1 713	-1 800	-1 800	0 %	-1 800	-1 800
TOIMINTAKULUT	-167 490	-168 977	-167 359	-1 %	-167 359	-167 359
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-69 956	-102 977	-85 359	-17 %	-85 359	-85 359
VUOSIKATE	-69 956	-102 977	-85 359	-17 %	-85 359	-85 359
Poistot ja arvonalentumiset	-17 568	-12 235	-23 565	93 %	-23 565	-23 565
TILIKAUDEN TULOS	-87 524	-115 212	-108 924	-5 %	-108 924	-108 924
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-87 524	-115 212	-108 924	-5 %	-108 924	-108 924

4 Investoinnit

Seuraavassa taulukossa on esitetty vuosien 2026–2028 investoinnit. Talousarvioon on esitetty vuodelle 2026 noin 0,9 milj. euron nettoinvestointivarakset, jotka ovat aiempien vuosien investointeja selkeästi korkeammat. Suurimpia investointeja ovat Poromiehentien kunnostaminen ja Ukkohallan tieinfrastruktuurihankkeen kustannukset.

Pienen kunnan investointitasot vaihtelevat suhteellisen paljon vuosittain. Investointisuunnitelma on vahvasti talousarviovuosipainotteinen, ja lisäksi investointien toteutusvalmiusaste vaihtelee, mikä voi aiheuttaa sen, että osa investointien toteutumisesta voi perustellusti lykkyä suunnitelmavuosille.

Pääpaino on strategisissa investoinneissa, joilla tervehdytetään kunnan toiminnallisia rakenteita ja parannetaan näin myös toiminnan kustannusrakennetta. Lisäksi investoinneilla tyydytetään välttämättömiä korjaustarpeita sekä tuetaan kunnan viihtyvyyden ja elinvoiman kehittämistä.

Esitettyjä investointeja on priorisoitu seuraavilla periaatteilla:

- Rakentaminen, korjaukset ja hankinnat tehdään tärkeys- ja kiireellisyysjärjestyksessä siten, että toiminnallisuus paranee ja omaisuuden arvo säilyy.
- Investoinneissa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa kunnanhallituksen talousarvion täytäntöönpano-ohjetta sekä talousarvioon sisältyvää talouden tervehdyttämisohjelmaa.

Kunnan lainakanta on erittäin pieni ja investointien rahoitus on viime vuosina katettu pääosin kassavaroilla. Talousarviovuonna on varauduttu pitkäaikaisen lainan kasvuun enintään 500 000 eurolla investointien rahoittamiseksi. Lainamäärä säilyy edelleen maltillisena.

Investointeihin talousarviovuoden aikana tarvittavat lisäykset tai muutokset on tuotava kunnanhallitukselle tiedoksi mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tarvittaessa oleelliset muutokset viedään kunnanhallituksen valmistelun kautta kunnanvaltuuston päätettäväksi.

Kunnanhallitus täsmentää ja ohjeistaa investointien tarkempaa suunnittelua, toimeenpanoa ja ajoitusta talousarvion täytäntöönpano-ohjeella tammikuussa 2026.

Taulukko 4. Hyrynsalmen kunnan investoinnit vuosina 2026–2028

Hyrynsalmen kunnan investoinnit vuosina 2026 - 2028				
	Kustannus- arvio	TA2026	TS2027	TS2028
Kaavateiden kunnostus				
Poromiehentien perusparannus	350 000	350 000		
Jäkälätie	110 000		110 000	
Lohitien kevyen liikenteen väylän suunnittelu	15 000		15 000	
Koskitien asfaltointi (asfaltointi tien alusta asti)	70 000	70 000		
Ukkohallan tieinfran korjaus- ja uudisrakentaminen -investointihanke		142 803		
tulot (saavutettavampi Suomi, EAKR)	333 206			
menot	476 009			
netto	142 803			
Yhtenäiskoulun hlökunnan P-alueen asfaltointi	30 000		30 000	
Latuvalaistus: LED kk	30 000	30 000		
Katuvalaistus Teollisuustie	40 000	40 000		
Koirapuisto			15 000	
tulot (Elävä Kainuu Leader)	15 000			
menot	30 000			
netto	15 000			
Syväjärven sillan valaistus	12 000	12 000		
Iskun urheilukentän kunnostamisen suunnittelu	10 000	10 000		
Isto, valaistuskyltti (Hyrynsalmi)	10 000	10 000		
Siikalahden veneluiska oheisrakenteineen (OUMO) /omarahoitus	15 000		15 000	
Monitoimitalon suunnittelu (vaatii erillispäätöksen myöhemmin)	10 000	10 000		
Vuokrakennuskohteiden suunnittelu, Isto	10 000	10 000		
Vonkka, huolto/wc tila	10 000		10 000	
Kalustohankinnat, teknisen pienkalusto	15 000	15 000		
Palvelukeskus keittiö, laitehankinnat (pata)	25 000	25 000		
Koulun kiertoilmauuni	15 000	15 000		
Kisalan liikuntasalin kehittäminen	25 000		10 000	15000
Päiväkodin sääkatos (purettava kevytversio)	20 000	20 000		
Kuntosalin kulunvalvonta ja maksujärjestelmä	15 000		15 000	
Varautuminen, Yhtenäiskoulun varavoiimakytkenät	15 000		15 000	
Varavoima aggregaatti	30 000	30 000		
Sähköinen arkistointi	15 000	15 000		
Taloushallinnon ohjelmistojen kehittäminen	40 000	40 000		
Verkkokauppa	15 000		15 000	
Osallistuva budjetointi	35 000	15 000	10 000	10 000
Uusi terveyskeskus suunnittelu, SOTE kiinteistöjen yhtiöittäminen	20 000		20 000	
Yksityisteiden kunnostus (käyttötaloudesta investointeihin)	25 000	25 000		
YHT:		884 803	280 000	25 000

Avustukset**Kunnanhallitus**

Hyrynsalmen 4H-yhdistys	2 500	
Moisiovaaran kyläyhdistys ry	500	
Hyrynsalmen eläkeläiset ry	500	
Eläkelitto Hyrynsalmen yhdistys ry	500	
Vauvaraha	5000	
Perheiden laajennettu tuki	700	
Kainuun liikunta (urheilugaala)	600	
Frisbeegolf-kisa	1 000	
Perheiden laajennettu tuki	700	
Kiinteistö Oy Ahmahaka	200 000	
Muut pienet avustukset (varaus)	7 000	219 000

Elinkeinopalvelut

Kirkonkylän kyläyhdistys ry (kylätalon ylläpito)	13 000	
Varaus mahdollisiin tuleviin pieniin avustuksiin	2 750	
Tapahtumat: omat tapahtumat (joulu, vappu, uusi vuosi, ym.)	2 500	
Matkailun markkinointi; Vaara-Kainuun matkailuyhdistys ry	10 000	
Matkailun markkinointi; uudet tapahtumat	5 000	33 250

Maaseutupalvelut

500	500
-----	------------

Sivistyslautakunta

Kuntalisä	21 500	
Kulttuuritoimi	2 000	
Liikuntatoimi	8 500	
Nuorisotoimi	3 000	35 000

Tekniset palvelut

Avustukset tilusteille	12 000	
Moisiovaaran kyläyhdistys ry (kaukalo/latu)	3 500	15 500

AVUSTUKSET YHTEENSÄ**303 250**

taso 1 = kunta

taso 2 = toimiala

taso 3 = palvelualue

taso 4 = palveluyksikkö1

kustannuspaikka

1	2	3	4	KP_nro	Nimi	Taso
1	0	0	0		HYRYNSALMEN KUNTA	1
1	10	0	0		HALLINTO- JA ELINVOIMAPALVELUT	2
1	10	100	0		Yleishallinto	3
1	10	100	1010		Kunnanvaltuusto	4
1	10	100	1010	10101	Kunnanvaltuusto	
1	10	100	1020		Kunnanhallitus	4
1	10	100	1020	10201	Kunnanhallinto	
1	10	100	1020	10202	Kunnallisverotus	
1	10	100	1020	10203	Joukkoliikenne	
1	10	100	1020	10204	Nuorisovaltuusto	
1	10	100	1020	10206	Vammais- ja vanhusneuvosto	
1	10	100	1020	10209	Jokihelmi-kirja	
1	10	100	1020	10210	Uudisasukkaat Olli ja Elina -kirja	
1	10	100	1030		Maakuntahallinto	4
1	10	100	1030	10303	Kainuun liitto, maksusuudet	
1	10	100	1030	10304	Ympäristöterveydenhuolto	
1	10	100	1040		Tilintarkastus	4
1	10	100	1040	10401	Tilintarkastus	
1	10	100	1050		Vaalit	4
1	10	100	1050	10501	Kunnallisvaalit	
1	10	100	1050	10502	Presidentinvaalit	
1	10	100	1050	10503	Eduskuntavaalit	
1	10	100	1050	10504	Eu-vaalit	
1	10	100	1050	10505	Aluevaalit	
1	10	100	1060		Hallinto ja henkilöstöpalvelut	4
1	10	100	1060	10601	Hallintopalvelut	
1	10	100	1060	10602	Hallintokunnille vyörytettävät erät	
1	10	100	1060	10603	Henkilöstöhallinto	
1	10	100	1060	10604	Yhteistyötoimikunta	
1	10	100	1060	10605	Työsuojelua/-kykyä ylläpitävä toiminta	
1	10	100	1060	10607	Laskutett.KuEL-eläkemenop. (Rvi)	
1	10	100	1060	10608	Vanhat ja siirtyneet eläkevastuut	
1	10	100	1060	10609	Virastotalon keittiö	
1	10	100	1060	10610	Talous- ja henkilöstöhallinto	
1	10	100	1070		Työllistämistoimenpiteet	4
1	10	100	1070	10701	Tukityöllistäminen	
1	10	100	1070	10702	Työllistäminen Hallintopalvelut	

1	10	100	1070	10703	Työllistäminen Ympäristötyöt	
1	10	100	1070	10704	Nuorten kesätyöt	
1	10	100	1080		Työllistymispalvelut	4
1	10	100	1080	10800	Työllistymispalvelut	
1	10	100	1080	10801	Työllistymistä tukevat palvelut ja koulutuspalvelu	
1	10	100	1080	10802	Työnantaja-asiakkaiden palvelut	
1	10	100	1080	10803	Lakisääteinen henkilöasiakkaan palvelu	
1	10	100	1080	10804	Kunnan muut työllisyyspalvelut	
1	10	120	0		Elinvoimapaalvelut	3
1	10	120	0	12001	Hallinto	
1	10	120	0	12002	Matkailun markkinointi	
1	10	120	0	12003	Tapahtumat	
1	10	120	0	12004	Suopotkupallo	
1	10	120	0	12005	Elinvoimavaliokunta	
1	10	130	0		Hanketoiminta	3
1	10	130	0	13004	Uudistavaa vetovoimaa matkailuun - Arctic Lake-land Kainuu -hanke	
1	10	130	0	13005	Projektien kuntaosuudet	
1	10	130	0	13006	Vihreä siirtymä, Ylä- ja Itä-Kainuun osaamiskeskus	
1	10	130	0	13007	Digitaalisen markkinoinnin kehittämishanke	
1	10	135	0		Aluearkkitehti	3
1	10	135	0	41501	Aluearkkitehti	
1	10	140	0		Maaseutupalvelut	3
1	10	140	1410		Maaseutuhallinto	4
1	10	140	1410	14101	Maa- ja metsätalous	
1	30	0	0		SIVISTYSPALVELUT	2
1	30	300	0		Sivistyshallinto	3
1	30	300	0	30001	Sivistyspalvelut hallinto	
1	30	300	0	30002	Hyvinvointivaliokunta	
1	30	310	0		Varhaiskasvatus	3
1	30	310	0	31001	Varhaiskasvatus hallinto	
1	30	310	0	31002	Perhepäivähoito	
1	30	310	0	31007	Alle kouluikäisten päiväkerhot	
1	30	310	0	31008	Päiväkotikiinteistöjen ylläpito	
1	30	310	0	31009	Valssi-hanke	
1	30	320	0		Perusopetus	3
1	30	320	3210		Perusopetuksen yhteiset toiminnot	4
1	30	320	3210	32101	Perusopetus, yhteiset toiminnot	
1	30	320	3210	32102	Perusopetus, yhteinen sis.hallinto	
1	30	320	3210	32103	Perusopetus, yhteinen opetus	
1	30	320	3210	32104	Perusopetus, yhteinen muu oppilashuolto	
1	30	320	3210	32105	Perusopetus, yhteinen ruokailu	
1	30	320	3210	32106	Perusopetus, yhteinen kiinteistöjen ylläpito	
1	30	320	3220		Yhtenäiskoulu	4
1	30	320	3220	32201	Yhtenäiskoulu	
1	30	320	3220	32202	Yhtenäiskoulu, sisäinen hallinto	

1	30	320	3220	32203	Yhtenäiskoulu, esiopetus	
1	30	320	3220	32204	Yhtenäiskoulu, opetus	
1	30	320	3220	32205	Yhtenäiskoulu, muu oppilashuolto	
1	30	320	3220	32206	Yhtenäiskoulu, ruokailu	
1	30	320	3220	32207	Yhtenäiskoulu, kiinteistöjen ylläpito	
1	30	320	3220	32208	Yhtenäiskoulu, laskutettavat	
1	30	320	3220	32209	Yhtenäiskoulu, yhteinen kuljetus	
1	30	320	3230		Moision koulu	4
1	30	320	3230	32301	Moision koulu	
1	30	320	3230	32302	Moisio, sisäinen hallinto	
1	30	320	3230	32303	Moisio, esiopetus	
1	30	320	3230	32304	Moisio, opetus	
1	30	320	3230	32305	Moisio, muu oppilashuolto	
1	30	320	3230	32306	Moisio, ruokailu	
1	30	320	3230	32307	Moisio, kiinteistöjen ylläpito	
1	30	320	3240		Teknisen työn tila (Niva)	4
1	30	320	3240	32401	Teknisen työn tila	
1	30	320	3240	32402	Tekninen työ, opetus	
1	30	320	3240	32403	Tekninentyö, kiinteistön ylläpito	
1	30	320	3250		Aamu- ja iltapäivätoiminta	4
1	30	320	3250	32501	Aamu- ja iltapäiväkerhot	
1	30	325	0		Kansalaisopisto	3
1	30	325	0	32601	Kansalaisopisto	
1	30	330	0		Sivistyspalvelujen hanketoiminta	3
1	30	330	0	33002	Koulut.tasa-arvo edist.toim.piteet	
1	30	330	0	33003	Liikkuva koulu-virkeät veikarat, vetreät	
1	30	330	0	33006	Suomen mallin harrastetoiminta	
1	30	330	0	33009	Koronaongelmien tuen tehostaminen	
1	30	330	0	33010	Varhaiskasvatuksen tasa-arvo ja laatu	
1	30	330	0	33011	Alakoululaisten päiväleirit	
1	30	330	0	33014	Koulut.tasa-arvo edist.toim.piteet JATKO33002	
1	30	330	0	33019	Alakoululaisten päiväleirit ja kerhot 2024-2025	
1	30	330	0	33020	KuntoKipinä	
1	30	330	0	33021	Tuen tarpeeseen vastaaminen varhaiskasv. Ja perusop	
1	30	330	0	33022	Aktiivinen opiskelija Hyry 2024	
1	30	330	0	33023	Verkosto peruskoulu	
1	30	330	0	33024	Kuntokipinä - Uusi aika	
1	30	330	0	33025	Loma-aikaan sijoittuvat leirit 2025	
1	30	330	0	33026	Vapaan sivistystyön opintotietoliavustukset 2025	
1	30	330	0	33027	Sydän-Kainuun lukevat kunnat	
1	30	330	0	33028	Harrastamisen Suomen malli 6.kausi	
1	30	330	0	33029	OULU2026: Me olemme kulttuuria	
1	30	330	0	33030	Jotpa-hanke	
1	30	340	0		Kulttuuripalvelut	3
1	30	340	0	34002	Kulttuuritoimi	
1	30	340	0	34003	Musiikki ja taidekasvatus	

1	30	340	0	34004	Museo	
1	30	345	0		Kirjasto	3
1	30	345	0	34001	Kirjasto	
1	30	350	0		Vapaa-aika-palvelut	3
1	30	350	3510		Liikuntatoimi	4
1	30	350	3510	35101	Liikuntatoimi	
1	30	350	3510	35102	Kuntosali	
1	30	350	3520		Nuorisotoimi	4
1	30	350	3520	35201	Nuorisotoimi	
1	30	350	3520	35202	Etsivä nuorisotyö	
1	40	0	0		TEKNISET PALVELUT	2
1	40	400	0		Tekninen hallinto	3
1	40	400	4000		Tekniset palvelut hallinto	4
1	40	400	4000	40001	Tekniset palvelut hallinto	
1	40	400	4050		Asumisen edistäminen	4
1	40	400	4050	40002	Asumisen edistäminen	
1	40	400	4060		Lupa- ja valvontalautakunta	4
1	40	400	4060	40003	Lupa- ja valvontalautakunta	
1	40	410	0		Valvonta ja kaavoitus	3
1	40	410	4110		Rakennusvalvonta	4
1	40	410	4110	41101	Rakennusvalvonta	
1	40	410	4120		Ympäristönvalvonta	4
1	40	410	4120	41201	Ympäristönvalvonta	
1	40	410	4130		Kaavoitus	4
1	40	410	4130	41301	Yleinen kaavoitus	
1	40	410	4130	41304	Tuulivoimayleiskaava	
1	40	410	4130	41305	Pienten kuntien paikkatietohanke	
1	40	410	4130	41306	KATTI-hanke	
1	40	420	0		Liikenneväylät	3
1	40	420	4210		Asemakaavatiet	4
1	40	420	4210	42101	Asemakaavatiet	
1	40	420	4210	42102	KK:n asemakaavatiet	
1	40	420	4210	42103	Ukkohall.asemakaavatiet	
1	40	420	4220		Yksityistiet	4
1	40	420	4220	42201	Yksityistiet	
1	40	420	4220	42203	Hakolantie	
1	40	420	4220	42205	Heikkilänvaarantie	
1	40	420	4220	42206	Heinijärventie	
1	40	420	4220	42207	Honkarannantie	
1	40	420	4220	42208	Kaiskontie	
1	40	420	4220	42209	Joutenniementie	
1	40	420	4220	42210	Järveläntie	
1	40	420	4220	42211	Kangaskylä-Autiontie	
1	40	420	4220	42212	Karjokankaantie	
1	40	420	4220	42213	Karpinvaara-Matinvaarantie	
1	40	420	4220	42214	Katajarannantie	

1	40	420	4220	42215	Koivistontie	
1	40	420	4220	42217	Kokkovaarantie	
1	40	420	4220	42218	Kummuntie	
1	40	420	4220	42219	Kylmäpuro-Jokivaarantie	
1	40	420	4220	42220	Kypärävaarantie	
1	40	420	4220	42221	Kyröntie	
1	40	420	4220	42222	Latvantie	
1	40	420	4220	42223	Lauttalantie	
1	40	420	4220	42224	Lehtosuo-Pekankyläntie	
1	40	420	4220	42225	Lehtosärkäntie	
1	40	420	4220	42226	Letuskyläntie	
1	40	420	4220	42227	Lokkisuontie	
1	40	420	4220	42228	Luokkipurontie	
1	40	420	4220	42229	Mustajärventie	
1	40	420	4220	42230	Mäkikyläntie	
1	40	420	4220	42231	Mäntylammentie	
1	40	420	4220	42233	Mäntymäentie	
1	40	420	4220	42234	Niemeläntie	
1	40	420	4220	42235	Niemislammentie	
1	40	420	4220	42237	Nuottisuontie	
1	40	420	4220	42238	Palovaarantie	
1	40	420	4220	42239	Petrontie	
1	40	420	4220	42240	Pihlajaniementie	
1	40	420	4220	42241	Poutalantie	
1	40	420	4220	42242	Pussilantie	
1	40	420	4220	42243	Pöytävaarantie	
1	40	420	4220	42244	Rakkulantie	
1	40	420	4220	42246	Roukaj-Hirvivaarantie	
1	40	420	4220	42247	Salovaarantie	
1	40	420	4220	42248	Seitenoikeantie	
1	40	420	4220	42250	Tahvelantie	
1	40	420	4220	42251	Tapiorinteentie	
1	40	420	4220	42252	Terva-ahontie	
1	40	420	4220	42254	Tiikkajantie	
1	40	420	4220	42255	Tololantie	
1	40	420	4220	42256	Tulilehdontie	
1	40	420	4220	42257	Virrantie	
1	40	420	4220	42258	Vuoriniementie	
1	40	420	4220	42259	Vääräläntie	
1	40	420	4220	42260	Teerivaarantie	
1	40	420	4220	42261	Ranta-ahon tie	
1	40	420	4220	42262	Muut alueet ja tiet	
1	40	430	0		Ulkoilu ja yleiset alueet	3
1	40	430	4310		Liikuntapaikat ja yleiset alueet	4
1	40	430	4310	43101	Puistot ja yleiset alueet	
1	40	430	4310	43102	Vuolijat-veistos	

1	40	430	4310	43103	Liikuntapaikat ja reitistöt	
1	40	430	4310	43104	Suopotkupalloareena	
1	40	430	4310	43105	Ensilumenlatu	
1	40	430	4310	43106	Ladut kk	
1	40	430	4310	43107	Ladut Ukkohalla	
1	40	430	4310	43108	Reitistöt	
1	40	430	4310	43109	Luistinrata/kaukalo	
1	40	430	4310	43110	Tori	
1	40	430	4310	43111	Syväjärven niitto	
1	40	430	4320		Maa-alueet	4
1	40	430	4320	43201	Omassa käytössä olevat maa- ja metsätilat	
1	40	430	4320	43202	Vuokralle annetut maa- ja metsätilat	
1	40	430	4330		Ajoharjoittelurata	4
1	40	430	4330	43301	Ajoharjoittelurata	
1	40	430	4330	43302	Ajohalla-monitoimialue	
1	40	440	0		Kiinteistöt	3
1	40	440	4410		Asuinrakennukset ja huoneistot	4
1	40	440	4410	44101	Asuinrakennukset ja huoneistot	
1	40	440	4410	44102	Kiinteistöt-hallinto	
1	40	440	4410	44103	Kiinteistöt-varallaolo	
1	40	440	4410	44104	Kunnanvirasto	
1	40	440	4410	44105	Kuntosali	
1	40	440	4410	44107	Hahtolan ruokala	
1	40	440	4410	44108	Iston koulu	
1	40	440	4410	44109	Moision koulu	
1	40	440	4410	44110	Yhtenäiskoulu	
1	40	440	4410	44111	Nivan huoltorakennus	
1	40	440	4410	44112	Yhtenäiskoulun tekninen tila	
1	40	440	4410	44113	Liikuntahalli	
1	40	440	4410	44114	Ent.lukio	
1	40	440	4410	44115	Kirjasto	
1	40	440	4410	44116	Kaunislehto museo	
1	40	440	4410	44117	Tervatörmä	
1	40	440	4410	44118	Hieteniemen kiinteistöt	
1	40	440	4410	44119	Isku katsomo	
1	40	440	4410	44120	Arkkola	
1	40	440	4410	44122	Varikko/varastot	
1	40	440	4410	44123	As Oy Kiviöntaito	
1	40	440	4410	44124	Kirjaston asunnot	
1	40	440	4410	44125	Moision asunnot	
1	40	440	4410	44126	Moision vanhakoulu	
1	40	440	4410	44127	Palvelukeskuskeittiö	
1	40	440	4410	44129	Palvelukeskus Hoivakoti	
1	40	440	4410	44130	Palvelukeskus Päivätoiminta	
1	40	440	4410	44131	Terveysasema	
1	40	440	4410	44132	Ratatie 4 varasto	

1	40	440	4410	44133	Ukkohallan pirtti	
1	40	440	4410	44134	Päiväkoti	
1	40	440	4410	44135	Vuorisuon sauna	
1	40	440	4410	44136	Ensihoidon tilat (talli)	
1	40	440	4410	44137	Ahmahaka-varallaololähdöt	
1	40	440	4410	44138	Virastotalo-varallaololähdöt	
1	40	440	4410	44139	Kiinteistöt-varallaololähdöt	
1	40	440	4410	44140	Kiinteistönhoitajien palvelut	
1	40	440	4420		Teollisuustilat	4
1	40	440	4420	44201	Teollisuustilat	
1	40	440	4420	44202	Teollisuustilat-hallinto	
1	40	440	4420	44203	Hietaniemi 5 (tiilirak)	
1	40	440	4420	44204	Hietaniemi 5 B	
1	40	440	4420	44205	Monihalli A	
1	40	440	4420	44206	Monihalli B	
1	40	440	4420	44207	Monihalli C	
1	40	440	4420	44208	Monihalli D	
1	40	440	4420	44210	Ratahalli 2, kuivaamorakennus	
1	40	440	4420	44211	Teollisuustie 2 (ent.Parker)	
1	40	440	4420	44212	Paloasema	
1	40	440	4420	44214	Heinijärventie 10	
1	40	440	4420	44215	Taitolan toimitilat	
1	40	440	4420	44217	Ent. viini-/suoramyynti	
1	40	440	4420	44218	Vonkan kesäravintola	
1	40	440	4420	44219	Vonkan leirintäalue	
1	40	440	4420	44220	Hallan Sauna	
1	40	450	0		Konevarikko	3
1	40	450	4510		Konevarikko	4
1	40	450	4510	45101	Konevarikko	
1	40	450	4510	45102	Kuorma-auto SEZ-205	
1	40	450	4510	45103	Kiint.huoltoauto SMA-240	
1	40	450	4510	45104	Traktori 487-AAI	
1	40	450	4510	45105	Traktori 523-CBB	
1	40	450	4510	45106	Giant 293-IAO	
1	40	450	4510	45107	Ent. ruoankuljet. KEF-505	
1	40	450	4510	45108	Latukone	
1	40	450	4510	45109	Moottorikelkat	
1	40	450	4510	45110	Pienkoneet-kalusto	
1	80	0	0		RAHOITUS	2
1	80	800	0		KUNNAN RAHOITUSOSA	3
1	80	800	8010		Rahoitus	4
1	80	800	8010	80101	Rahoitustuotot	
1	80	800	8020		Korot	4
1	80	800	8020	80201	Korkotuotot	
1	80	800	8020	80202	Korkokulut	
1	80	800	8030		Muut rahoitustuotot ja -kulut	4

1	80	800	8030	80301	Muut rahoitustuotot	
1	80	800	8030	80302	Muut rahoituskulut	
1	80	800	8040		Tulorahoituksen korjauserät	4
1	80	800	8040	80401	Varausten lis./vähennys	